

***СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО «РОЗУМНОГО»
РОЗВИТКУ МІСТА ДО 2032 РОКУ***

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ РАМКИ СТРАТЕГІЇ-2032	4
1.1. СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ І НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ – ОДНА З ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН	4
1.2. ФОРМУВАННЯ «РОЗУМНОГО» МІСТА – СУЧАСНА ЦІЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ І НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ	11
1.3. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ М. БІЛА ЦЕРКВА В СИСТЕМІ КООРДИНАТ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	25
РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА М. БІЛА ЦЕРКВА	32
РОЗДІЛ 3. ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ МІСТА БІЛА ЦЕРКВА	59
3.1. ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСТА: ЕКСПЕРТНИЙ АНАЛІЗ	59
3.2. ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСТА: СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ	66
3.3. ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСТА: ПОРІВНЯННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ СТАТИСТИЧНОГО І ЕКСПЕРТНОГО АНАЛІЗУ	76
РОЗДІЛ 4. ПРІОРИТЕТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ-2032	80
РОЗДІЛ 5. РЕАЛІЗАЦІЯ НАЙБІЛЬШ ПРОБЛЕМНИХ ПРІОРИТЕТІВ СТРАТЕГІЇ-2032	97
РОЗДІЛ 6. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ-2032	103
ДОДАТКИ	108

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

<i>AASSIST</i>	Програма технічної допомоги ЄС
<i>ICLEI</i>	Міжнародна мережа «Місцеві органи влади за сталий розвиток»
<i>ITU</i>	Міжнародний союз електрозв'язку
<i>IUC</i>	Європейська програма міжнародної міської співпраці
<i>LED-освітлення</i>	Світлодіодне освітлення
<i>U4SSC</i>	Глобальна ініціатива «Об'єднання зусиль з метою побудови «розумних» сталих міст»
<i>USAID</i>	Агентство США з міжнародного розвитку
<i>Wi-Fi</i>	Сучасна технологія бездротового доступу в Інтернет за допомогою спеціальних радіо-точок доступу
<i>БВАК</i>	Білоцерківський вантажний авіаційний комплекс
<i>БНВК</i>	Білоцерківський навчально-виховний комплекс
<i>ЗВО</i>	Заклад вищої освіти
<i>ЄЕК ООН</i>	Європейська економічна комісія ООН
<i>ЗНО</i>	Зовнішнє незалежне оцінювання
<i>КМУ</i>	Кабінет Міністрів України
<i>КОДА</i>	Київська обласна державна адміністрація
<i>КП</i>	Комунальне підприємство
<i>КПЕ</i>	Ключові показники ефективності, розроблені U4SSC
<i>МЦПД</i>	Міжнародний центр перспективних досліджень
<i>ОЕСР</i>	Організації економічного співробітництва і розвитку
<i>ООН</i>	Організація Об'єднаних Націй
<i>ПП</i>	Перелік показників Стратегії-2032
<i>ПрАТ</i>	Приватне акціонерне товариство
<i>Стратегія-2025</i>	Стратегія розвитку м. Біла Церква до 2025 року
<i>Стратегія-2032</i>	Стратегія сталого розвитку м. Біла Церква до 2032 року
<i>ТОВ</i>	Товариство з обмеженою відповідальністю
<i>ФН ООН</i>	Фонд ООН у галузі народонаселення
<i>ХАБІТАТ</i>	Програма ООН з населених пунктів
<i>ЦНАП</i>	Центр надання адміністративних послуг
<i>ЦСР</i>	Цілі Сталого Розвитку
<i>ЮНІДО</i>	Глобальна програма ООН з промислового розвитку

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ РАМКИ СТРАТЕГІЇ-2032

1.1. СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ І НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ – ОДНА З ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН

Підготовка Стратегії сталого розвитку м. Біла Церква до 2032 року (далі - Стратегія -2032) базується на вимогах Указу Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019 «**Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року**»¹.

Цим Указом передбачається проведення аналізу і удосконалення прогнозних і програмних документів з урахуванням Цілей сталого розвитку, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1 та результатів їх адаптації, викладених у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна»².

Згідно Указу необхідність перегляду і удосконалення стосується як загальнодержавних програмних документів, так і нормативно-правових актів, програм і проєктів, що регулюють і забезпечують соціально-економічний розвиток міст і населених пунктів.

Стратегія Сталого Розвитку до 2030 року, затверджена ООН, включає до себе 17 Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) й 169 завдань, які мають бути реалізовані на виконання задля досягнення ЦСР всіма державами світу. Глобальні цілі ООН офіційно вступили в силу 1 січня 2016 року. Вони не є юридично обов'язковими. Разом з тим, 193 країни – члени ООН, підтримавши їх, засвідчили про свою готовність протягом наступних п'ятнадцяти років спрямовувати свої зусилля на їх виконання, що має призвести до подолання всіх форм бідності, скорочення нерівності, забезпечення умов для гідної праці, економічного зростання та збереження навколишнього середовища.

Уряди всіх країн світу мають створити умови для досягнення Цілей сталого розвитку. З огляду на це, процес адаптації національних стратегічних документів до нової Глобальної Стратегії Сталого Розвитку, а також розроблення механізмів їх реалізації, у тому числі на засадах державно-приватного партнерства, набуває особливого значення.

Україна приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Для встановлення стратегічних рамок національного розвитку нашої країни на період до 2030 року Урядом була підготовлена Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». Результатом адаптації 17-ти глобальних ЦСР до національної специфіки стало визначення 86 завдань щодо сталого розвитку та формування системи індикаторів, яка дозволяє здійснювати моніторинг виконання цих завдань³.

Національні ЦСР в цілому відповідають духу та принципам Порядку денного - 2030 та завданням глобальних ЦСР. Серед завдань, які визначені Україною в цій сфері, є надзвичайно амбіційні та складні, що потребують модернізації існуючої інфраструктури, у тому числі у містах і населених пунктах. Серед них, зокрема такі, як:

- у 4 рази зменшити рівень бідності (ЦСР 1);
- довести до 100 % частку міського та сільського населення, яке має доступ до питної води гарантованої якості (ЦСР 6);
- майже втричі скоротити обсяги скидів забруднених стічних вод у водні об'єкти (ЦСР 6);

¹ Верховна Рада України. Законодавство України. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/a#Find>

² United Nations Ukraine. - <http://www.un.org.ua/ua>

³ United Nations Ukraine. - <http://www.un.org.ua/ua>

- у 3,5 рази збільшити частку енергії, виробленої з відновлюваних джерел (ЦСР 7);
- удвічі знизити енергоємність ВВП (ЦСР 7);
- у 3,3 рази підвищити частку транспорту громадського користування та в 4 рази – частку транспортної інфраструктури й дорожнього сервісу, що враховують потреби людей з інвалідністю (ЦСР 9);
- у 7 разів підвищити частку доріг загального користування державного значення з твердим покриттям, що відповідають нормативним вимогам (ЦСР 9);
- майже вдвічі збільшити кількість робочих місць у сфері туризму (ЦСР 11);
- майже у 2 рази збільшити частку спалених та утилізованих відходів у загальному обсягу їх утворення (ЦСР 12);
- майже в 6 разів збільшити чистий притік іноземних інвестицій (ЦСР 17);
- збільшити кількість проектів, що реалізовані на умовах державно-приватного партнерства, до 45 (ЦСР 17);
- забезпечити 100 % затвердження регіонами стратегій розвитку та планів заходів щодо їх реалізації за участю громадськості (ЦСР 11).

Цілі сталого розвитку – 2030 наведено на рис. 1.1.

Слід зауважити, що сталий розвиток міст і населених пунктів є одним із важливих аспектів сталого розвитку. Серед міжнародних документів, які відображають особливості сталого розвитку міст і населених пунктів, слід виділити: Програму дій ООН «Порядок денний на XXI століття» і нову Глобальну стратегію сталого розвитку до 2030 року; «Нову програму розвитку міст», прийняту 20 жовтня 2016 року на Конференції ООН з житла та сталого міського розвитку міст (ХАБІТАТ III) та схвалену на 68-му пленарному засіданні Генеральної Асамблеї ООН 23 грудня 2016 р. і матеріали Європейської економічної комісії ООН з питань населених пунктів (ЄЕК ООН) ⁴.

В Україні основними документами, що регулюють політику реалізації принципів сталого розвитку міст і населених пунктів, є Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» та «Концепція сталого розвитку населених пунктів», схвалена Постановою Верховної Ради України від 24.12.1999 р. №1359-XIV, дія якої розрахована на довгостроковий 20-річний період ⁵.

Сталому розвитку міст і населених пунктів присвячена окрема ціль (Ціль 11) в Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна». Для її досягнення визначені такі завдання:

11.1. Забезпечити доступність житла.

11.2. Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості.

11.3. Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору.

11.4. Забезпечити своєчасне оповіщення населення про надзвичайні ситуації з використанням інноваційних технологій.

11.5. Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т. ч. на довкілля міст, шляхом використання інноваційних технологій.

11.6. Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції.

⁴ United Nations Ukraine. - <http://www.un.org.ua/ua>; ХАБІТАТ III. - <http://habitat3.org/>

⁵ Верховна Рада України. Законодавство України. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/a#Find>

**ЦІЛІ
СТАЛОГО
РОЗВИТКУ - 2030**

Рис. 1.1. Цілі Сталого Розвитку, адаптовані до умов національного розвитку України

Зазначені завдання окреслюють стратегічні орієнтири щодо трансформації міст у «сталі та розумні» та забезпечують підґрунтя для визначення показників, досягнення яких свідчитиме про сталість розвитку міст.

Згідно «Концепції сталого розвитку населених пунктів» їх сталий розвиток визначається як *«соціально, економічно і екологічно збалансований розвиток міських і сільських поселень, спрямований на створення їх економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання ресурсів»*. Іншими словами, сталий розвиток гарантує поступове зростання якості проживання і оптимального розвитку міст. Це визначається трьома взаємопов'язаними групами стратегічних напрямів (рис. 1.2):

- Стратегічний напрям 1: *Сталий економічний розвиток міста (СН1: «Економіка»);*
- Стратегічний напрям 2: *Сталий екологічний розвиток міста (СН2: «Екологія»);*
- Стратегічний напрям 3: *Сталий соціальний розвиток (СН3: «Суспільство»).*

Рис. 1.2. Групування завдань Цілі 11 за трьома стратегічними напрямками сталого розвитку міста

Слід зазначити, що забезпечення сталого розвитку міста не обмежується необхідністю реалізації лише ЦСР 11. У кожній з 17-ти Цілей сталого розвитку містяться завдання, які мають безпосереднє відношення до сталого розвитку міст. Цілий ряд показників, які мають бути притаманні «сталим і розумним» містам, залежать від виконання окремих завдань, які передбачені іншими Цілями сталого розвитку (Додаток 1). Фактично досягнення стратегічних

напрямів сталого розвитку міста залежить від ступені реалізації не лише завдань ЦСР 11, а й тринадцяти інших Цілей сталого розвитку, визначених у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» (рис. 1.3).

Національні ЦСР		СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ СТАЛОГО МІСЬКОГО РОЗВИТКУ		
		СН1: Стала економіка міста (Економіка)	СН2: Сталий екологічний розвиток (Екологія)	СН3: Сталий соціальний розвиток (Суспільство)
	Ціль 1. Подолання бідності			х
	Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя			х
	Ціль 4. Якісна освіта	х		х
	Ціль 5. Гендерна рівність			х
	Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	х	х	
	Ціль 7. Доступна та чиста енергія	х	х	
	Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	х		
	Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	х		
	Ціль 10. Скорочення нерівності			х
	Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад	х	х	х
	Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво		х	
	Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути			х
	Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку	х		

Рис. 1.3. Вплив національних ЦСР на реалізацію стратегічних напрямів сталого розвитку міст

З метою моніторингу досягнення національних ЦСР Урядом України затверджено систему національних індикаторів ЦСР ⁶. При визначенні цих індикаторів пріоритет надавався показникам, дані за якими збираються та розробляються на постійній основі в рамках офіційної статистичної системи відповідно до встановлених стандартів і методологій, та адміністративній звітності міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, установ, організацій.

⁶ Розпорядження КМУ від 21 серпня 2019 р. № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку». - Верховна Рада України. Законодавство України. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/a#Find>

Перелік національних індикаторів досягнення ЦСР України, які мають відношення до сталого розвитку міст, згруповані у відповідності до Стратегічних напрямів «Економіка», «Екологія», «Суспільство», наведені у табл. 1.1-1.3.

Таблиця 1.1 Національні індикатори досягнення ЦСР, що відповідають сталому розвитку міста за Стратегічним напрямом «ЕКОНОМІКА»

Стратегічні пріоритети	Компоненти	ЦСР	№	Індикатори досягнення ЦСР	2030
Економічна діяльність	Інвестиції, інновації	Ціль08	1	Індикатор 8.1.1. Індекс фізичного обсягу ВВП, %	107
		Ціль09	2	Індикатор 9.5.2. Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	15,0
		Ціль17	3	Індикатор 17.1.2. Чистий притік прямих іноземних інвестицій (за даними платіжного балансу), млрд. дол. США	17,5
	Трудова діяльність	Ціль08	4	Індикатор 8.6.1. Кількість зайнятих працівників у суб'єктів середнього та малого підприємництва, млн осіб	10,5
			5	Індикатор 8.3.1. Рівень зайнятості населення віком 20–64 роки	70,0
			6	Індикатор 8.5.3. Частка працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, у загальнообліковій кількості штатних працівників, %	12
		Ціль11	7	Індикатор 11.6.1. Кількість робочих місць у сфері туризму, тис. одиниць	150
Міська інфраструктура	ЖКГ	Ціль06	8	Індикатор 6.1.5. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	100
			9	6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	100
		Ціль07	10	Індикатор 7.1.3. Втрати тепла в тепломережах, %	12
	Транспорт	Ціль09	11	Індикатор 9.1.3. Кількість перевезених пасажирів, млн осіб	6000
			12	Індикатор 9.1.4. Ступінь зносу основних засобів за ВЕД «транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність», %	45
			13	Індикатор 9.2.1. Частка електротранспорту у внутрішньому сполученні, %	75
			14	Індикатор 9.3.1. Частка доріг загального користування державного значення з твердим покриттям, що відповідають нормативним вимогам, %	90
«Розумне» місто	ІТ-технології	Ціль09	16	Індикатор 9.6.1. Рівень охоплення населення Інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів	100
		Ціль04	17	Індикатор 4.5.2. Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалося послугами Інтернету, %	80

Таблиця 1.2. Національні індикатори досягнення ЦСР, що відповідають сталому розвитку міста за Стратегічним напрямом «ЕКОЛОГІЯ»

Стратегічні пріоритети	Компоненти	ЦСР	№	Індикатори досягнення ЦСР	2030
Якість довкілля	Якість повітря	Ціль11	1	Індикатор 11.5.1. Обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами, % до рівня 2015 року	
	Якість води	Ціль06	2	6.1.1. Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками (по % нестандартних проб)	

Стратегічні пріоритети	Компоненти	ЦСР	№	Індикатори досягнення ЦСР	2030
			3	6.1.3. Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками	
	Відходи	Ціль12	4	Індикатор 12.4.2. Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	55
Раціональне використання ресурсів	Енергія	Ціль07	5	Індикатор 7.1.1. Виробництво електроенергії, млрд кВт·год	182,0
			6	Індикатор 7.4.1. Енергоємність ВВП (витрати первинної енергії на одиницю ВВП)	0,14
			7	Індикатор 7.3.1. Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	17,1

Таблиця 1.3. Національні індикатори досягнення ЦСР, що відповідають сталому розвитку міста за Стратегічним напрямом «СУСПІЛЬСТВО»

Стратегічні пріоритети	Компоненти	ЦСР	№	Індикатори досягнення ЦСР	2030
Якість життя	Охорона здоров'я	Ціль 03	1	Індикатор 3.1.1. Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених	11,2
			2	Індикатор 3.2.1. Смертність дітей у віці до 5 років, випадків на 1000 живонароджених	6,5
			3	Індикатор 3.7.1. Рівень охоплення імунізацією згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	98
			4	Індикатор 3.3.1. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ, на 100 000 населення	20,6
	Освіта, культура	Ціль 04	5	Індикатор 4.1.2. Кількість учнів денних закладів загальної середньої освіти у розрахунку на одного вчителя	
			6	Індикатор 4.2.1. Показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 5 років, %.	95
			7	Індикатор 4.4.2. Населення за рівнем освіти та статтю, %	
			8	Індикатор 4.7.3. Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, %	
Подолання нерівності	Доходи	Ціль 01	9	Індикатор 1.1.1. Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %	15
			10	Індикатор 1.1.2. Частка осіб, добове споживання яких є нижчим за 5,05 доларів США за ПКС, %	0
			11	Індикатор 1.2.1. Частка бідних, які охоплені державною соціальною підтримкою, в загальній чисельності бідного населення, %	85
			12	Індикатор 1.3.2. Частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств, %	30
		Ціль 10	13	Індикатор 10.5.1. Співвідношення середнього розміру пенсії та середньої заробітної плати в економіці (за наявності 35 років сплати внесків), %	40
	Гендер	Ціль 05	14	Індикатор 5.4.2. Частка жінок серед депутатів обласних рад та місцевих рад міст обласного значення, %	

Стратегічні пріоритети	Компоненти	ЦСР	№	Індикатори досягнення ЦСР	2030
			15	Індикатор 5.6.1. Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %	
Безпека життя	Безпека	Ціль 03	16	Індикатор 3.6.1. Кількість смертей унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення	9,5
			17	Індикатор 3.6.2. Кількість отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДТП, на 100 000 населення, % (від рівня 2015 року)	2,05
		Ціль 11	18	Індикатор 11.4.1. Рівень реконструкції загальнодержавної системи централізованого оповіщення населення, %	60
		Ціль 16	19	Індикатор 16.1.1. Кількість кримінальних правопорушень за ст. 115 – 118, 121 КК України (очевидні умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні ушкодження), у розрахунку на 100 000 осіб	4,5
			20	16.5.3. Кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї,	
			21	Індикатор 16.3.1. Рівень довіри громадян до суду, %	55

1.2. ФОРМУВАННЯ «РОЗУМНОГО» МІСТА – СУЧАСНА ЦІЛЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСТ І НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Виділення проблем сталого розвитку міст і населених пунктів в якості окремої Цілі сталого розвитку (Ціль 11) сприяло посиленню уваги світової спільноти до подальших досліджень у цьому напрямку. Результатом цього стало формування і подальше розвинення концепції «розумного» сталого розвитку міст та розширення міжнародної співпраці міст у сфері розробки і впровадження проектів сталого розвитку і розбудови «розумних» міст.

Прикладами міжнародного співробітництва у цій сфері є об'єднання міст C40-Smart Cities, метою якого є використання потенціалу міжнародного муніципального співробітництва для досягнення цілей сталого розвитку, розповсюдження успішного досвіду розбудови «розумних» міст⁷.

Відома діяльність міжнародної мережі «Місцеві органи влади за сталий розвиток» (ICLEI), що об'єднує понад тисячу великих і малих міст 84-х країн світу, а також міжнародне об'єднання муніципалітетів «Угода мерів». Діяльність цих організацій сприяє міжнародному обміну досвідом у створенні умов сталого економічного і екологічного розвитку міст і населених пунктів^{8, 9}.

В країнах ЄС функціонує Європейська програма міжнародної міської співпраці (IUC), яка формує напрями міжнародної співпраці, керуючись Цілями сталого розвитку, що мають відношення до створення умов «розумного зростання» міст і населених пунктів.

На особливу увагу заслуговує глобальна ініціатива «Об'єднання зусиль з метою побудови «розумних» сталих міст» (U4SSC), яка була запроваджена у 2016 році Міжнародним союзом електрозв'язку (ITU) та Європейською економічною комісією ООН (ЄЕК ООН)¹⁰. Важливим результатом діяльності U4SSC стало розроблення пріоритетів розвитку сталих «розумних» міст і формування системи ключових показників ефективності (КПЕ) для їх моніторингу і оцінки. На сьогоднішній день ключові показники ефективності КПЕ, адаптовані з урахування місцевих особливостей, використовуються для моніторингу і оцінки у понад 50 містах світу (у т.ч. Дубаї, Мальдонадо, Монтевідео, Сінгапур, Валенсія тощо). Ініціатива U4SSC пропагує визначальну роль інформаційно-комунікаційних технологій у розбудові «розумного» міста.

У загальному визначені, під «розумним» містом мається на увазі інноваційне місто, яке використовує інформаційно-комунікаційні технології для досягнення цілей і завдань сталого розвитку.

Таким чином, «розумне» місто – це місто, що використовує інформаційні технології для більш ефективного функціонування з урахуванням потреб його мешканців. Ідея «розумного» міста (Smart City) полягає в тому, щоб завдяки збору та обробці великих обсягів даних в режимі реального часу, інфраструктура та ресурси міста використовувались максимально ефективно.

Впровадження IT-технологій має охоплювати такі сфери життя мешканців міста, як економіка, безпека, транспорт, медичні послуги, комунальне господарство, благоустрій тощо. Джерелами даних мають слугувати відеореєстратори, датчики, сенсори, інформаційні системи, які

⁷ C40-Smart Cities. - <https://www.c40.org/tags/smart-cities>

⁸ ICLEI Local Government for Sustainability. - <https://www.iclei.org/>

⁹ Угода мерів. - <http://com-east.eu/uk/pro-nas/ugoda-meriv>

¹⁰ ITU, «Committed to connecting the world». - <https://www.itu.int/en/ITU-T/ssc/united/Pages/default.aspx>

впроваджуються у повсякденне життя. Окремі напрями, що слугують ознаками розбудови «розумного» міста, наведені у табл. 1.4.¹¹

Таблиця 1.4. Основні ознаки розбудови «розумного» міста

Напрями	Зміст
1. Залучення жителів міста до управління	Однією з важливіших ознак «розумного» міста є активна участь громадськості в управлінні містом. Для цього реалізуються такі системи, як «електронний уряд», «відкритий бюджет», «відкриті закупівлі», «електронні звернення», а також інші системи, що передбачають отримання інформації від міських органів влади в онлайн.
2. «Розумний» громадський транспорт	Технологія «розумного» транспорту передбачає контроль за усім, що відбувається в салоні та зовні протягом руху і передачу інформації про порушення у відповідні органи влади. Технологія реалізується за допомогою встановлення камер внутрішнього та зовнішнього відеоспостереження, наявності Wi-Fi, можливості використання геолокації, що дозволяє відслідковувати рух транспорту за маршрутом.
3. Інтелектуальні системи управління дорожнім рухом	Такі системи передбачають підвищення безпеки та ефективності транспортного процесу, комфортності для водіїв і користувачів транспорту. Наприклад, у багатьох країнах світу, і в Україні зокрема, встановлюється відеонагляд на автошляхах, що дозволяє контролювати порушення правил дорожнього руху. Крім того, важливу роль у цій концепції відіграє інформація про стан доріг, завантаженість паркувальних майданчиків у місті, інформування пасажирів про час прибуття громадського транспорту, зміни у напрямках руху тощо.
4. Розумний підхід до вуличного освітлення	Важливою ознакою «розумного» міста є реалізація концепції енергозбереження. Особливої популярності набуває використання LED-освітлення та встановлення датчиків руху, які вмикають світло лише коли фіксують певні рухи чи спостерігається присутність машин на дорогах чи людей на вулицях.
5. «Розумний» будинок	Ця технологія передбачає використання системи високотехнологічних пристроїв для створення умов найбільш комфортного проживання людей (як на рівні окремих осель, так і на рівні багатоповерхових житлових будинків). Зокрема виділяють кілька основних напрямків впровадження технологій «розумного» будинку: безпека (датчики руху, присутності, вібрації, розбиття скла, відкриття вікна або дверей, відеоспостереження, електронні замки тощо); управління освітленням (розумні вимикачі, модулі управління шторами та ролетами, контролери для управління світлодіодними світильниками, датчики руху і присутності); управління кліматом («розумні» лічильники, датчики вологості і температури, термостати для підтримки постійної температури або її автоматичного регулювання, терморегулятори для управління потужністю батарей опалення тощо)
6. Використання сонячних панелей	Вже у багатьох містах світу така практика є невід'ємною складовою «розумного» міста. На дахах будівель встановлюються сонячні батареї, які можуть забезпечити автономне електропостачання будинку.
7. Впровадження міської мережі Wi-Fi	У «розумному» місті доступ до мережі Wi-Fi має стати нормою. Україна також прямує до цього. Початковими кроками у цьому напрямку є

¹¹ FUTURIO, 10 ознак «розумного міста». - <http://thefuture.news/smart-city/>

8. Надзвичайні ситуації: сповіщення і кнопки екстреного реагування	забезпечення бездротового доступу до Інтернету в публічних місцях, у громадському транспорті, у центральних кварталах міст тощо. У «розумному» місті має бути розвинена ефективна система реагування на надзвичайні ситуації. Запровадження кнопок екстреного реагування допомагатиме правоохоронним органам швидше зреагувати на певні події і прибути на місце оперативніше. Запровадження персональної мережі оповіщення, що відправляє SMS-повідомлення на телефони абонентів, які знаходяться в зоні надзвичайних ситуацій, дозволяє запобігти нападам паніки, зберегти життя людей у надзвичайних умовах.
9. Безготівкові платежі	Однією з ознак «розумного» міста є розвиток систем безготівкових платежів, що потребує встановлення спеціальних приладів, які дозволятимуть проводити оплату не тільки платіжними картками, але й за допомогою мобільних телефонів.

На сьогодні вже досить багато міст у різних країнах світу стали на шлях перетворення у «розумні» міста. Більшість з них використовує інформаційно-комунікаційні технології в окремих сферах життєдіяльності міста: для підвищення ефективності енергоспоживання і управління відходами, поліпшення житлових умов і охорони здоров'я, оптимізації руху транспорту та забезпечення безпеки, удосконалення системи водопостачання, вирішення екологічних проблем міста тощо.

В той же час тільки деякі провідні смарт-міста вже почали виходити за межі окремої фізичної інфраструктури та переходити на використання великих даних на основі об'єднання інформаційних систем. У по-справжньому «розумному» місті нова інформація ефективно використовується для доповнення і розвитку поточних баз знань, що виводить процес прийняття рішень на новий рівень.

Існує декілька класифікацій терміну «розумне» місто. Так, згідно класифікації, запропонованою експертом у сфері урбаністики Біллом Хатчінсоном, умовно можна виділити 3 стадії формування «розумного» міста ¹²:

- «розумне» місто за версією 1.0: загальна стратегія «розумного» сталого розвитку відсутня, автоматизація стосується окремих, не пов'язаних між собою компонентів;
- «розумне» місто за версією 2.0: існує загальна стратегія розбудови «розумного» сталого міста, згідно якої реалізується об'єднання і взаємозв'язок раніше незалежних систем та максимально великого числа різних джерел інформації;
- «розумне» місто за версією 3.0: передбачає, що об'єднання всіх компонентів завершено, вся інфраструктура міста буквально просякнута інтелектуальними технологіями.

Більш широка класифікація має відношення до глобальної концепції «Суспільство 5.0». Вперше ця концепція була представлена світовій спільноті японським прем'єр-міністром на виставці CeBIT у Ганновері в березні 2017 року. Концепція «Суспільство 5.0» лежить в основі стратегічного плану розвитку Японії. Згідно до цієї концепції, «Суспільство 5.0» йде на зміну інформаційного суспільства («Суспільство 4.0») і передбачає тотальне поширення ІТ-технологій за

¹² Желюк Т., Бречко О. Цифрова економіка в системі пріоритетних цілей публічної політики // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.]. - Тернопіль: Осадца Ю. В. - 2018. – С. 71-74. - ISBN 978-617-7516-73-5

рахунок об'єднання IoT (Інтернету речей), Big Data (технології роботи з величезними масивами даних) і AI (штучного інтелекту).¹³

«Суспільство 5.0» знаменує революційний стрибок в еволюції людства і має стати новим етапом глобалізації. В такому суспільстві всі соціально значущі процеси у фізичному просторі супроводжуються збором інформації, яка оцифровується і спрямовується у віртуальний простір. Там на основі її аналізу і обробки за допомогою штучного інтелекту приймаються рішення, які знову відправляються в світ фізичних речей.

В цілому реалізація концепції «Суспільство 5.0» відкриває нові можливості для досягнення Цілей сталого розвитку, зокрема, для розвитку «розумних» сталих міст, в яких поєднується комфортність, безпека проживання та економічна ефективність. Концепції «Суспільства 5.0» відповідає 3-я стадія формування «розумного» міста (рис. 1.4).

Однак, необхідно врахувати, що більшість країн світу (в тому числі й Україна) ще далекі від досягнення такого рівня розвитку, що відповідає «Суспільству 5.0». Найбільш підготовленими до переходу на новий етап глобалізації є Японія, США і Німеччина. Це ж саме можна сказати і про стадії формування «розумного» міста. Одним з небагатьох мегаполісів, які піднялися на 3-й рівень «розумного» міста, став Сінгапур. У рейтингу компаній Juniper Research та Intel, складеному навесні 2019 року, Сінгапур очолив двадцятку кращих «розумних» міст світу за 4-ма критеріями: мобільність, якість охорони здоров'я, безпека життя і продуктивність. Крім цього, найбільш розвинутими і «розумними», на сьогодні вважаються такі міста, як Барселона, Амстердам, Лондон та Нью-Йорк.¹⁴

Більшість міст світу, що реалізують концепцію «розумного» сталого розвитку, можна віднести до перших двох версій класифікації. В цілому, за висновками консалтингової компанії McKinsey, до 2020 року у світі буде близько 600 «розумних» міст на різній стадії розвитку, і ці міста будуть генерувати близько 60 % світового ВВП.¹⁵

¹³ Білокобильський О. В. Суспільство 5.0. Яким буде місце України в епісі штучного інтелекту. - Український Інститут стратегій глобального розвитку і адаптації. - <https://uisgda.com/ua/obshhestvo-5.0-kakoe-mesto-zajmet-ukraina-v-epohe-iskusstvennogo-intellekta.html>

¹⁴ Назване «найрозумніше» місто планети за підсумками 2017 року. – Ukr.Media. - <https://ukr.media/world/350018/>

¹⁵ Костюк Д. Як народжуються «розумні» міста у світі та Україні. Слідами Smart Building Forum. –TECHTODAY. Новини від 26 лютого 2018 р. – <https://techtoday.in.ua/news>

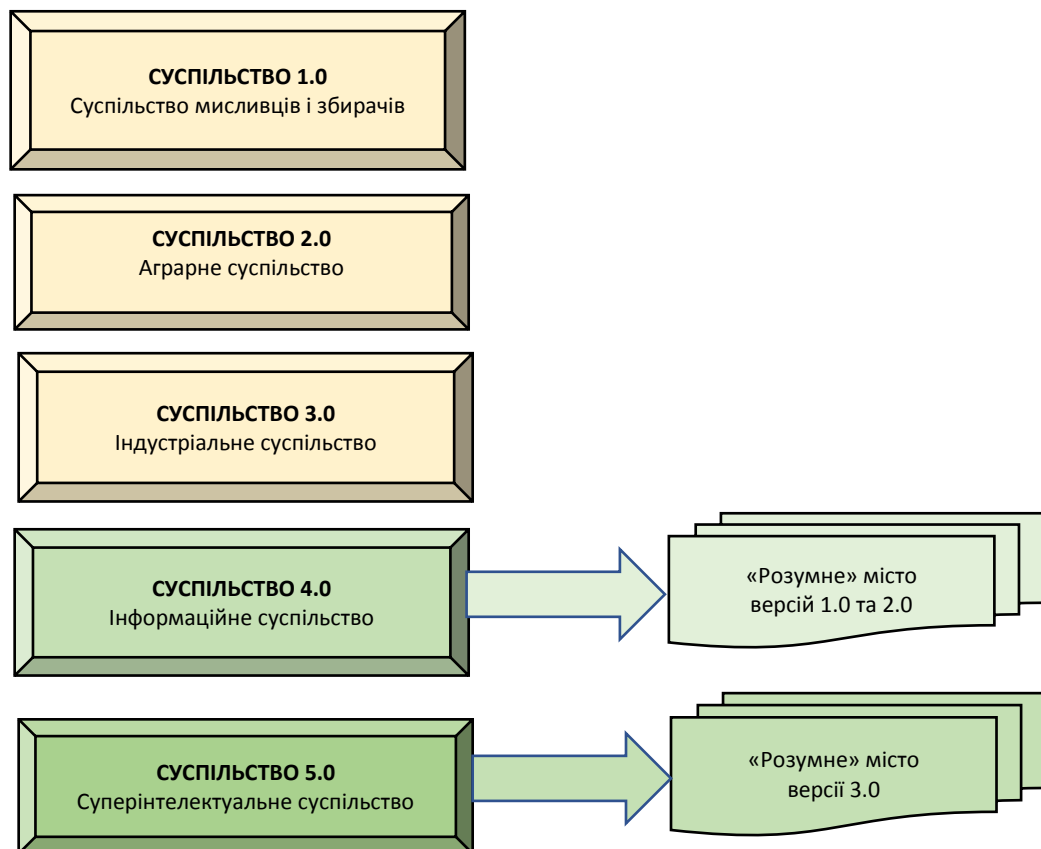

Рис. 1.4. Версії формування «розумного» міста в концепції «Суспільство 5.0»

В Україні все більше населених пунктів долучаються до розбудови «розумного» міста. З кожним роком можна знайти все більше прикладів вдалої реалізації окремих проектів, які вписуються в концепцію «розумного міста». Однак, всі вони знаходяться на шляху до розбудови «розумного» міста версії 1.0, або версії 2.0.

Серед великих міст України слід в першу чергу слід виділити **Київ, Харків, Вінницю, Тернопіль**. Ці міста досягли певних успіхів у розбудові «розумного» сталого міста і можуть ділитися своїм досвідом щодо впровадження успішних інноваційних рішень, які роблять життя мешканців безпечним і комфортним, а процеси управління містом — відкритими та прозорими.

Київ – перше місто в Україні, яке розпочало широке впровадження «розумних» технологій та активно створює міську цифрову інфраструктуру. Створення smart-інфраструктури Києва розпочалося у 2015 році ¹⁶.

Серед головних досягнень Києва у реалізації концепції «розумного» міста слід виділити такі.

«Відкритий бюджет». Київ став першим містом в Україні, яке повноцінно запровадило програму «Відкритий бюджет», що робить бюджетний процес у Києві відкритим і прозорим. Система передбачає можливість громадського контролю у режимі он-лайн за надходженнями і

¹⁶ KYIVSMARTCITY. - <https://www.kyivsmartcity.com/projects/>

витратами міського бюджету. Це – запорука боротьби з корупцією, яка є одним із найбільших викликів для нашої держави.

Згідно статистиці, у середньому 2 тисячі киян щоденно відвідують онлайн сторінку «Відкритого бюджету» та переглядають дані. У розрізі районів можна переглянути інформацію про 100 найбільших платників податків міста (договори, акти виконаних робіт, суми бюджетних коштів тощо). Для підвищення активності киян в бюджетному управлінні створена система «Бюджет участі», в якій мешканці міста пропонують до фінансування конкретні проекти.

Система відкритих закупівель. Київ став першим містом в країні, яке запровадило таку систему електронних закупівель, і на сьогоднішній день понад 1800 структурних підрозділів здійснюють закупівлі через систему «ProZorro». Запровадження електронних закупівель через систему «ProZorro» призвело до зниження рівня корупції та економії бюджетних коштів у сфері державних закупівель.

Розроблення електронних реєстрів відкритого доступу. Створення електронних реєстрів відкритого доступу, що стосується окремих сторін міського життя, створює основу для їх подальшого об'єднання у єдину інформаційну систему життєдіяльності великого міста. Серед електронних реєстрів, які на сьогодні функціонують в режимі відкритого доступу, слід зазначити:

- електронний реєстр зелених зон міста;
- карта ремонтних робіт, які виконуються у місті;
- реєстр управління майном територіальної громади Києва тощо.

«Електронна петиція». Новий сервіс створений з метою забезпечення зворотного зв'язку громадськості з органами міської влади. Він дає можливість мешканцям міста донести свої ініціативи до Київської міської ради. В разі отримання 10000 підписів протягом 90 днів, ці ініціативи мають бути розглянуті відповідальними особами Київської міської ради, при можливості виконані, також на них буде опублікована офіційна відповідь.

«Безпечна столиця». В рамках програми «Безпечна столиця» місто оснащується камерами відеоспостереження, що допомагає у виявленні правопорушників і забезпеченні безпеки в місті. Завдяки програмі поліція Києва отримала сучасні засоби зв'язку, комп'ютери, автомобілі та інше обладнання, яке допомагає запобігати злочинам.

LED-освітлення. У Києві LED-освітленням облаштовані 230 об'єктів. Це робить рух на вулицях комфортнішим і безпечнішим, а місту дозволяє економити на електроенергії до 30% бюджетних коштів. Роботи зі встановлення нового сучасного LED-освітлення на столичних об'єктах інфраструктури продовжуються.

Вільний Wi-Fi. На сьогоднішній день понад 1,2 тис. одиниць міського громадського транспорту обладнані безпроводними точками доступу до Інтернет - мережі.

Крім того, в столиці облаштовано 11 локацій з безкоштовним доступом до Wi-Fi. Це парк ім. Тараса Шевченка; станції метро «Золоті Ворота», «Палац Спорту», «Майдан Незалежності», «Палац «Україна». Крім того, доступ до мережі є на Михайлівській, Софіївській, Контрактовій та Поштовій площах, біля НСК «Олімпійський» та в районі Фунікулеру.

Формування інтелектуальних систем управління дорожнім рухом. Одним із кроків створення такої системи є впровадження системи моніторингу і спостереження за рухом громадського транспорту в режимі реального часу. Цей напрям є найбільш критичним.

Безготівковий розрахунок у метро. Київ став 5-м містом у світі, яке запровадило прохід в метро за допомогою безконтактних платіжних карток. Сьогодні кияни можуть оплачувати безконтактно прохід в метро за допомогою технологій PayPass, Google Pay, Apple Pay. Це зручно, швидко і надійно.

Електронний квиток. З 1 листопада 2018 р. У Києві почалося тестування роботи електронного квитка для проїзду в громадському транспорті. Е-квиток – спеціальна проїзна картка, яку можна буде поповнювати коштами на проїзд. Пасажиру достатньо лише піднести квиток до валідатора (спеціального зчитувального пристрою) – і проїзд сплачено. На сьогодні вже встановлено близько 1200 валідаторів у наземному громадському транспорті та модернізована частина турнікетів у метро.

В цілому, слід зазначити, що запровадження безготівкових розрахунків у місті Києві стимулює збільшення податкових надходжень до міського бюджету, оскільки сприяє виводу економіки з тіні. Крім того, впровадження безготівкових розрахунків на транспорті дозволяє отримати більше інформації про існуючі проблеми і потреби пасажирів і створити сервіси, які їм потрібні.

На лідерські позиції у сфері цифрового розвитку поступово виходить **Харків**. У 2018 році на форумі «Kyiv Smart City Forum 2018» місто Харків було визнано лідером у номінації «Найкраще інноваційне місто». Інноваційні рішення реалізовані у таких сферах життєдіяльності міста, як:

- транспортна інфраструктура (інноваційна система прокладання рейок, табло прибуття транспорту, е-квиток у громадському транспорті, система безконтактної авторизації електромобіля, smart-світлофор);
- екологія (сміттєпереробний завод із сортування та переробки відходів, удосконалення системи мулового господарства на очисних спорудах міста);
- державне управління (електронне урядування, портал електронних сервісів адміністративних послуг), та ін.¹⁷

У Харкові діє система **«Електронне місто»**, що включає електронні сервіси у таких сферах, як «відкритий бюджет», «електронне урядування», надання електронних послуг для громадян.

Сервіс «Електронне урядування» забезпечує відкритість діяльності місцевої влади і надає механізми контролю з боку громадськості, що сприяє розвитку електронної демократії – підвищенню рівня причетності громадськості до державним процесів. Крім того, вирішуються такі завдання, як:

- надання інформації населенню щодо аварійних та планово-попереджувальних робіт на об'єктах комунального господарства міста;
- забезпечення централізованого обліку комунального майна та прозорих розрахунків вартості його оренди;
- забезпечення надання адміністративних послуг населенню та представникам бізнесу в електронному вигляді.

Харків залучає до розбудови «розумного» міста відомих вітчизняних та іноземних компаній. Так, протягом 2019 року було укладено угоди про співпрацю і партнерство між Харківською міською радою та компаніями «lifecel», «Hewlett Packard», «Dell Technologies», «Cisco», «Київстар», «Huawei Ukraine».

Мобільний оператор **«Київстар»** залучається до створення пілотних розробок у сфері електронних платежів і управління в міському транспорті, цифровій ідентифікації на міських порталах з використанням інфраструктури і даних компанії. Найближча розробка - поповнення електронного квитка з телефонного рахунка за допомогою SMS-повідомлення.

Оператор мобільного зв'язку **«lifecell»** сприятиме реалізації в Харкові smart-проектів за чотирма напрямками:

¹⁷ Офіційний сайт Харківської міської ради <https://www.city.kharkov.ua/uk/>

- «Безпечне місто» - передбачає впровадження системи масового оповіщення ENS, яка дозволяє в екстреній ситуації за кілька секунд зробити масову розсилку повідомлень або одночасні дзвінки.
- «Туризм» - передбачає збір і надання статистичних даних для оптимального планування туристичних і культурно-масових заходів.
- «Розумний транспорт» - впровадження оплати проїзду в громадському транспорті з мобільних телефонів.
- «Розширення покриття» і надання жителям міста доступу до якісної 4G інтернету в метрополітені.

ІТ-компанія **«Cisco»** приймає участь в цифровій трансформації інфраструктури Харкова за такими напрямками:

- Інтелектуальне вуличне освітлення;
- Інтелектуальне вимірювання якості повітря;
- Елементи інтелектуальної транспортної системи;
- Створення мережі передачі даних на базі технології LoRaWan для збору свідчень лічильників і даних різного роду датчиків;
- Відстеження наявності вільних місць для паркування.

Компанія **«Huawei Ukraine»** реалізує проекти у транспортній сфері - створення безпечного дорожнього руху, оптимізацію транспортних потоків тощо. Передбачається встановлення відеосистем, з камерами високої роздільної здатності і великим набором аналітичних інструментів, щоб розпізнавати обличчя, напрямки руху і швидкість транспорту, а також структурувати дані (кваліфікувати окремо пішоходів, мотоцикли, машини тощо).

Компанія **«Dell Technologies»** співпрацює за напрямом ІТ-трансформації інфраструктури міста Харків, зокрема:

- аналіз даних систем відеоспостереження в реальному часі (захист периметра об'єктів, поведінка натовпу, моніторинг персональної поведінки та ін.);
- інтелектуальне управління бригадами «швидкої допомоги», дронами, натільними камерами поліцейських тощо;
- електронна безпека об'єктів і систем;
- забезпечення зв'язку в реальному часі з громадянами та впровадження системи інформування жителів міста.

Компанія **«Hewlett Packard Enterprise»** приймає участь у розбудові системи «Розумне місто» шляхом створення пілотних технічних розробок і рекомендацій відразу за декількома напрямками:

- система запису і аналізу відео з камер спостереження;
- автоматизація служб швидкого реагування;
- управління в сфері вивезення відходів;
- моніторинг роботи систем водопостачання та інтелектуальний захист стратегічних об'єктів міста.

Подібні зрушення у напрямку розвитку «розумного» міста запроваджуються не тільки у великих містах України. Прикладом може слугувати місто **Дрогобич**, яке у 2018 році було визначено переможцем у номінації «Відкрите місто» на форумі «Kyiv Smart City Forum 2018». У місті створена платформа **«Розумна громада»**, яка базується на поєднанні технологій «відкриті дані», «електронне урядування», «електронна демократія» і використовується для ефективного управління ресурсами громади в інтересах сталого розвитку. Створення платформи «Розумна громада» передбачає декілька етапів:

- розгортання платформи «Розумне місто» та проекту «Відкриті дані»;
- впровадження компонентів «Розумні громадяни»;

- впровадження компонентів «Розумне урядування»;
- організація стратегічного розвитку на базі міжнародних стандартів сталого розвитку та оперативного планування завдяки платформі «Розумне місто» та сервісу «Відкриті дані». ¹⁸

Ще один показовий приклад – місто **Вознесеньск** Миколаївської області. Місто бере участь у міжнародній регіональній програмі «Об'єднані розумні міста», яка спрямована на вивчення концепції «розумних» міст у різних географічних умовах і підготовки Профілів «розумних» сталих міст ¹⁹.

Підготовка Профілів «розумних» сталих міст базується на використанні системи ключових показників ефективності (КПЕ), розробленої глобальною ініціативою «Об'єднання зусиль з метою побудови «розумних» сталих міст» (U4SSC) під егідою Міжнародного союзу електрозв'язку (ITU) та Європейської економічної комісії ООН (ЄЕК ООН).

Важливість розроблення Профілю міста полягає в уніфікації підходів оцінки потенціалу міст у досягненні ЦСР. Наявність Профілю міста є необхідною умовою для забезпечення участі Європейської економічної комісії ООН у підготовці найбільш пріоритетних проектів, направлених на розвиток «розумного» сталого міста, а також у подальшому супроводженні пошуку джерел їх фінансування та реалізації ²⁰.

Профіль «розумного» сталого міста – це звіт ЄЕК ООН, який містить висновки і рекомендації комісії, розроблені на основі аналізу наданих містом ключових показників ефективності (КПЕ). Система показників КПЕ була розроблена U4SSC з метою оцінки рівня «розумного» сталого розвитку міста (табл. 1.5-1.7).

Кожен з показників був відібраний на основі обговорення міжнародними експертами, фахівцями програм і секретаріатів ООН для забезпечення того, що зібрані дані характеризують рівень досягнення Цілей сталого розвитку ООН, мають відношення до критеріїв розбудови «розумного» міста, а також можуть слугувати основою для співставлення.

Таким чином, за допомогою показників КПЕ оцінюється ефективність діяльності міста щодо досягнення:

- Цілей сталого розвитку відносно міст і населених пунктів;
- Критеріїв «розумного» розвитку міста.

Завдяки показникам КПЕ може бути оцінений прогрес, досягнутий протягом часу, а також розрахований рейтинг «розумних» сталих міст U4SSC. Крім того, ці показники надають інформацію для аналізу і обміну досвідом, поширення передових практик і встановлення міжнародних стандартів у досягненні Цілей сталого розвитку на рівні міст і населених пунктів.

У відповідності до стратегічних напрямів Цілей сталого розвитку, КПЕ розподілені на три основні компоненти:

- Економіка (CH1: Стала економіка міста);
- Довкілля (CH2: Сталий екологічний розвиток) ;
- Суспільство і культура (CH3: Сталий соціальний розвиток).

¹⁸ Портал міста Дрогобич. - <https://drohobych-rada.gov.ua/>

¹⁹ Миколаївська обласна державна адміністрація. Офіційний сайт. – «Миколаївщину відвідали міжнародні експерти в рамках проекту Smart-City». - <http://www.mk.gov.ua/UA/news/?id=42737>

²⁰ Методология сбора данных по ключевым показателям эффективности для «умных» устойчивых городов. - UNECE, Европейская экономическая комиссия ООН (ЕЭК ООН). - <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/documents/Publications/U4SSC-CollectionMethodologyforKPIsforSSC.rus.pdf>

Кожен з цих компонентів включає свою підсистему показників, а їх об'єднання надає цілісну картину про «розумне» стале місто. Кожен з показників належить до одного з трьох типів:

- **«сталий»** - показник, що характеризує рівень досягнення цілей і завдань сталого розвитку міста;
- **«розумний»** - показник, що характеризує рівень реалізації концепції «розумного» міста;
- **«структурний»** - показник, що оцінює базовий рівень розвитку інфраструктури міста.

З точки зору рівня досягнення цілей і можливостей збору даних всі показники умовно розподілені на 2 блоки (рис. 1.4-1.6):

- **Базовий** набір показників, який може бути представлений більшістю міст, що орієнтовані на реалізацію стратегії сталого розвитку та окремих компонентів «розумного» міста. На думку розробників U4SSC звітність за такими показниками може бути надана всіма містами. Вони забезпечують загальну картину «розумного» сталого розвитку міста.
- **Поглиблений** набір показників, визначити які мають міста, що серйозно налаштовані на розробку та реалізацію стратегій сталого і «розумного» розвитку. Поглиблені показники забезпечують більш детальне уявлення про розвиток «розумного» міста, застосування ними передових інноваційних практик. Оскільки такі показники можуть виходити за рамки поточного потенціалу міста, їх визначення на основі існуючої звітності може бути проблематичним.

ЕКОНОМІКА											
	ІТ-індустрія	Водопостачання і санітарія	Каналізація	Електропостачання	Транспорт	Державний сектор	Інноваційна діяльність	Трудова діяльність	Будівлі	Міське планування	Відходи
Базові	4	6		4	4		2	2			1
Поглиблені	1	1	1	2	7	3	1	2	2	2	
Тип:											
«розумний»	5	2	1	3	3	3			1		
«сталий»		5			8				1	2	1
«структурний»				3			3	4			

Рис. 1.4. Структура ключових показників ефективності (КПЕ) за компонентом (стратегічним напрямом) «Економіка»

ЕКОЛОГІЯ			Якість повітря	Вода і санітарія	Відходи	Якість довкілля	Природа суспільного простору	Енергетика
Показники:	Базові		2	4	2	1		4
	Поглиблені					1	3	
Тип:	- «розумний»							
	- «сталий»		2	4	2	2	3	4
	- «структурний»							

Рис. 1.5. Структура ключових показників ефективності (КПЕ) за компонентом (стратегічним напрямом) «Екологія»

СУСПІЛЬСТВО І КУЛЬТУРА			Освіта	Охорона здоров'я	Культура	Житлове господарство	Соціальна інтеграція	Безпека	Продовольча безпека
Показники:	Базові		4	3	1	1	4	5	
	Поглиблені			3	1	1	1	4	1
Тип:	- «розумний»		1	1					
	- «сталий»							4	1
	- «структурний»		3	5	2	2	5	5	

Рис. 1.6. Структура ключових показників ефективності (КПЕ) за компонентом (стратегічним напрямом) «Суспільство і культура»

Таблиця 1.5. Перелік КПЕ за компонентом «Економіка»

Компонент	Підкомпонент	Категорія	№	КПЕ	Блок	Тип
Економіка	ІКТ	Інфраструктура ІКТ	1	Доступ дом. господарств до Інтернету	Базовий	РОЗУМНИЙ
			2	Кількість абонентів стаціонарного широкосмугового Інтернету	Базовий	РОЗУМНИЙ
			3	Кількість абонентів безпроводного Інтернету	Базовий	РОЗУМНИЙ
			4	Охоплення безпроводного широкосмугового зв'язку	Базовий	РОЗУМНИЙ
			5	Суспільний Wi-Fi	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
		Водопостачання і санітарія	6	«Розумні» лічильники води	Базовий	РОЗУМНИЙ
			7	Моніторинг ІТ в сфері водопостачання	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
		Каналізація	8	Моніторинг ІТ у сфері дренажних систем / систем зливової каналізації	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
			9	«Розумні» електролічильники	Базовий	РОЗУМНИЙ
		Електропостачання	10	Моніторинг ІТ у сфері електропостачання	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
			11	Глибина регулювання попиту	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
			12	Динамічна інформація про громадський транспорт	Базовий	РОЗУМНИЙ
		Транспорт	13	Моніторинг дорожнього руху	Базовий	РОЗУМНИЙ
			14	Контроль за перехрестями	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
			15	Відкриті дані	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
		Державний сектор	16	Електронний уряд	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
			17	Електронна система закупівель в державному секторі	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
	Продуктивність	Інноваційна діяльність	18	Витрати на науково-дослідні розробки	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			19	Патенти	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			20	Малі і середні підприємства	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
		Трудова зайнятість	21	Рівень безробіття	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			22	Рівень безробіття серед молоді	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			23	Зайнятість в туристичній галузі	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
			24	Зайнятість в ІТ-індустрії	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
	Інфраструктура	Водопостачання і	25	Базове водопостачання	Базовий	СТАЛИЙ

Компонент	Підкомпонент	Категорія	№	КПЕ	Блок	Тип
		санітарія	26	Постачання питної води	Базовий	СТАЛИЙ
			27	Втрати в системі водопостачання	Базовий	СТАЛИЙ
			28	Збирання стічних вод	Базовий	СТАЛИЙ
			29	Санітарно-технічне обладнання домашніх господарств	Базовий	СТАЛИЙ
		Відходи	30	Збирання твердих відходів	Базовий	СТАЛИЙ
		Електропостачання	31	Частота відключень електроенергії	Базовий	СТАЛИЙ
			32	Тривалість відключення електроенергії	Базовий	СТАЛИЙ
			33	Доступ до електроенергії	Базовий	СТАЛИЙ
		Транспорт	34	Мережа громадського транспорту	Базовий	СТАЛИЙ
			35	Доступ до мережі громадського транспорту	Поглиблений	СТАЛИЙ
			36	Велосипедні мережі	Базовий	СТАЛИЙ
			37	Частка громадського транспорту	Поглиблений	СТАЛИЙ
			38	Індекс тривалості поїздок	Поглиблений	СТАЛИЙ
			39	Велосипеди загального використання	Поглиблений	СТАЛИЙ
			40	Автомобілі загального використання	Поглиблений	СТАЛИЙ
			41	Пасажирські транспортні засоби з низьким рівнем викидів вуглецю	Поглиблений	СТАЛИЙ
		Будівлі	42	Стійкість громадських будівель	Поглиблений	СТАЛИЙ
			43	Комплексні системи експлуатації будівель в громадських установах	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
		Міське планування	44	Пішохідна інфраструктура	Поглиблений	СТАЛИЙ
			45	Міський розвиток і територіально-просторове планування	Поглиблений	СТАЛИЙ

Таблиця 1.6. Перелік КПЕ за компонентом «Екологія»

Компонент	Підкомпонент	Категорія	№	КПЕ	Блок	Тип
Екологія	Довкілля	Якість повітря	1	Атмосферне забруднення	Базовий	СТАЛИЙ
			2	Викиди газів, що викликають парниковий ефект	Базовий	СТАЛИЙ
		Водопостачання і санітарія	3	Якість питної води	Базовий	СТАЛИЙ
			4	Водоспоживання	Базовий	СТАЛИЙ
			5	Водоспоживання	Базовий	СТАЛИЙ
			6	Очищення стічних вод для повторного використання	Базовий	СТАЛИЙ
		Відходи	7	Переробка твердих відходів	Базовий	СТАЛИЙ
			8	Вплив ЕМП	Базовий	СТАЛИЙ
		Якість довкілля	9	Шумовий вплив	Поглиблений	СТАЛИЙ
			10	Зелені зони	Базовий	СТАЛИЙ
		Громадські місця і природа	11	Доступність зелених зон	Поглиблений	СТАЛИЙ
			12	Охоронні природні території	Поглиблений	СТАЛИЙ
			13	Можливості для проведення дозвілля	Поглиблений	СТАЛИЙ
	Енергетика	Енергетика	14	Споживання відновлювальної енергії	Базовий	СТАЛИЙ
			15	Споживання електроенергії	Базовий	СТАЛИЙ
			16	Споживання теплової енергії у житловому секторі	Базовий	СТАЛИЙ
			17	Енергоспоживання в громадських установах	Базовий	СТАЛИЙ

Таблиця 1.7. Перелік КПЕ за компонентом «Суспільство і культура»

Компонент	Підкомпонент	Категорія	№	КПЕ	Блок	Тип
Суспільство і культура	Освіта, охорона здоров'я, культура	Освіта	1	Доступ учнів до ІТ-освіти	Базовий	РОЗУМНИЙ
			2	Шкільна освіта	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			3	Дипломи про вищу освіту	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			4	Грамотність населення	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
		Охорона здоров'я	5	Системи електронних медичних карт	Поглиблений	РОЗУМНИЙ
			6	Середня тривалість життя	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			7	Коефіцієнт материнської смертності	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			8	Лікарі	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			9	Кількість койко-місць у стаціонарах	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
			10	Медичне страхування/ охоплення медичними послугами	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ

Компонент	Підкомпонент	Категорія	№	КПЕ	Блок	Тип
		Культура	11	Витрати на культуру	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			12	Культурна інфраструктура	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
	Безпека, житло, соціальна інтеграція	Житло	13	Неформальні поселення	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			14	Витрати на житло	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
		Соціальна інтеграція	15	Гендерна рівність у розподілу доходів	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			16	Коефіцієнт Джині	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			17	Злиденність	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			18	Участь у виборчому процесі	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			19	Доступність догляду за дітьми	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
		Безпека	20	Смертність від стихійних лих	Базовий	СТАЛИЙ
			21	Економічні збитки від стихійних лих	Базовий	СТАЛИЙ
			22	Плани забезпечення сталості розвитку	Поглиблений	СТАЛИЙ
			23	Населення у зоні ризику	Поглиблений	СТАЛИЙ
			24	Час реагування аварійних служб	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
			25	Поліція	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			26	Пожежна служба	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			27	Кількість злочинів з застосуванням насилля	Базовий	СТРУКТУРНИЙ
			28	Кількість смертельних дорожньо-транспортних пригод	Поглиблений	СТРУКТУРНИЙ
		Продовольча безпека	29	Місцеве виробництво харчових продуктів	Поглиблений	СТАЛИЙ

1.3. СТАЛИЙ «РОЗУМНИЙ» РОЗВИТОК МІСТА БІЛА ЦЕРКВА В СИСТЕМІ КООРДИНАТ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Розробка нової Стратегії розвитку міста Біла Церква до 2032 року має враховувати сучасні світові тенденції сталого розвитку. Виходячи з цього, вона має спиратись на:

- Цілі сталого розвитку, адаптовані до умов України (викладені у національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна»)
- Напрями формування «розумного» міста (відповідно до сучасної концепції Smart City).

Такий підхід відповідає вимогам, викладених в Указі Президента України № 722 від 30.09.2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», одним із завдань якого є аналіз, перегляд і удосконалення всіх прогностичних і програмних документів з урахуванням національних Цілей сталого розвитку. Це стосується і стратегічних документів розвитку міста Біла Церква, діючих на сьогоднішній день.

Проведений аналіз дозволив структурувати напрями розвитку міста у вигляді дерева цілей, яке розглядається як основа для розробки нової Стратегії сталого розвитку м. Біла Церква до 2032 року з урахуванням визначених вище вимог (рис. 1.7).

Рівень 1. На верхньому рівні дерева цілей – **основна мета** Стратегії-2032 (фокус проблеми) - забезпечення «розумного» сталого розвитку міста Біла Церква.

Рівень 2. Стратегічними напрямами «розумного» сталого розвитку є сталий економічний, екологічний та соціальний розвиток міста.

Рівень 3. Основними стратегічними пріоритетами досягнення цих цілей є:

- ефективна економічна діяльність, розвинена інфраструктура, формування «розумного» міста – для досягнення сталого економічного розвитку (СН1);
- високий рівень якості довкілля, раціональне використання ресурсів – для сталого екологічного розвитку (СН2);
- забезпечення високого рівня, якості та безпеки життя населення міста – для сталого соціального розвитку (СН3).

Рівень 4. Кожний стратегічний пріоритет складається з декількох компонентів. Так, наприклад, ефективність економічної діяльності в значній мірі залежить від розвитку інвестиційно-інноваційної та трудової діяльності у місті. Основними складовими міської інфраструктури є житлово-комунальне господарство та дорожньо-транспортна інфраструктура. Основними ознаками «розумного» міста є розвиток ІТ-інфраструктури та застосування ІТ-технологій у всіх сферах життєдіяльності міста.

Рівень 5. Кожному компоненту четвертого рівня має відповідати певний перелік показників, за допомогою яких здійснюється контроль та моніторинг досягненням визначених в Стратегії цілей.

Перелік показників нижнього (п'ятого) рівня дерева цілей сформований на основі:

- 1) аналізу двох груп індикаторів:

- національних індикаторів сталого розвитку міст, визначених нами на основі системи індикаторів реалізації Цілей сталого розвитку України, затверджених Розпорядженням КМУ від 21 серпня 2019 р. № 686-р (табл. 1.3-1.7) ²¹;
- ключових показників ефективності (КПЕ), розроблених U4SSC для оцінки профілю «розумних» сталих міст (табл. 1.5-1.7) ²²;

2) адаптації визначених індикаторів до конкретних умов міста Біла Церква, враховуючи:

- особливості формування статистичної звітності на місцевому рівні;
- реальні можливості збору статистичних даних на рівні міста;
- ступінь важливості певних індикаторів для оцінки потенціалу розвитку міста (Додаток 2).

В результаті проведеного аналізу був визначений перелік показників (ПП), які мають стати цільовими для досягнення в рамках Стратегії-2032 та, відповідно, підлягати моніторингу з боку місцевої влади та громадськості (табл. 1.8). Цей перелік складається з двох груп показників: **базових**, що забезпечують загальну картину сталого розвитку міста, а також **поглиблених** показників, які забезпечують більш детальне уявлення про розвиток «розумного» міста. Крім того, кожен з показників належить до одного з двох типів: **«сталий»** - показник, що характеризує рівень досягнення цілей сталого розвитку міста; **«розумний»** - показник, що дозволяє оцінити ступінь реалізації в Білій Церкві концепції «розумного» міста (рис. 1.7).

ПЕРЕЛІК ПОКАЗНИКІВ (ПП)		СП1: Економічна діяльність	СП2: Міська інфраструктура	СП3: «Розумне» місто	СП4: Якість довкілля	СП5: Рациональне споживання ресурсів	СП6: Якість життя	СП7: Подолання нерівності	СП8: Безпека життя
всього									
35	Базові	6	7	3	4	2	6	5	2
43	Поглиблені	5	7	5	3	3	7	8	5
78	Тип:								
20	«розумний»		3	8		1	6	1	1
58	«сталий»	11	11		7	4	7	12	6
78									

Рис. 1.7. Структура переліку показників (ПП) за головними стратегічними пріоритетами

²¹ Розпорядження КМУ від 21 серпня 2019 р. № 686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку». - Верховна Рада України. Законодавство України. - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/a#Find>

²² Методология сбора данных по ключевым показателям эффективности для «умных» устойчивых городов. - UNECE, Европейская экономическая комиссия ООН (ЕЭК ООН). - <https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/documents/Publications/U4SSC-CollectionMethodologyforKPIsforSSC.rus.pdf>

Таблиця 1.8. Перелік показників (ПП) оцінки стану і перспектив розвитку м. Біла Церква

№	Показники	Група показників	Тип показника
СП1: Економічна діяльність			
1	Питома вага міста в економіці області, %	Базовий	«Сталий»
2	Обсяг реалізованої промислової продукції на душу нас., тис. грн.	Базовий	«Сталий»
3	Питома вага непрацюючих і збиткових підприємств, %	Поглиблений	«Сталий»
4	Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	Базовий	«Сталий»
5	Чистий притік прямих іноземних інвестицій, млн. дол.	Базовий	«Сталий»
6	Коефіцієнт покриття імпорту експортом (відношення між обсягами експорту та імпорту), разів	Поглиблений	«Сталий»
7	Частка фізичних осіб-підприємців у загальній кількості зайнятих на суб'єктах господарювання, %	Базовий	«Сталий»
8	Рівень працевлаштування безробітних, %	Базовий	«Сталий»
9	Рівень укомплектування вакансій, %	Поглиблений	«Сталий»
10	Кількість потерпілих та загиблих від нещасних випадків на виробництві, % до рівня 2017 року	Поглиблений	«Сталий»
11	Кількість робочих місць у сфері туризму, одиниць (на 100000 нас.)	Поглиблений	«Сталий»
СП2: Міська інфраструктура			
1	Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	Базовий	«Сталий»
2	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	Базовий	«Сталий»
3	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем тепlopостачання, %	Базовий	«Сталий»
4	Частка ветхих та аварійних водопровідних мереж, %	Поглиблений	«Сталий»
5	Зношеність теплових мереж, %	Поглиблений	«Сталий»
6	Частка житла з рівнем зносу більше 50 %	Базовий	«Сталий»
7	Частка нового житла, введенного в експлуатацію з 2015 р., у загальній площі житлового фонду, %	Поглиблений	«Розумний»
8	Рівень забезпечення житлом (кв. м /на душу нас.)	Базовий	«Сталий»
9	Щільність маршрутної мережі (км/кв.км)	Базовий	«Сталий»
10	Ступінь зносу електротранспорту, % (частка транспортних засобів, що відпрацювали більше нормативного терміну)	Поглиблений	«Сталий»
11	Частка пасажирів, перевезених електротранспортом, %	Поглиблений	«Сталий»
12	Щільність мережі електротранспорту, км/кв. км	Поглиблений	«Розумний»
13	Частка доріг загального користування державного значення з твердим покриттям, що відповідають нормативним вимогам, %	Базовий	«Сталий»
14	Частка транспортних засобів, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %	Поглиблений	«Розумний»
«Розумне» місто			
1	Рівень доступу населення до Інтернету, абонентів на 100 нас.	Базовий	«Розумний»
2	Кількість точок суспільного Wi-Fi	Поглиблений	«Розумний»
3	Впровадження ІТ-технологій у сфері водо-, тепlopостачання («розумні» лічильники, ІТ-моніторинг), %	Поглиблений	«Розумний»
4	Впровадження ІТ-технологій на транспорті, %	Базовий	«Розумний»
5	Частка «розумної» модернізації зовнішнього освітлення (LED-освітлення), %	Поглиблений	«Розумний»
6	Впровадження системи «Електронне урядування» (% державних послуг, що надається через Інтернет)	Базовий	«Розумний»
7	Ступінь реалізації електронного сервісу відкритої інформації, %	Поглиблений	«Розумний»
8	Впровадження ІТ-технологій у сфері безпеки життя (% реалізації системи відеоспостереження)	Поглиблений	«Розумний»

№	Показники	Група показників	Тип показника
Якість довкілля			
1	Площа зелених насаджень на душу нас., кв.м	Поглиблений	«Сталий»
2	Частка зелених зон, за якими здійснюється догляд, %	Поглиблений	«Сталий»
3	Середньорічне перевищення граничної норми (ГДКс.д.) концентрації забруднюючих речовин (за діоксидом азоту), рази	Базовий	«Сталий»
4	Коефіцієнт наближення до нормативних мікробіологічних показників якості води, %	Базовий	«Сталий»
5	Коефіцієнт відповідності граничним нормативам якості води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками, %	Базовий	«Сталий»
6	Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	Базовий	«Сталий»
7	Ступінь заповнення існуючих звалищ (відсоток переповнених та небезпечних), %	Поглиблений	«Сталий»
Раціональне використання ресурсів			
1	Споживання електроенергії населенням і бюджетними установами, кВт год / душу нас.	Базовий	«Сталий»
2	Енергозбереження у сфері споживання первинних енергоресурсів (МВт*год/душу нас.)	Базовий	«Сталий»
3	Споживання теплоенергії населенням, Гкал/ душу нас.	Поглиблений	«Сталий»
4	Споживання теплоенергії бюджетними установами, Гкал/ кв.м.	Поглиблений	«Сталий»
5	Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	Поглиблений	«Розумний»
Якість життя			
1	Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених	Базовий	«Сталий»
2	Смертність дітей у віці до 1 року, випадків на 1000 живонароджених (малюкова смертність)	Базовий	«Сталий»
3	Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	Базовий	«Сталий»
4	Зареєстровано захворювань (з встановленим вперше діагнозом) на 10000 населення	Поглиблений	«Сталий»
5	Ліжковий фонд лікарняних закладів на 10000 населення	Поглиблений	«Сталий»
6	Кількість учнів денних закладів загальної середньої освіти у розрахунку на одного вчителя	Базовий	«Сталий»
7	Показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком до 6 років, %.	Базовий	«Сталий»
8	Питома вага учасників ЗНО, що не подолали поріг тестування з української мови, %	Поглиблений	«Розумний»
9	Кількість університетських місць (III-IV акредитації) на 10000 нас.	Поглиблений	«Розумний»
10	Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, %	Поглиблений	«Розумний»
11	Коефіцієнт покриття «мінімального культурного кошику», разів	Поглиблений	«Розумний»
12	Відсоток місцевого бюджету на фінансування закладів культури, %	Базовий	«Розумний»
13	Кількість туристів, обслужених туроператорами та турагентами на 1000 нас.	Поглиблений	«Розумний»
Подолання нерівності			
1	Заборгованість з виплати зарплати на душу нас., грн	Поглиблений	«Сталий»
2	Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %	Базовий	«Сталий»
3	Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму, разів	Базовий	«Сталий»
4	Середній обсяг соціальної допомоги (без субсидій на ЖКП) на душу населення, грн	Поглиблений	«Сталий»

№	Показники	Група показників	Тип показника
5	Річна кількість звернень за соціальним захистом на 1000 нас., осіб	Поглиблений	«Сталий»
6	Загальна кількість отримувачів субсидій з оплати ЖКП на 1000 населення, осіб	Поглиблений	«Сталий»
7	Частка призначених субсидій у загальній кількості звернень про соціальну допомогу протягом року, %	Поглиблений	«Сталий»
8	Рівень оплати населенням ЖКП, %	Поглиблений	«Сталий»
9	Відношення середньої пенсії до середньої зарплати, рази	Базовий	«Сталий»
10	Частка заборгованості економічно-активних підприємств у загальній заборгованості підприємств до Пенсійного фонду, %	Поглиблений	«Сталий»
11	Співвідношення пенсіонерів до працездатного населення, рази	Базовий	«Сталий»
12	Частка жінок серед депутатів місцевих рад міст обласного значення, %	Базовий	«Розумний»
13	Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %	Поглиблений	«Сталий»
Безпека життя			
1	Кількість смертей та тяжких травм унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення	Поглиблений	«Сталий»
2	Кількість смертей та отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДТП, на 100 000 населення, % від рівня 2017 року	Поглиблений	«Сталий»
3	Рівень реконструкції місцевої системи централізованого оповіщення населення, %	Поглиблений	«Розумний»
4	Кількість кримінальних правопорушень що віднесені до категорії тяжких та особливо тяжких злочинів у розрахунку на 100 000 осіб	Базовий	«Сталий»
5	Темп росту/зниження рівня загальної злочинності, до базового 2017, %	Поглиблений	«Сталий»
6	Рівень довіри громадян до суду, %	Поглиблений	«Сталий»
7	Кількість кримінальних правопорушень щодо незаконного обігу зброї, одиниць	Базовий	«Сталий»

Порівняння сформованого переліку показників (ПП) з індикаторами, які визначені в діючій Стратегії розвитку міста до 2025 року (Стратегія-2025), вказує на існуючі відмінності у підходах до формування стратегій (Додаток 3).

По-перше, індикатори Стратегії-2025 охоплюють не всі напрями і пріоритети розвитку міст, що передбачені Цілями сталого розвитку України. Наприклад, відсутні індикатори, що характеризують стан міської інфраструктури, системи охорони здоров'я, недостатньо охоплені такі складові соціального розвитку міста, як освіта, подолання соціальної і гендерної нерівності, забезпечення безпеки життя.

По-друге, частина індикаторів Стратегії-2025 представлена в загальному, важко формалізованому вигляді. Відсутність конкретного виміру індикаторів ускладнює їх використання в системі моніторингу. Крім того, зазначене не відповідає вимогам щодо вимірюваності результативних показників документів стратегічного розвитку та забезпечення їх відповідності індикаторам національних Цілей сталого розвитку України.

По-третє, індикатори Стратегії-2025, включають до себе лише окремі показники, за якими можна оцінювати рівень формування «розумного» міста. Головним чином вони стосуються реалізації концепції «розумного» міста у сфері державного управління і практично не оцінюють як розвиток самої ІТ-інфраструктури, так і рівень впровадження ІТ-технологій в основних сферах життєдіяльності міста.

Необхідність приведення діючої стратегії розвитку міста у відповідність до Цілей сталого розвитку, як це передбачено Указом Президента України № 722, на базі застосування сучасних інноваційних підходів до сталого та «розумного» розвитку міст, а також продовження терміну її дії до 2032 року, коли визначатиметься 1000-річчя міста, зумовило підготовку проекту Стратегії-2032.

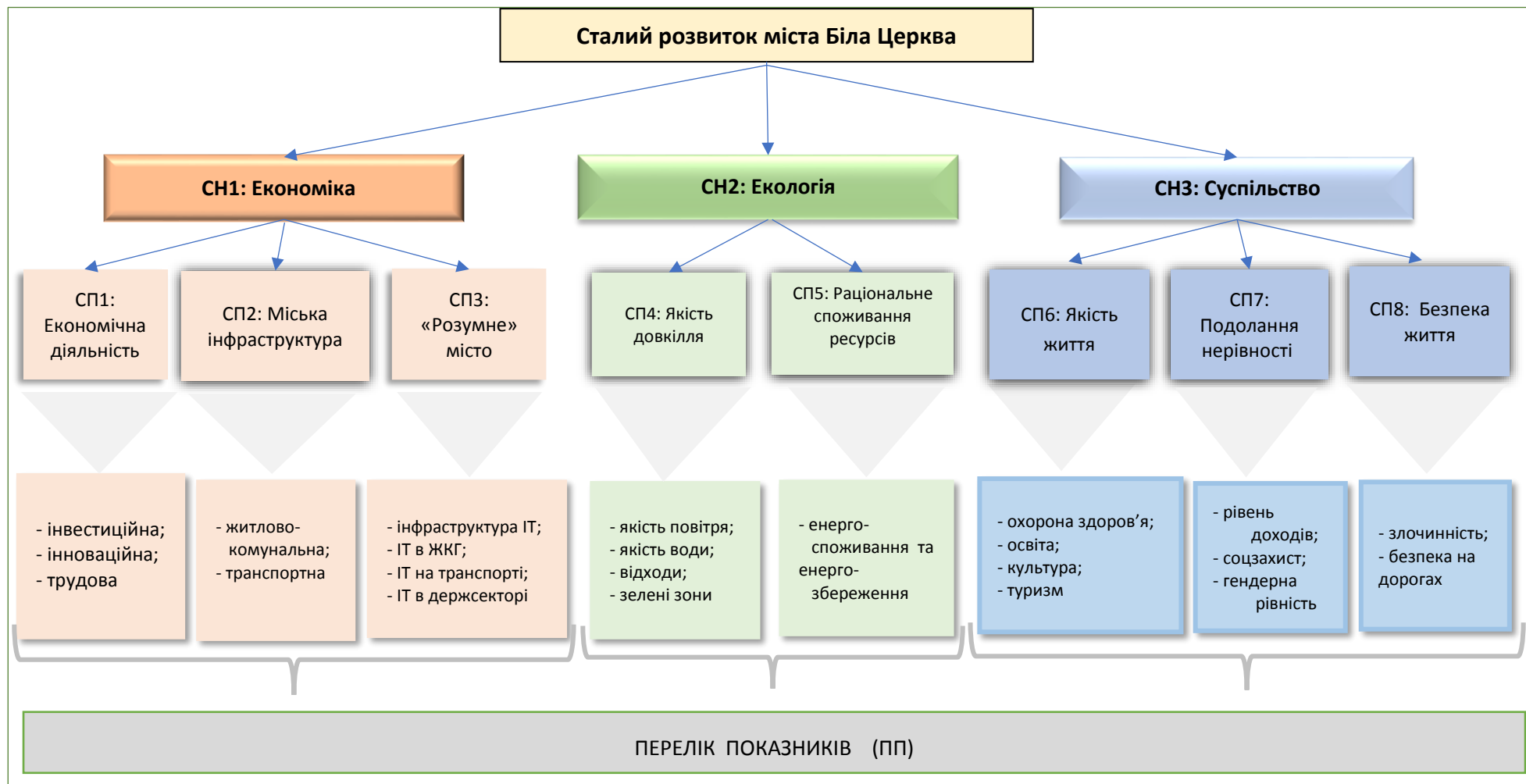

Рис. 1.7. Дерево цілей сталого «розумного» розвитку міста Біла Церква

Розділ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА

Місто Біла Церква – одне з найстаріших міст України. Воно було засноване в 1032 р. великим князем київським Ярославом Мудрим. Під назвою Юр'їв місто було одним з південних форпостів, що стримували напади кочівників.

На сьогодні це місто обласного значення Київської області. Відстань до Києва – 84 км, до найближчого аеропорту «Київ» - 90 км, до аеропорту «Бориспіль» - 120 км.

Через Білу Церкву проходить автотраса міжнародного значення E95, а також автодороги регіонального значення R04, R17 та R32. Ці шляхи поєднують місто з іншими містами Київської області та сусідніх областей. Місто має дві залізничні станції – «Біла Церква» та «Роток», які відносяться до Південно-Західної залізниці (рис. 2.1-2.2).

Головною водоймою є річка Рось, яка протікає містом на 16 км і відокремлює центральні райони від району Заріччя (сучасні Заріччя та житлові масиви Піщаний і Таращанський). Крім того, річка Протока тече Білою Церквою 9,6 км і впадає в Рось.

Рис.2.1. Місто Біла Церква на карті України

Рис. 2.2. Карта-схема міста Біла Церква

Біла Церква — економічний, культурний та освітній центр Київської області. У місті проживає майже 12 % населення області (або понад 20 % населення міст обласного підпорядкування області) ²³. Місто забезпечує близько 20 % економічно-активного міського населення області (табл. 2.1).

У 2018 році в м. Біла Церква здійснювали свою господарську діяльність понад 8 % підприємств області, на яких працювало більш ніж 7 % від усіх зайнятих працівників підприємств області. Серед фізичних осіб-підприємців Київської області у 2018 році майже 15 % здійснювало свою діяльність у місті Біла Церква.

²³ Головне управління статистики по Київській області/ Статистична інформація. - <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=40&lang=1>

За обсягом реалізованої продукції суб'єкти господарювання м. Біла Церква забезпечили майже 5 % від рівня області, за обсягом товарообігу роздрібною торгівлі – понад 9 % обласного рівня.

Житловий фонд міста становить 5,3 % житлового фонду області. Однак, введення в експлуатацію нового житла за 4 роки (за 2015 - 2018 рр.) становить всього 0,72 % від загального обсягу нового житла, побудованого за цей період у Київській області (рис. 2.3).

Таблиця 2.1. Питома вага м. Біла Церква у Київській області

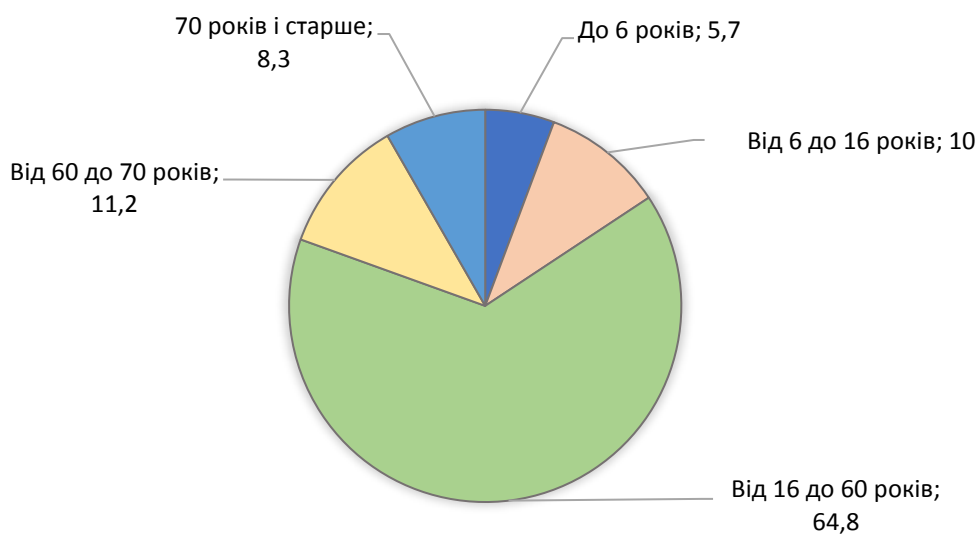
Показники за 2018 р.	Біла Церква	Київська обл.	Питома вага міста
<i>Населення, тис. осіб</i>	205,015	1754,284	11,67 %
<i>Площа, кв. км</i>	67,84	28162	0,24 %
<i>Економічно-активне міське населення, тис. осіб</i>	132,845	673,789	19,72 %
<i>Природний рух населення: кількість народжених, осіб</i>	1507	15236	9,89 %
<i>Природний рух населення: кількість померлих, осіб</i>	2216	28722	7,72 %
<i>Міграційний приріст населення, осіб</i>	247,7	1098	22,56 %
<i>Обсяг реалізованої продукції, млн. грн</i>	26338,6	535372,1	4,92 %
<i>Обсяг товарообігу роздрібною торгівлі, млн. грн</i>	4402,4	46745,7	9,42 %
<i>Загальна кількість суб'єктів господарювання, тис. од.</i>	12,229	101,203	12,08 %
<i>Кількість підприємств, тис. од.</i>	1,668	20,054	8,32 %
<i>Прибуткові підприємства, од.</i>	1,303	15,642	8,33 %
<i>Зайняті працівники на підприємствах, тис. осіб</i>	23,403	316,045	7,40 %
<i>Фізичні особи-підприємці, тис. осіб</i>	18,896	129,233	14,62 %
<i>Житловий фонд, млн кв. м</i>	3,38	63,9	5,29 %
<i>Побудовано нового житла з 2015 р., тис. кв. м</i>	52,44	7289,6	0,72 %
<i>Культурні пам'ятки під охороною держави, од.</i>	68	5430	1,25 %

За даними Державної служби статистики України середня чисельність постійного населення міста за 2018 рік зменшилась на 232 особи і станом на 01.01.2019 р. складала 205,015 тис. осіб, що становить 11,6 % населення Київської області ^{24,25}. Питома вага економічно-активного населення (віком від 16 до 60 років) знизилася з 65,3 % до 64,8 % (рис.2.4).

Медіанний вік ²⁶ населення Білої Церкви за рік знизився з 39,8 до 39,2 років, що є позитивним фактором. По Київській області вік, який поділяє чисельність населення на дві рівні за обсягом частини становить 39,8 років, а в цілому по Україні - 41,1 років.

Демографічне навантаження ²⁷ на населення міста за рік зросло з 530 до 543 осіб, тобто на 1000 осіб працездатного віку припадає 543 особи непрацездатного віку (дітей та осіб пенсійного віку). Незважаючи на зростання, за цим показником м. Біла Церква знаходиться в кращому становищі ніж Київська область (655 ос.) та Україна в цілому (660 ос.).

2.4. Вікова структура населення міста Біла Церква

У 2018 році м. Біла Церква, як і Київська область в цілому, мала негативний природний приріст населення з низьким рівнем народжуваності. За коефіцієнтом народжуваності Біла Церква (7,35 осіб/1000 нас.) поступається середньому значенню по Київській області (8,65 осіб/1000 нас.). Рівень смертності у місті (10,8 осіб/ 1000 нас.) можна характеризувати як *середній*, у той час, як по області цей показник (16,3 осіб/ 1000 нас.) відноситься до *високого* рівня (рис. 2.5).

²⁴ Державна служба статистики України. Розподіл постійного населення України за статтю та віком на 1 січня 2018 року. Статистичний збірник. -

http://database.ukrcensus.gov.ua/PXWEB2007/ukr/publ_new1/2018/zb_rpnu2018.pdf

²⁵ Державна служба статистики України. Розподіл постійного населення України за статтю та віком на 1 січня 2019 року. Статистичний збірник. - https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2019/zb/07/zb_rpnu2019.pdf

²⁶ Медіанний вік населення – вік, який поділяє чисельність населення на дві рівні за обсягом частини: одна – молодше медіанного віку, друга – старше його.

²⁷ Навантаження на осіб у віці 16–59 років – відношення чисельності населення у віці 0–15 років, 60 років і старше до чисельності населення у віці 16–59 років.

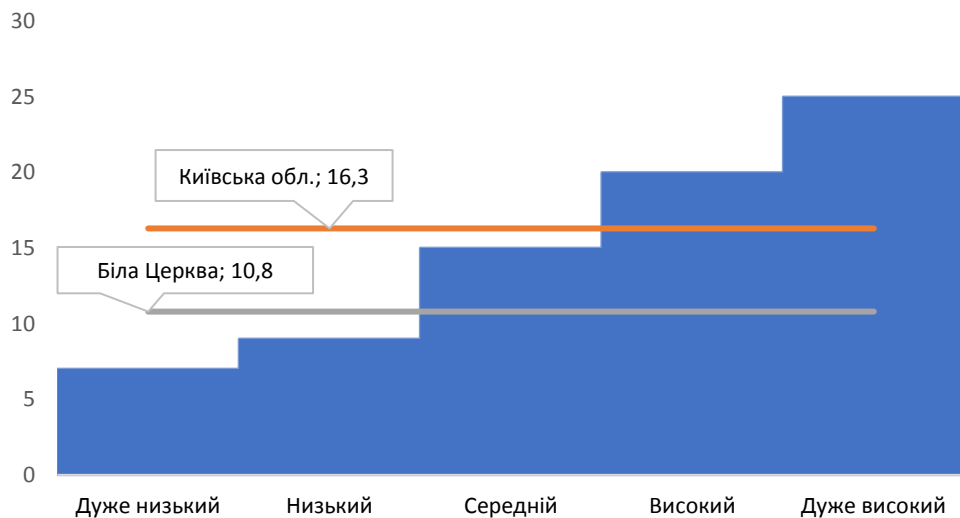

Рис. 2.5. Коефіцієнт смертності на 1000 нас.

Бюджет Білої Церкви в значній мірі залежить від трансфертів центрального уряду. Фактичний обсяг фінансових ресурсів бюджету міста за 9 місяців 2019 року становив 1 430,1 млн грн (загальний фонд – 1 392,8 млн грн; спеціальний фонд – 37,2 млн грн).

Доходи загального фонду бюджету формувалися за рахунок власних джерел (731,0 млн грн.) і за рахунок трансфертів (661,8 млн грн.). Таким чином, міжбюджетні трансферти складають 47,5 % загального фонду міського бюджету. Серед них: дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я (10,0 млн грн), субвенції (у т.ч. освітні та медичні) з державного та обласного бюджетів (651,8 млн грн).

У 2018 році міжбюджетні трансферти склали 56,1 % загального фонду міського бюджету, а надходження від місцевих податків і зборів - 43,9 %. В структурі видатків міського бюджету в 2018 році 78,52 % - це видатки на утримання і розвиток соціально-культурної сфери міста. У видатках загального фонду найбільшу питому вагу займали видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення (37,84 %), на другому місці – видатки на освіту (30,12 %), на третьому – видатки на охорону здоров'я (17,5 %) (рис. 2.6).

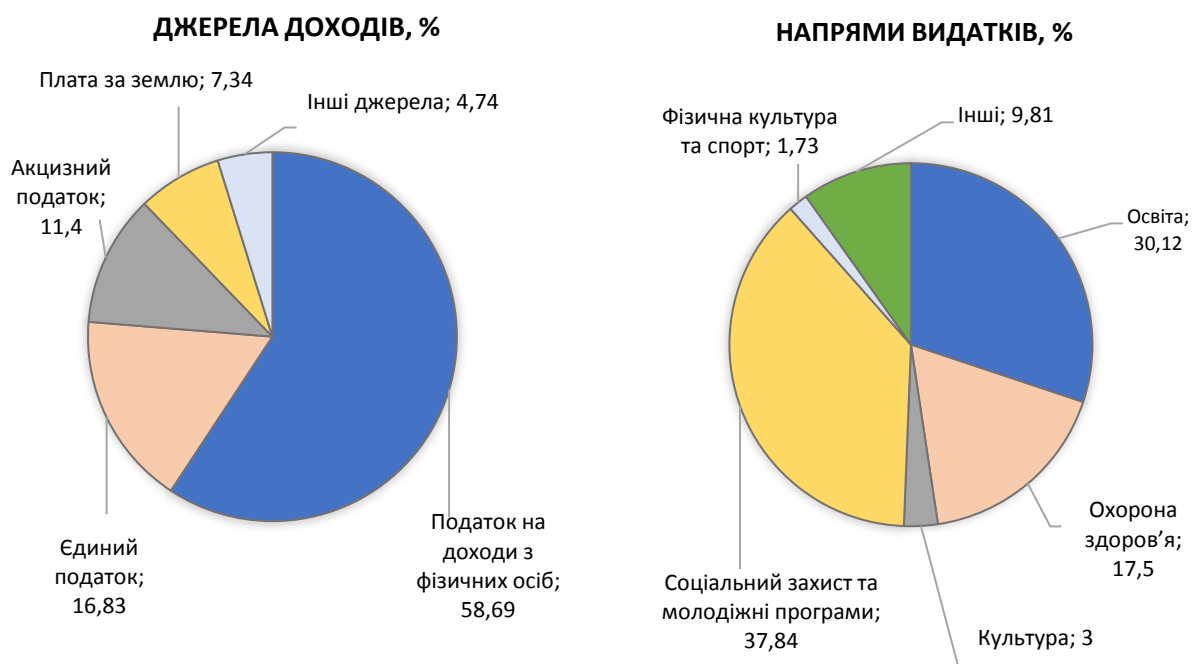

Рис. 2.6. Структура доходів та видатків загального фонду бюджету міста Біла Церква у 2018 р

ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

За оцінкою Національного рейтингового агентства IBI-Rating м. Біла Церква з 2018 року зберігає кредитний рейтинг на рівні «**uaBBB+**» з прогнозом «**стабільний**» та рейтинг інвестиційної привабливості на рівні «**invA-**». Визначення рейтингів базувалося на аналізі структури економічного комплексу міста, динаміки ключових показників, конкурентних переваг та недоліків у порівнянні з іншими містами країни, ефективності фінансової політики, показників бюджету, чутливості економіки міста до впливу негативних та непередбачуваних чинників²⁸. Визначені рівні рейтингів **відображають** високу інвестиційну привабливість міста та достатню спроможність розраховуватися за своїми зобов'язаннями.

За оцінкою «фінансового здоров'я» Біла Церква у 2018 р. отримала рейтинг «**A-**» і зайняла 12-ти місце серед 50-ти найбільших міст України²⁹. Слід зазначити, що місто Київ з таким же рейтингом розташувалося на 11-му місці. При визначенні інтегрованого показника «фінансового здоров'я» оцінювалися: наявність чи відсутність дефіциту міського бюджету, спроможність міста покрити борги за рахунок власних надходжень, здатність органів місцевого самоврядування покривати свої витрати за рахунок податкових надходжень. Визначений рівень рейтингу свідчить про досить високий рівень фінансової стійкості та ефективності фінансового управління бюджетом міста.

Позитивним фактором зростання інвестиційної привабливості міста є створення індустріальних парків. На сьогодні у місті діють два індустріальні парки «Біла Церква 1» і «Біла Церква 2» (проекти холдингової компанії UFuture), які внесені до Реєстру індустріальних (промислових) парків (рис. 2.7). Загальна територія Індустріальних парків «Біла Церква 1» і «Біла Церква 2» становить понад 70 га.

²⁸ IBI Rating Agency. - <http://ibi.com.ua/UK/company/bila-cerkva.html?type=cr&ID=103>

²⁹ Портал проекту «Транспарентність, фінансове здоров'я та конкурентоспроможність муніципалітетів», що реалізовується словацькою організацією INEKO та українським аналітичним центром МЦПД. - <http://local-governments.icps.com.ua/>

Індустріальний парк «Біла Церква 1» розташований в межах міста. Загальна територія парку становить 35,6 га, з яких 28,5 га відведено під земельні ділянки клієнтів відповідно до їх потреб. Загальна площа промислових і складських будівель парку становитиме понад 140000 кв. м. Головною метою розвитку цього парку є залучення до 40 резидентів, що мають забезпечити створення до 4 тис. робочих місць. Станом на початок 2020 року резидентами індустріального парку є шість компаній. Серед них:

- Інвестиційна група UFuture, яка інвестувала понад 2,8 млн дол. у будівництво заводу сучасної електрофурнітури Plank Electrotechnic, що дало старт розвитку індустріального парку;
- Компанія «Юнісет» (UNISSET LLC), яка придбала земельну ділянку на території парку під будівництво офісного та виробничо-складського комплексу для виробництва електротехнічного устаткування;
- ТОВ «ВОЛИЦЯ-АГРО», яка придбала земельну ділянку площею 4 га для будівництва сучасного логістичного комплексу зі зберігання та переробки зернових. Орієнтовна сума інвестицій у будівництво комплексу – 12 млн. доларів.
- Компанія «Нова Пошта», що планує інвестувати понад 5 млн. дол. для будівництва нового логістичного автоматизованого депо кур'єрської доставки вантажів.

Індустріальний парк «Біла Церква 2» розміщений на земельній ділянці площею 34,7 га. Заявлений термін функціонування ІП «Біла Церква 2» – 50 років. Пріоритетними для розміщення в цьому індустріальному парку будуть виробництва харчових продуктів і безалкогольних напоїв, паперу та паперових виробів, легкої промисловості (виробництво текстилю та одягу) та складське господарство. За попередніми розрахунками, на території парку може бути створено до 1100 робочих місць.

Крім того, на сьогодні розглядається можливість створення еко-індустріального парку на базі промислової зони КП «Білоцерківський вантажний авіаційний комплекс», яка успішно функціонує понад 16 років за аналогом індустріального парку. Промислова зона КП «БВАК» налічує близько 70 підприємств-резидентів, які забезпечують робочими місцями понад 1000 жителів міста і району. Ця зона створена на основі раніше існуючих виробничих потужностей авіаційного ремонтного заводу і забезпечена будівлями, спорудами, інфраструктурою та інженерними комунікаціями (постачання електроенергії, води, газу, надійна система водовідведення, пропускний режим тощо)³⁰.

Розвиток еко-індустріальних парків є новим напрямом глобальної програми ООН з промислового розвитку (**ЮНІДО**), що впроваджується в 6 країнах світу. Якщо промислова зона КП «БВАК» буде включена до програми ЮНІДО, це сприятиме подальшому економічному розвитку міста, залученню інвестицій, створенню нових робочих місць, зростанню надходжень до місцевого бюджету (рис. 2.8).

³⁰ Білоцерківський вантажний авіаційний комплекс. - <https://www.facebook.com/kpbvak/posts/1322491441104219/>

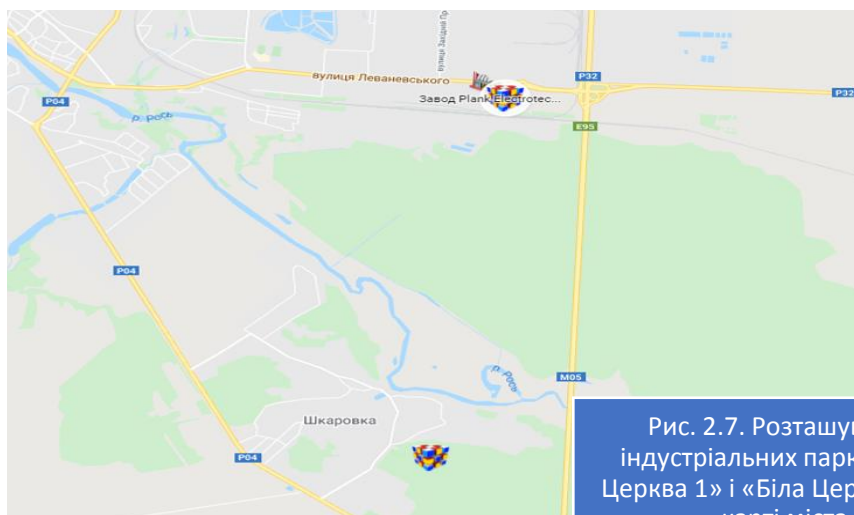

Рис. 2.7. Розташування індустриальних парків «Біла Церква 1» і «Біла Церква 2» на карті міста

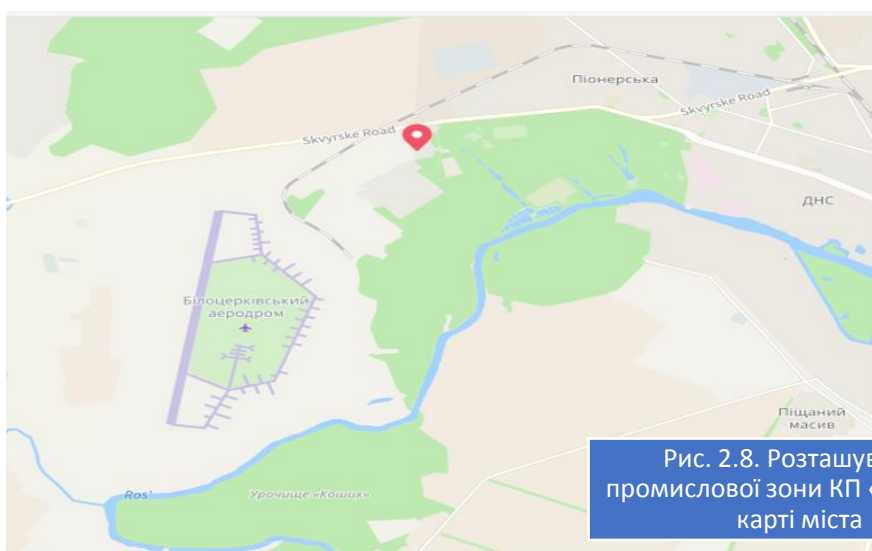

Рис. 2.8. Розташування промислової зони КП «БВАК» на карті міста

Ще одним важливим потенційним інвестиційним проектом, який може дати поштовх економічному розвитку міста, є створення Міжнародного аеропорту «Біла Церква». В рамках «Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року» цей проект включено до переліку пріоритетних проектів. Головною метою його реалізації є створення мультимодального транспортного вузла на базі «Білоцерківського вантажного авіаційного комплексу» та авіаремонтного заводу. Зазначене передбачає відкриття міжнародного пункту пропуску через державний кордон в аеропорту «Біла Церква», запуск міжнародних авіаційних вантажних перевезень за участі приватних партнерів з логістичного бізнесу, зростання кількості рейсів для технічного обслуговування і ремонту повітряних суден в ангарах аеропорту, залучення нових авіакомпаній під постійне базування.

На даний час підприємство, розташоване у цій промисловій зоні, займається ремонтом повітряних вантажних суден. Модернізація злітно-посадкової смуги дозволить значно розширити можливості щодо перевезення вантажів і пасажирів, що призведе до створення понад 2600 робочих місць.

В 2019 році в рамках Програми технічної допомоги ЄС (AASSIST) європейські експерти підготували техніко-економічне обґрунтування (пред-ТЕО) і підтвердили перспективність проекту «Створення міжнародного аеропорту «Біла Церква». Водночас, для залучення інвесторів для будівництва аеропорту необхідно визначитися з інституційними механізмами реалізації цього проекту. Для вирішення питань, пов'язаних з передачею до комунальної власності

територіальної громади міста земельних ділянок та майна, створена робоча група з реалізації проекту «Створення міжнародного аеропорту «Біла Церква» з мультимодальною інфраструктурою для пасажирських та вантажних авіаперевезень, а також з сучасним центром технічного обслуговування повітряних суден на базі комунального підприємства Білоцерківської міської ради «Білоцерківський вантажний авіаційний комплекс»³¹.

Промислові підприємства. За даними Головного управління статистики у Київській області в місті Біла Церква нараховується 109 промислових підприємств, які мають виробничі потужності на території міста. За даними 2019 року³²:

- Зростання обсягів промислового виробництва відбулося на підприємствах: ТОВ «Маревен Фуд Україна», ТОВ «Фармацевтичний завод «Біофарма», ТОВ «Завод пакувального обладнання «Термопак», ПрАТ «Білоцерківський консервний завод», ПрАТ «Росава», ПрАТ «ЖЛК-Україна» та ін.
- Найбільш інноваційно-активними підприємствами міста є ПрАТ «Росава», ТОВ «Завод «Термо-Пак», ТОВ «Фармацевтичний завод «Біофарма», ТОВ «Білоцерківський завод будівельних виробів «Моноліт», ТОВ «Маревен Фуд Україна», ТОВ «Білоцерківський завод «Трібо», ТОВ «Фортіс-Фарма», ТОВ «Білоцерківський хлібокомбінат», ПрАТ «ЖЛК-Україна».
- Зовнішньоекономічною діяльністю займається більше 80-ти підприємств різних форм власності. Експортно-імпорتنі операції здійснюються більш ніж з 45-ма державами світу. У 2019 р. коефіцієнт покриття експортом імпорту товарів склав 0,66, а коефіцієнт покриття експортом імпорту послуг становив 0,29.

За даними Білоцерківського управління ДФС у Київській області у 2018 р. до бюджету Білої Церкви надійшло майже мільярд гривень. Серед найбільших платників податків два великих промислових підприємств - ПрАТ «Росава» і ПрАТ «Білоцерківська ТЕЦ» (табл. 2.2).

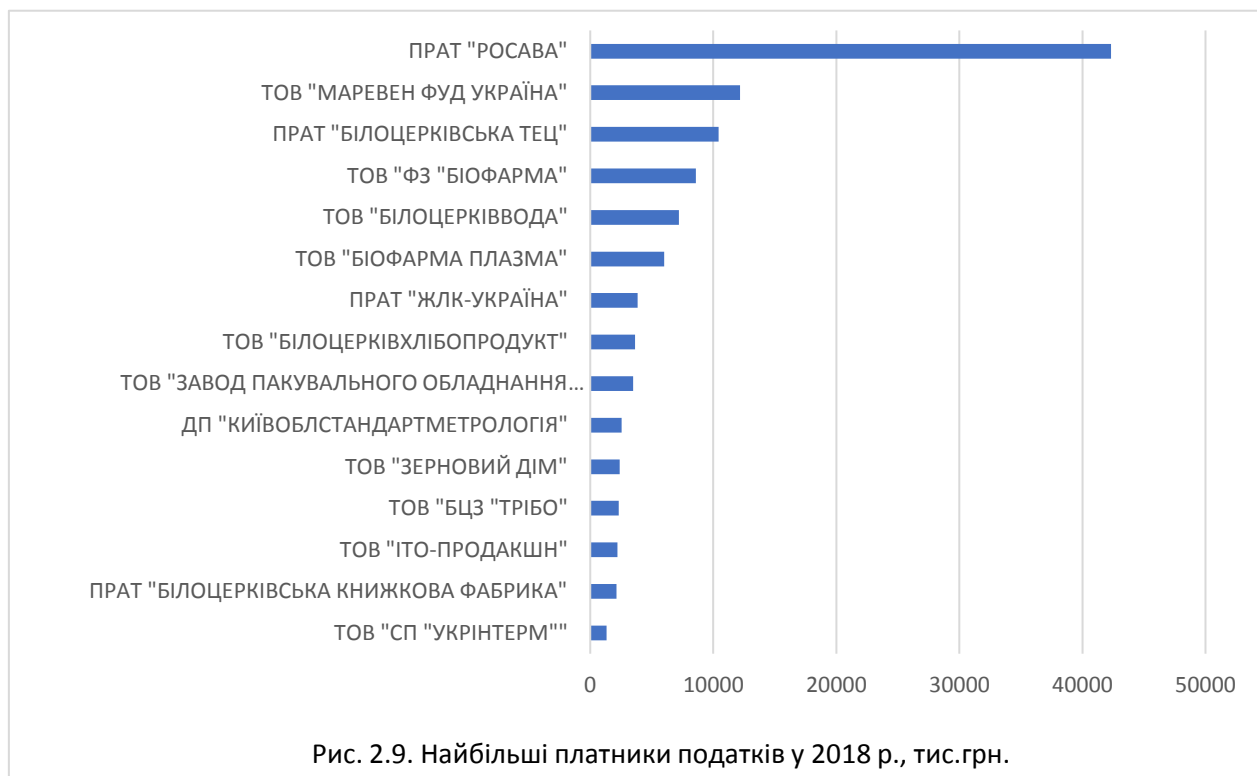
Таблиця 2.2. Найбільші платники податків у Білій Церкві за 2018 р.

<i>Підприємства</i>	<i>Надходження до міського бюджету, тис. грн.</i>	
	<i>Всього</i>	<i>З них: ПДФО</i>
ПРАТ "РОСАВА"	42311,57	41673,24
ПРАТ "БІЛОЦЕРКІВСЬКА ТЕЦ"	10428,38	8504,86
ТОВ "МАРЕВЕН ФУД УКРАЇНА"	12166,00	11659,91
ТОВ "ФЗ "БІОФАРМА"	8577,19	8047,98
ТОВ "БІЛОЦЕРКІВВОДА"	7195,75	6688,20
ТОВ "БІОФАРМА ПЛАЗМА"	6017,76	3699,56
ПРАТ "ЖЛК-УКРАЇНА"	3850,72	3840,90
ТОВ "БІЛОЦЕРКІВХЛІБОПРОДУКТ"	3630,40	3169,92
ТОВ "ЗАВОД ПАКУВАЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ "ТЕРМО-ПАК"	3481,95	3225,85
ДП "КИЇВОБЛАНДАРТМЕТРОЛОГІЯ"	2562,47	2542,05
ТОВ "ЗЕРНОВИЙ ДІМ"	2402,57	2162,34
ТОВ "БЦЗ "ТРІБО"	2316,00	1643,26
ТОВ "ІТО-ПРОДАКШН"	2220,87	1895,54
ПРАТ "БІЛОЦЕРКІВСЬКА КНИЖКОВА ФАБРИКА"	2130,48	1964,87
ТОВ "СП "УКРІНТЕРМ"	1337,95	1317,38

³¹ Проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку міста Біла Церква на 2020 рік. – Біла Церква. Офіційний сайт міської ради. – <https://bc-rada.gov.ua/node/10750>

³² Проект Програми соціально-економічного та культурного розвитку міста Біла Церква на 2020 рік. – Біла Церква. Офіційний сайт міської ради. – <https://bc-rada.gov.ua/node/10750>

Загалом серед 15-ти найбільших платників податків міста такі промислові підприємства, як ТОВ «Маревен Фуд Україна», ТОВ «Біофарма», ТОВ «Білоцерківвода», ТОВ «ЖЛК-Україна» тощо (рис. 2.9).

На сьогоднішній день кількість суб'єктів МСП в місті (середніх підприємств, малих підприємств, мікропідприємств, фізичних осіб-підприємців) перевищує 17,4 тис. (рис. 2.10). При цьому згідно даних ЦНАП, у 2019 році спостерігалось позитивне сальдо між створеними і ліквідованими суб'єктами малого і середнього бізнесу (zareєстровано 1143 юридичних і фізичних осіб, ліквідовано – 983).

У місті створена та функціонує розвинута інфраструктура розвитку підприємництва: інформаційно-консультативні послуги надають Білоцерківське Агентство з розвитку підприємництва, Білоцерківський міськрайонний центр зайнятості, Білоцерківська міська організація роботодавців, Агенція стратегічного розвитку Білої Церкви, Центр розвитку підприємництва (створений на базі Білоцерківського міськрайонного центру зайнятості).

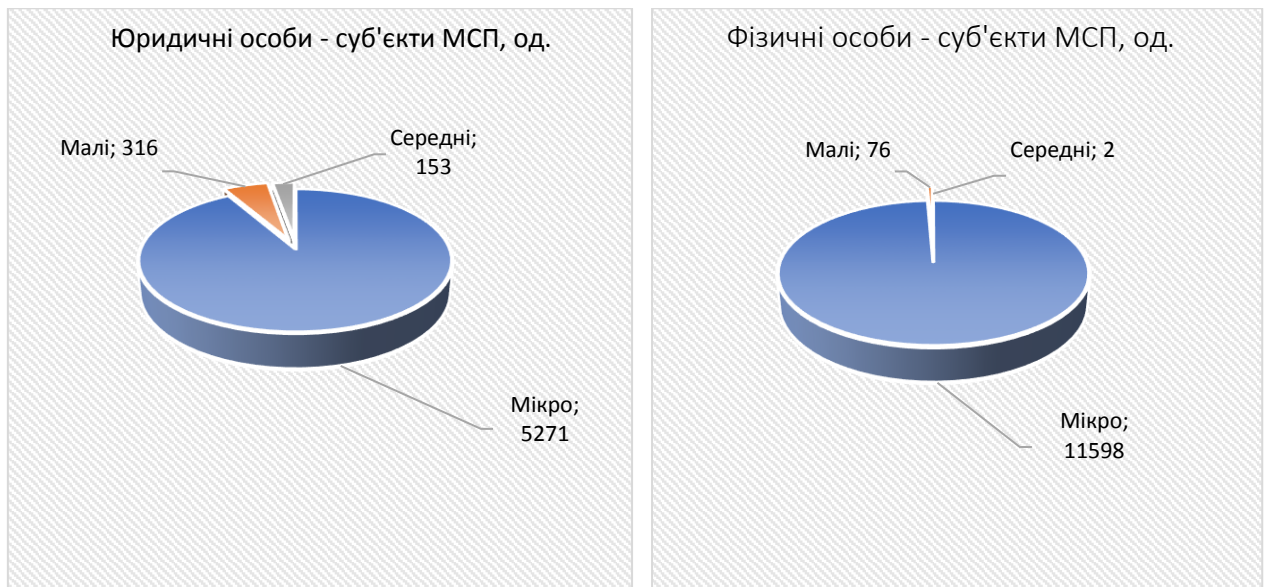

Рис. 2.10. Структура суб'єктів МСП (середніх підприємств, малих підприємств, мікропідприємств)

Комунальні підприємства. У 2019 р. прибутковими були 11 із 30-ти комунальних підприємств міста, що становить 36,7 %. Порівняно з 2018 роком кількість прибуткових комунальних підприємств знизилась на 16 %: якщо у 2018 р. прибутковими були 16 КП, то у 2019 – тільки 11 КП (рис. 2.11).

19 комунальних підприємств (63,4 %) завершили фінансово-господарську діяльність у 2019 р. із збитком (загальна сума збитку – 37672,0 тис. грн) (рис. 2.12). Питома вага у загальній сумі збитку КП БМР «Білоцерківтепломережа» зросла з 71,6 % у 2018 р. до 85,1 % - у 2019 р. При цьому значно скоротило свої збитки КП БМР «Білоцерківводоканал»: якщо у 2018 р. його збитки склали 10255 тис. грн (24 %), то у 2019 р. вони зменшилися до 371 тис. грн (1 %).

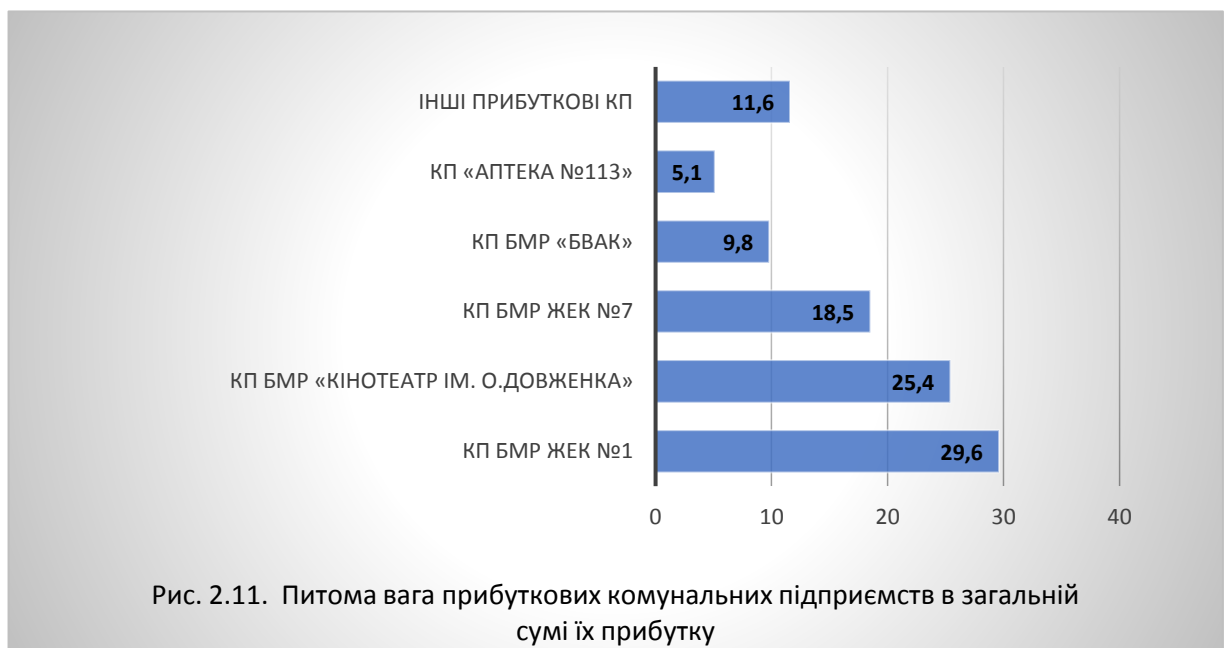
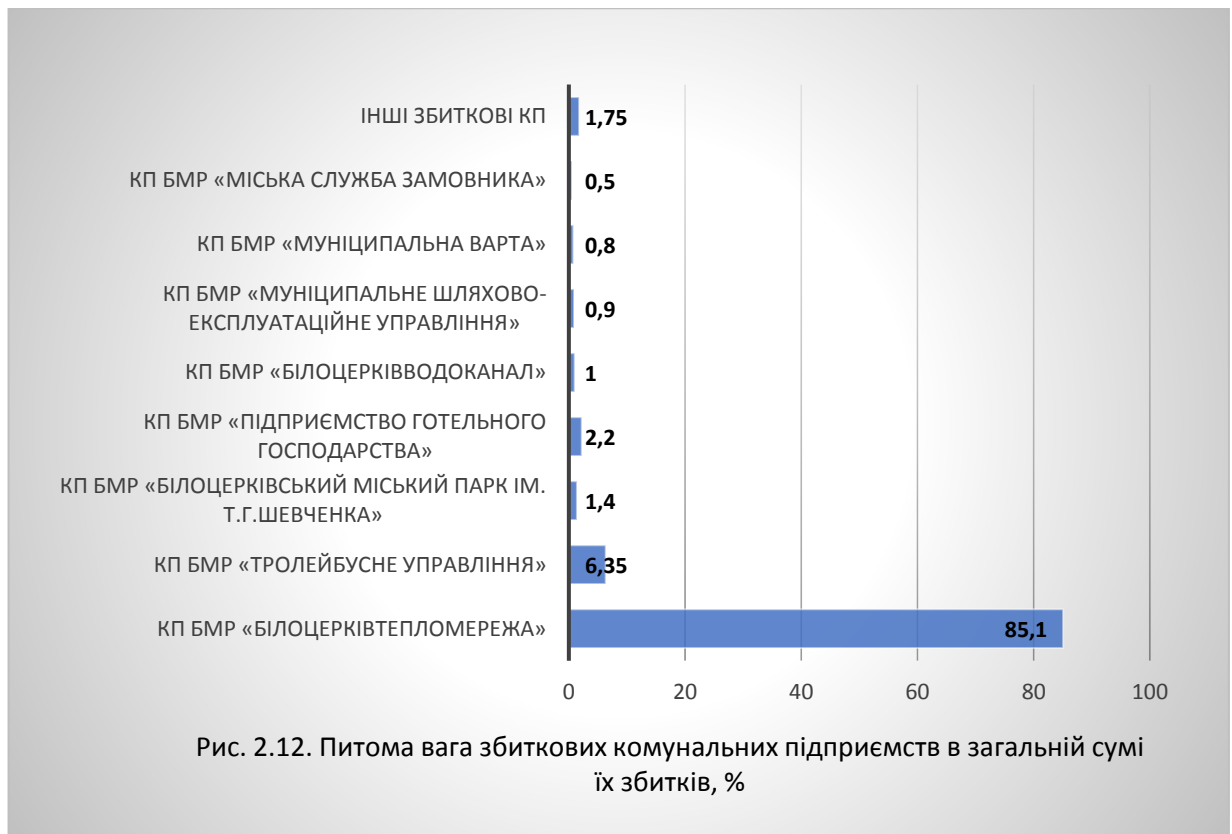

Рис. 2.11. Питома вага прибуткових комунальних підприємств в загальній сумі їх прибутку

Зайнятість населення. Майже половина зайнятого населення міста – це фізичні особи-підприємці. За даними Головного управління статистики по Київській області у м. Біла Церква у 2018 році частка фізичних осіб-підприємців у загальній кількості зайнятих на всіх суб'єктах господарювання становила 44,7 %.

Станом на 01.10.2019 кількість вакансій, заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості становила 1419 одиниць. Рівень укомплектування вакансій становить 35,4 %.

Кількість безробітних станом на 01.10.2019 року становила 742 особи. Рівень працевлаштування безробітних станом на 01.10.2019 року – 26 %. Чисельність працевлаштованих осіб з інвалідністю, з числа безробітних громадян, складає 30 осіб. Протягом звітного періоду послугами служби зайнятості скористались 222 учасника АТО, з них було працевлаштовано 59 осіб.

МІСЬКА ІНФРАСТРУКТУРА

Житлово-комунальне господарство. Житловий фонд міста Біла Церква складає 887 багатоквартирних будинків загальною площею 3,38 млн. м² та будинків садибного типу – 10354. Станом на 01.10.2019 р. в м. Біла Церква створено 118 об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, які утримують 131 будинків (рис. 2.13). Робота з приватизації гуртожитків знаходиться на завершальному етапі. На даний час приватизовано більше 96% житлової площі гуртожитків.

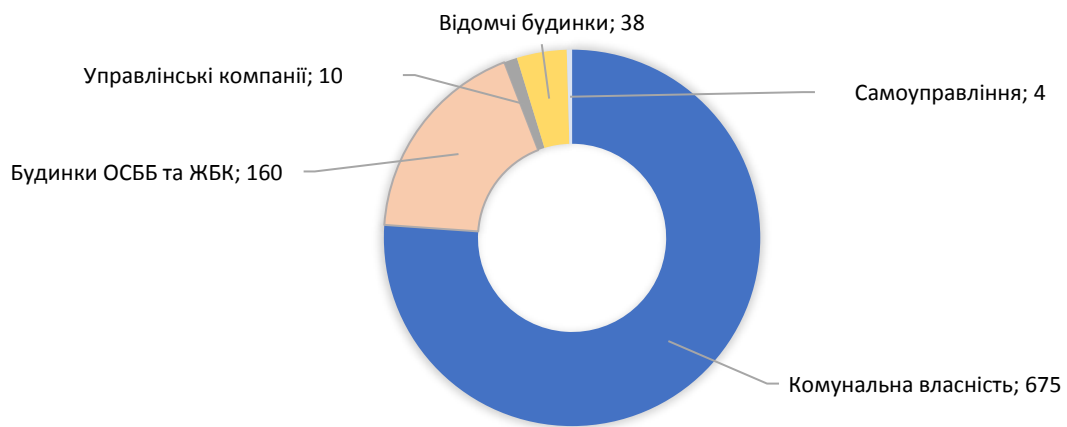

РИС. 2.13. СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ЖИТЛОВИМ ФОНДОМ
М. БІЛА ЦЕРКВА

Більшість будинків житлового фонду перевищує 50 років. 10 будинків признані аварійними, їх загальна площа становить 2,8 тис. кв. м.

Послугами централізованого водопостачання користуються всі мешканці багатоквартирних будинків і мешканці 9839 будинків садибного типу. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання становить 95%.

Пріоритетним напрямом для запровадження нових форм управління житловим фондом залишається оснащення багатоквартирних будинків засобами обліку, особливо щодо лічильників теплової енергії та холодного водопостачання.

Проблемним залишається питання фінансування та модернізації ліфтів, що відпрацювали нормативний строк. В житлових будинках комунальної власності міста 1063 ліфти, з яких 734 експлуатуються більше 25 років.

За обсягом прийнятого в експлуатацію житла згідно даних Головного управління статистики у Київській області місто Біла Церква у 2018 році посіла 9-те серед 12-ти міст області з питомою вагою 0,29 % від загального обсягу прийнятого в експлуатацію житла по області (1549 тис. м²) (рис. 2.14).

За обсягами побудованого житла у розрахунку на 1000 населення Біла Церква займає передостаннє місце серед міст Київщини, випереджаючи тільки м. Славутич: у 2018 р. в Білій Церкві було побудовано всього 22,37 кв. м нового житла на 1000 мешканців. В цілому за останні 5 років в місті введено в експлуатацію 61826 кв. м. нового житла, що становить всього 1,83 % від загальної площі житлового фонду.

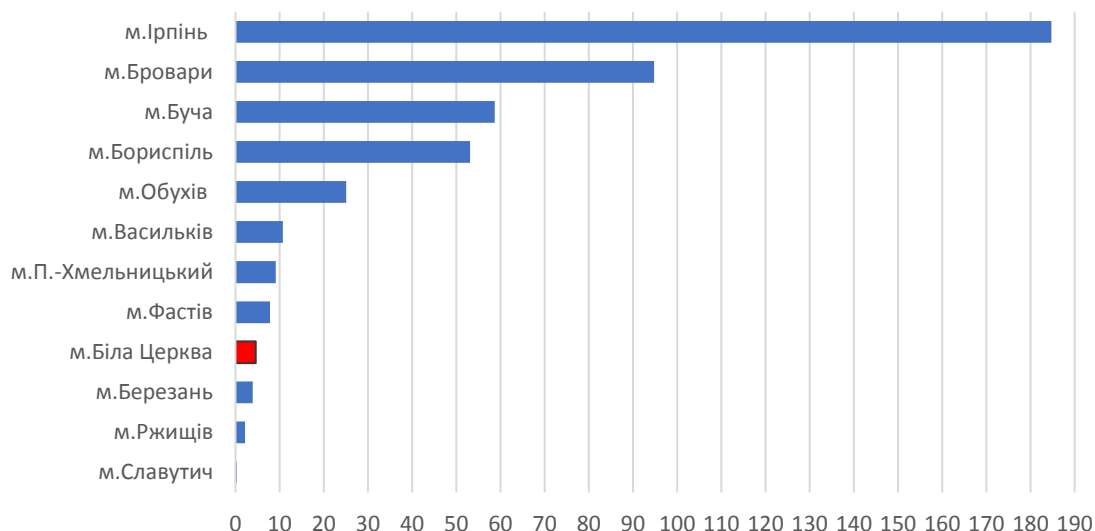

Рис. 2.14. Рейтинг міст області за обсягом введення в експлуатацію нового житла, тис. кв. м

Транспортна інфраструктура. В м. Біла Церква має розгалужену вулично-дорожню мережу. В місті 287 вулиць, 303 дороги, загальною протяжністю 453 км., в тому числі з твердим покриттям 305 км, з удосконаленим покриттям 160 км. На даний час в межах міста є 9 автомобільних, 2 пішохідних мости і 3 шляхопроводи. Експлуатується 33 світлофорних об'єктів, 32 колектори зовнішньої зливової каналізації довжиною 51,9 кілометра. Протяжність мереж вуличного освітлення складає 312,72 км і нараховує 8367 світлоточок.

Ступінь охоплення вулично-дорожньою мережею становить 13,1 % від загальної площі міста. Щільність вулично-дорожньої мережі міста становить 6,6 км/кв.км, що є досить високим показником для України (у Києві цей показник дорівнює 2,2). Така щільність вулично-дорожньої мережі в деякій мірі наближає м. Біла Церква до рівня, типового для європейських міст.

Маршрутна мережа міста складається з:

- 19 автобусних маршрутів загального користування. За 2019 р. орієнтовно перевезено 11320,3 тис. пасажирів (з них пасажирів пільгових категорій - 2884,6 тис. чол. або 25,5 %).
- 7 маршрутів електротранспорту. За 2019 р. орієнтовно перевезено 4707,4 тис. чол. (пасажирів пільгових категорій 3596,0 тис. чол., що становить 76 %).

Автобусні маршрути міста обслуговуються 6-ма підприємствами-перевізниками, загальна кількість транспортних засобів (автобусів) складає 227 одиниць, із врахуванням резерву, з них:

- 143 од. – автобуси великого класу;
- 174 од. – облаштовані засобами візуального інформування про найменування кінцевих зупинок;
- 54 од. – облаштовані засобами звукового інформування про найменування зупинок.

Електротранспорт обслуговується комунальним підприємством «Тролейбусне управління». Тролейбусне управління обслуговує 7 маршрутів. Новий тролейбусний маршрут № 8 почав роботу з 14.09.2019 р. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3. Основні характеристики маршрутної мережі міста

<i>Підприємство-перевізник</i>	<i>Кількість маршрутів, од.</i>	<i>Кількість транспортних засобів, од.</i>	<i>Загальна протяжність маршрутів, км</i>
Автобусні маршрути			
КП БМР «Тролейбусне управління»	1	13	9,86
МПП «Діліжанс»	2	25	14,04
ПАТ «Білоцерківський автобусний парк»	7	53	85,47
ПП «К-А-Н»	4	27	54,94
ТОВ «ЕПІТРАНС»	1	32	8,9
ТОВ «ТРАНССІТІ»	4	77	50,27
Тролейбусні маршрути			
КП БМР «Тролейбусне управління»	7	24	52,23
ВСЬОГО	26	251	275,71

В таблиці 2.4 наведені дані, що дозволяють порівняти функціонування громадського транспорту м. Біла Церква з містами, близькими за населенням.

Таблиця 2.4. Порівняння показників роботи громадського транспорту деяких міст України

<i>Показники оцінки громадського транспорту</i>	<i>Біла Церква</i>	<i>Кременчук</i>	<i>Житомир</i>	<i>Луцьк</i>	<i>Тернопіль</i>
Населення, тис. осіб	205,015	220,065	264,45	220,8	221,82
Площа, кв. км	67,84	92,0	61,0	74,55	72,0
Загальна кількість маршрутів громадського транспорту, од.	26	35	39	46	47
Загальна кількість транспортних засобів громадського транспорту, од.	251	371	329	312	252
Довжина мережі електротранспорту, км	52,23	117,5	287,5	104,55	86,0
Парк електротранспорту, од.	24	77	147	60	62
Ступінь насиченості маршрутів транспортними засобами, Засоби/ на 1 маршрут	9,65	10,2	8,4	6,8	5,4
Чисельність маршрутів на 10000 нас.	1,3	1,6	1,5	2,1	2,1
Щільність мережі електротранспорту, км / кв. км	0,76	1,27	4,71	1,40	1,19
Ступінь охоплення мережею електротранспорту населення міста, тис. нас./ км	3,97	1,87	0,92	2,11	2,58

Слід зазначити, що Біла Церква має не таку розвинену маршрутну мережу, як інші міста: за чисельністю маршрутів у розрахунку на 10000 населення місто значно поступається таким містам, як Луцьк і Тернопіль. Однак, за ступенем насиченості маршрутів транспортними засобами Біла Церква випереджає ці міста.

Біла Церква має відносно низькі показники розвитку мережі електротранспорту. В середньому кожен км тролейбусної мережі охоплює приблизно 4000 населення, тоді як у Житомирі, наприклад, на 1 км тролейбусної і трамвайної мережі припадає у середньому 920 чол. Поступається Біла Церква і за показником щільності мережі електротранспорту (рис. 2.15).

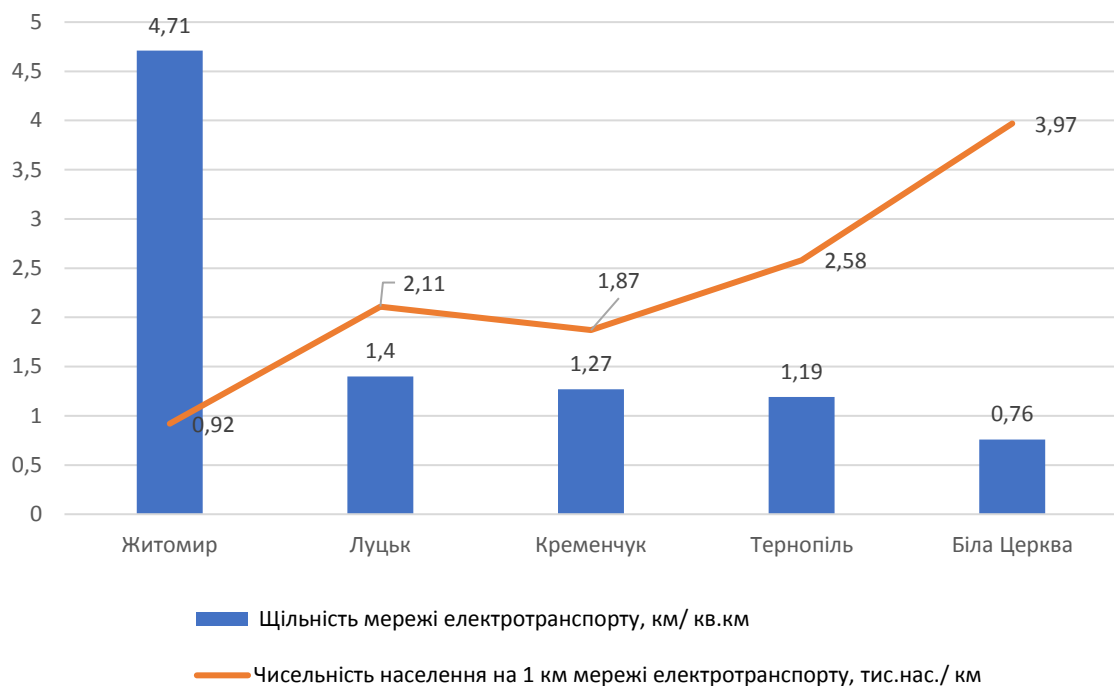

Рис. 2.15. Порівняння показників розвитку мережі електротранспорту

Значний негативний вплив на фінансово-господарську діяльність КП «Тролейбусне управління» має значне зростання вартості електроенергії, недостатня кількість рухомого складу тролейбусів, технічний стан тролейбусів (15 тролейбусів відпрацювали більше нормативного терміну). Крім того, серед недоліків транспортної системи слід зазначити, зокрема, завантаженість проїжджої частини, відсутність якісних і сучасних пішохідних переходів, зупинок, паркінгів, недостатнє освітлення доріг тощо. Протягом 2019 року встановлено 3 із 27 зупинок «нового зразка». Однак, у місті майже зовсім не розвинута вело інфраструктура – відсутні велопарковки, велодоріжки.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ «РОЗУМНОГО» МІСТА

В рамках реалізації концепції «розумного» міста важливе значення має забезпечення прозорості та відкритості діяльності міської влади. Стандарти відкритості даних встановлені Постановою КМУ № 835 від 21.10.2015³³. Аналіз відповідності цим стандартам лежить в основі побудови рейтингів прозорості міст України (табл. 2.5).

За загальною оцінкою прозорості, яка щорічно визначається Міжнародним центром перспективних досліджень МЦПД, м. Біла Церква в останні роки поступово нарощує свій рейтинг: з «С-» у 2017 р. до «В+» у 2019 р. Якщо у 2017-2018 роках жодному з 50-ти найбільших міст України не було присвоєно найвищий рейтинг «А+», то у 2019 році таких міст було вже 19. Це свідчить про те, що все більше міст України, розуміючи важливість забезпечення прозорості діяльності, досягають у цьому напрямі більш значних результатів ніж м. Біла Церква.

³³ Постанова КМУ № 835 від 21.10.2015 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» (зі змінами та доповненнями 2017-2020 рр.); Постанова КМУ № 409 від 17.04.2019 «Про внесення змін до деяких постанов КМУ щодо відкритих даних». - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/a#Find>

Таблиця 2.5. Місце м. Біла Церква у рейтингах прозорості міст України

		м. Біла Церква		
		2017	2018	2019
Рейтинг прозорості 100 міст України ³⁴				
(Українське представництво міжнародної антикорупційної мережі Transparency International):				
	Оцінка, %	29,4 %	46,9 %	67 %
	Місце у рейтингу	50	28	10
Рейтинг прозорості 50 найбільших міст України ³⁵				
(Міжнародний центр перспективних досліджень МЦПД разом зі словацькою організацією INEKO):				
	Оцінка, %	42 %	56 %	67 %
	Рейтинг м. Біла Церква	«С-»	«В-»	«В+»

Такий висновок підтверджується даними рейтингу Transparency International: за три роки максимальна оцінка прозорості серед 100 міст України зросла з 57 % до 79 %. Якщо у 2017 р. оцінку 50 % перевищили тільки 6 міст, то у 2019 р. таких міст вже було 36. Місто Біла Церква за цим рейтингом у 2019 році увійшла до десятки лідерів за рівнем прозорості діяльності міської влади.

В рамках реалізації «Стратегії розвитку міста Біла Церква на період до 2025 року» та міської цільової програми «Безпечне місто Біла Церква» (СМАРТ-CITI: Безпека) на 2016-2018 роки реалізовані окремі заходи в контексті створення «розумного» міста за версією 1.0. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6. Заходи, що реалізуються в м. Біла Церква в межах концепції «розумного» міста

Розвиток «розумного» міста: напрями	Розвиток «розумного» міста: реалізовані заходи
«Електронне урядування»	- Запроваджено систему електронного документообігу між структурними підрозділами та окремими комунальними підприємствами. - Впроваджено електронну систему голосування виконавчого комітету Білоцерківської міської ради. - Забезпечено подальший розвиток веб-сайту ЦНАП для розширення переліку надання адміністративних послуг в електронному вигляді. - Впроваджено сервіс «електронна петиція» для забезпечення зворотного зв'язку громадськості з органами міської влади.
«Відкритий бюджет»	- Впроваджено електронний сервіс «Відкритий бюджет». - Впроваджено он-лайн платформу «Громадський бюджет». Кошти громадського бюджету формуються в обсязі 1 % обсягу власних доходів загального фонду міського бюджету міста за попередній рік. Участь громади забезпечується можливістю пропонувати і голосувати за проекти, які мають бути реалізовані за рахунок коштів громадського бюджету. Наприклад, у 2018 р. участь у голосуванні за проекти Громадського бюджету взяло більше 7,5 тисяч мешканців Білої Церкви.

³⁴ Прозорість міст. – сайт Transparency International. - https://ti-ukraine.org/ti_format/doslidzhennya/prozorist-mist/

³⁵ Портал проекту «Транспарентність, фінансове здоров'я та конкурентоспроможність муніципалітетів», що реалізовується словацькою організацією INEKO та українським аналітичним центром МЦПД. - <http://local-governments.icps.com.ua/>

Розвиток «розумного» міста: напрями	Розвиток «розумного» міста: реалізовані заходи
	За результатами голосування було відібрано 12 проектів (реконструкція дитячих та спортивних майданчиків, придбання обладнання для шкіл тощо), 11 з яких були реалізовані у 2018 р. в межах громадського бюджету.
«Відкриті закупівлі»	• Забезпечено використання системи електронних закупівель «Prozorro» для закупівлі товарів, робіт та послуг всіма розпорядниками бюджетних коштів. • Запроваджено систему електронних аукціонів способом проведення відкритих електронних торгів (електронна торгова система «ProZorro.Продажі»).
«Відкриті дані»	• Впроваджено в роботу Міський геопортал відкритих даних містобудівного кадастру з відкритим доступом в онлайн-режимі.
«Розумні» технології в ЖКГ	В 2019 році завершився Проект USAID щодо розробки довгострокового плану розвитку теплових мереж. Проект USAID передбачає отримання програмного забезпечення, на базі якого працюватиме геоінформаційна система, що забезпечить автоматизоване управління, моделювання та діагностику теплових мереж в реальному часі та допоможе керувати системою централізованого теплопостачання в цілому
«Розумний» громадський транспорт	• Оснащення тролейбусів приладами GPS-моніторингу, засобами візуального та звукового інформування про найменування зупинок, відеореєстраторами. • Обладнання тролейбусів автоматизованими системами оплати проїзду (АСОП). • Впровадження електронного квитка для проїзду в громадському транспорті. • В місті функціонує мобільний додаток «DOZOR» за допомогою якого можна побачити місцезнаходження громадського транспорту в режимі реального часу
«Розумна» модернізація вуличного освітлення	В рамках проекту «Модернізація вуличного освітлення в м. Біла Церква» станом на 2019 р. було проведено заміну систем освітлення на близько 80 вулицях. При цьому: • Встановлено LED-світильників – 2340 шт. • Замінено і встановлено термінали автоматичної системи керування вуличним освітленням (СЕА СУГО) – 83 одиниці та диспетчерський пункт • Замінено самонесучий ізольований провід – більше 30 км • Замінені або встановлені залізобетонні опори – 60 шт. • Замінено 15 та модернізовано 68 шаф керування
«Безпечне місто»	• На сьогодні у місті встановлено 37 відеокамер (30 зі Smart-функціями). Створено моніторинговий центр, що обробляє зображення з відеокамер. Вже зараз функціонує система розпізнавання номерів автомобілів з камер, які обладнані на в'їздах, виїздах з Білої Церкви. Поступово до єдиного міського відеоспостереження будуть підключені всі відеокамери • Тривожні кнопки сигналізації встановлені у всіх дошкільних, загальноосвітніх та медичних закладах, частково у дитячо-юнацьких спортивних закладах, комунальних закладах за місцем проживання, музичних школах та школах мистецтв

ЯКІСТЬ ДОВКІЛЛЯ

Згідно щорічній «Регіональній доповіді про стан навколишнього природного середовища у Київській області», підготовленої у 2018 р. фахівцями КОДА, загальний рівень забруднення атмосферного повітря за індексом забруднення атмосфери (ІЗА) в місті Біла Церква оцінювався як низький. При цьому концентрація діоксиду азоту (речовини 3-го класу небезпеки) дещо перевищувала норму³⁶. Основними джерелами викидів цієї домішки в атмосферу є підприємства енергетичного комплексу та автотранспорт. Зокрема, ПРАТ «Білоцерківська ТЕЦ» визначена серед основних забруднювачів повітря Київської області.

Підприємства комунального господарства залишаються найбільшими забруднювачами водних об'єктів Київської області. Основною причиною незадовільної роботи очисних споруд є фізична зношеність та моральна застарілість обладнання, несвоєчасне проведення реконструкції під сучасні технології, поточних та капітальних ремонтів.

Для захисту атмосферного повітря від забруднень автотранспортом велике значення мають заходи по плануванню та розбудові міських поселень: збереження зелених зон, озеленення автомагістралей, зонування жилих масивів, створення санітарно-захисних зон тощо.

Найціннішими природними компонентами, що розташовані на території міста є державний дендрологічний парк «Олександрія» площею 297 га, а також долина річок Рось та Протоки. Крім того, зелена площа парків, скверів, бульварів і рекреаційних зон міста займає 33,5 га. Загалом кожного мешканця міста припадає 14,18 кв. м зелених зон, що перевищує норматив, встановлений ГСН 360-92 (12 кв. м на 1 людину).

Однак, не зважаючи на наявність значних зелених зон, практично відсутні умови для масового відпочинку населення: догляд за зеленими насадженнями здійснюється на 22 % площі насаджень загального користування. Особливо це стосується існуючих територій вздовж берегів річок, які є об'єктами масової неорганізованої рекреації населення.

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ

Міська влада налагоджує тісну співпрацю з міжнародними організаціями у напрямку енергоефективності і енергозбереження. З 2018 року Біла Церква є членом Асоціації «Енергоефективні міста України».

В Білій Церкві впроваджена система енергетичного менеджменту, яка передбачає: проведення енергоаудитів будівель; розробку проектної документації щодо реалізації проектів підвищення енергоефективності для пріоритетних будівель бюджетної сфери; удосконалення системи обліку паливно-енергетичних ресурсів в місті; впровадження автоматизованої системи енергомоніторингу (АСЕМ); проведення інформаційно-просвітницької роботи з питань запровадження системи енергетичного менеджменту.

Розпочата підготовка спільного проекту з Північною екологічною організацією НЕФКО «DemoUkraineDN - Біла Церква» щодо модернізації систем теплопостачання. Проект охоплює об'єднання двох розподільчих систем та модернізацію одного джерела виробництва теплової енергії із впровадженням нового твердопаливного котла; підключення до системи будинків через індивідуальні теплові пункти.

У 2018 році місто Біла Церква стала учасником Проекту USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні», в рамках якого місто отримало технічну допомогу щодо розробки плану розвитку системи теплопостачання міста, впровадження геоінформаційної системи для

³⁶ Міністерство енергетики та захисту довкілля. -

https://menr.gov.ua/news/32893.html?fbclid=IwAR3iAgY_OrbRsWb8XxYjooPxrn1lunaoPR8

моделювання варіантів модернізації системи тепlopостачання, навчання персоналу КП БМР «Білоцерківтепломережа» щодо її експлуатації

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Охорона здоров'я. З 2018 року у місті здійснюється реформування первинного рівня надання медичної допомоги. Створені нові амбулаторії загальної практики-сімейної медицини, населення міста може вільно обрати свого лікаря. На сьогодні близько 155 тис. мешканців обрали свого сімейного лікаря (75,2% від загальної кількості населення міста). В місті успішно працює урядова програма реімбурсації «Доступні ліки». Пацієнти з серцево-судинними захворюваннями, цукровим діабетом II типу та бронхіальною астмою мають можливість безкоштовно або з невеликою оплатою отримати лікарські засоби. За січень-березень 2019 року виписано 30 836 електронних рецептів, відпущено – 30 625, що становить 99,3%. Аптечним закладам відшкодовано 1 142,75 тис. грн.

Згідно даним Київського обласного центру медичної статистики за I півріччя 2018 р.³⁷ стан здоров'я і медичного обслуговування населення Білої Церкви має дещо кращі показники, ніж Київська область в цілому (табл. 2.7). Однак, захворювань серед населення у місті зареєстровано на 8 % більше, ніж у середньому по області. Крім того, загальний ліжковий фонд лікарняних закладів міста (у розрахунку на 10000 жителів) становить всього 92,4 % від обласного рівня.

Таблиця 2.7. Порівняння показників стану здоров'я і медичного обслуговування міста і області

Показники	Біла Церква	Київська обл.
Малюкова смертність (на 1000 народжених)	4,2	4,8
Материнська смертність на 100000 народжених живими	0	0
Зареєстровано захворювань серед населення на 10000 населення	14964,3	13821,8
Зареєстровано захворювань з діагнозом вперше в життя на 10000 населення	3724,4	4223,4
Ліжковий фонд лікарняних закладів на 10000 населення	59,20	64,08
Число відвідувань лікаря на душу населення	3,68	4,41
Фізична забезпеченість лікарями на 10000 населення	33,67	38,76
Рівень укомплектованості штатних посад лікарів, %	86,86	80,08

Освіта. У місті сформовано цілісний дошкільний освітній простір. Усього в місті дошкільною освітою охоплено 68 % від загальної кількості осіб дошкільного віку (від 1-го до 6-ти років); віком від 3-х до 6-ти років – 95 %. Функціонує 36 закладів дошкільної освіти комунальної власності та 2 дошкільні підрозділи в БНВК «ЗОШ № 13-ДНЗ» і БНВК «Казка», а також 1 дошкільний підрозділ у складі приватного НВК «Міцва-613». На базі закладів дошкільної освіти у 2018/2019 навчальному році функціонувало 45 перших класів, у яких навчалося 1357 учнів.

Загальна середня освіта м. Біла Церква представлена 28 загальноосвітніми навчальними закладами, у 4-х з них (школи №№ 5, 11, 15, 20) забезпечено інклюзивне навчання:

- 1 колегіум,
- 2 гімназії (одна у складі БНВО);
- 1 навчально-виховним об'єднанням «Ліцей – Мала академія наук»;

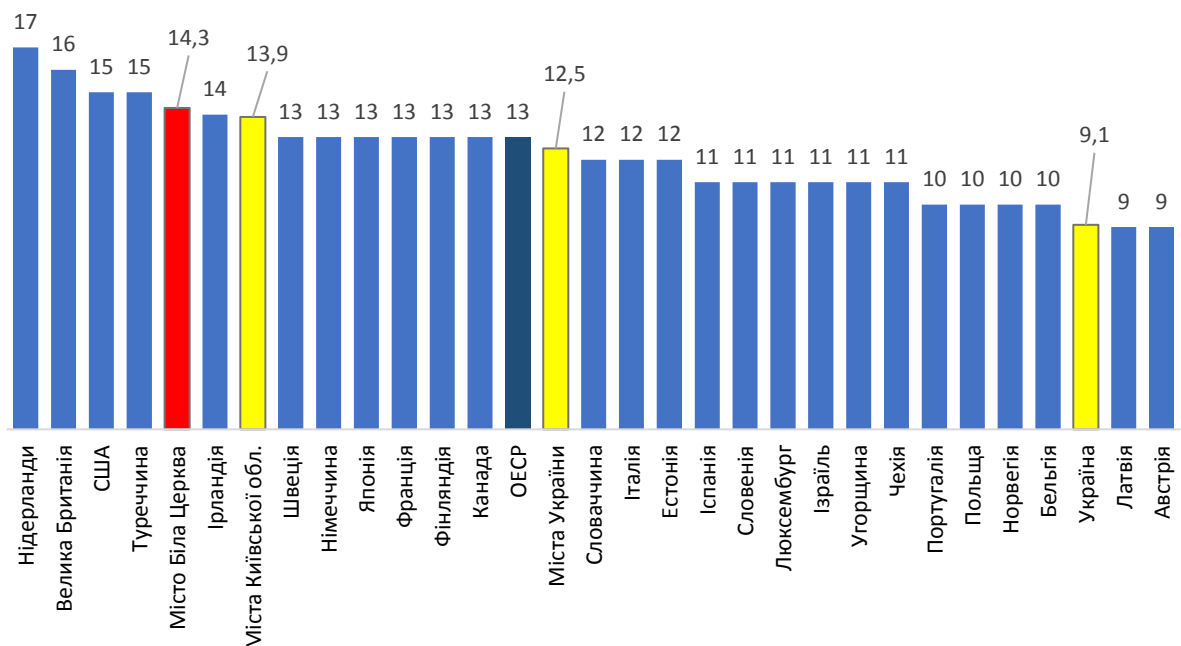
³⁷ КЗ КОР «Київський обласний центр медичної статистики». Основні показники здоров'я населення та використання ресурсів охорони здоров'я в Київській області за I півріччя 2018 р. - <http://kocms.kiev.ua/wp-content/uploads/2018/08/Pokaznykylpivr2018.pdf>

- 4 спеціалізовані загальноосвітні школи (№№ 1, 9, 12, 16);
- 14 загальноосвітніх шкіл I-III ступенів;
- 2 школи I ступеня (№ 23 та шкільний підрозділ БНВК «Казка»);
- 1 спеціальна школа для дітей з особливими потребами (№ 19);
- 2 вечірні (змінні) загальноосвітні школи (№1 та №2);
- 1 приватний заклад (навчально-виховний комплекс «Міцва-613»).

У 2018/2019 навчальному році у денних закладах загальної середньої освіти навчалось 20422 учнів. Навчальний процес забезпечували 1425 педагогічних працівників ³⁸. Середнє навантаження на одного педагога становило 14,3 учня/ 1 вчителя.

В той же час в цілому по Україні цей показник становив 9,1 учнів на 1 вчителя, а в середньому по містах України – 12,5 учнів на 1 вчителя. Порівняно з іншими країнами Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), для України цей показник у півтора рази менший за середнє значення для держав-членів ОЕСР ³⁹. Навантаження на одного вчителя Білої Церкви вище середнього значення для країн-членів ОЕСР (рис. 2.16).

Рис. 2.16. Рейтинг країн за показником навантаження на вчителя,
Кількість учнів / на 1 вчителя

Якість середньої освіти у місті в певній мірі характеризується результатами незалежного зовнішнього оцінювання. У 2019 р. в рейтингу 69-ти міст України з населенням понад 50 тис. місто Біла Церква піднялось на 2 сходинки і зайняло 29 місце ⁴⁰. При цьому значно скоротилася кількість випускників, що не здали 1 або більше тестів: якщо у 2018 р. таких випускників було 17,3 %, то у 2019 р. – 12,3 %.

Однак, за основними навчальними предметами, які входять до переліку обов'язкових (українська мова і література, історія України, математика), середній відсоток учасників ЗНО, які не

³⁸ Управління освіти і науки Білоцерківської міської ради. - <http://bila-cerkva.osv.org.ua/statistika-17-39-43-20-08-2018/>

³⁹ В українських школах на одного вчителя припадає 9 учнів. – <https://konkurent.in.ua/publication/29773/v-ukrayinskih-shkolah-na-odnogo-vchitelya-pripadaye-9-uchniv/>

⁴⁰ Рейтинг міст України за результатами ЗНО-2019. - <https://poltava.to/news/52291/>

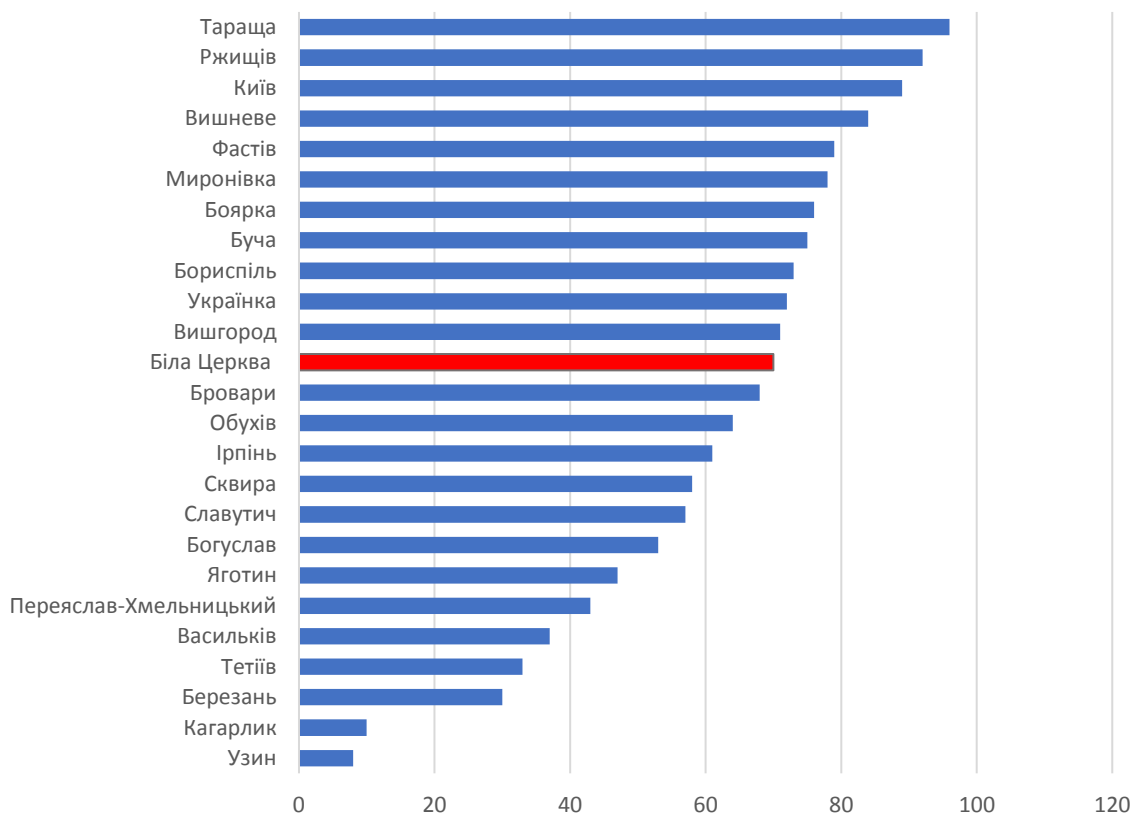
подолали поріг оцінювання, зріс з 10,7 % у 2018 р. до 14,4 % у 2019 р., що дещо перевищує середній рівень по Київській області (табл. 2.8).

Таблиця 2.8. Питома вага учасників ЗНО, що не подолали поріг тестування за основними навчальними предметами

	Не подолали поріг тестування, %			
	Київська обл.		Біла Церква	
	2018	2019	2018	2019
Українська мова і література	12,42	13,65	9,98	12,85
Історія України	11,17	11,09	10,24	9,61
Математика	17,51	17,77	11,93	20,85
Середнє значення	13,7	14,17	10,7	14,44

Загалом, серед міст Київської області, що брали участь у ЗНО, Біла Церква знаходиться в середині рейтингу. Якщо оцінку результатів ЗНО ранжувати за шкалою [0; 100] (де 100 % має місто Борщів з найкращім результатом ЗНО серед 382 міст України у загальному рейтингу), то 25 міст Київської області оцінюються від 96 % (Тараща) до 8 % (Узин). Оцінка Білої Церкви за такою шкалою дорівнює 70 % (рис. 2.17).

Рис. 2.17. Рейтинг міст Київської області за оцінками середнього балу ЗНО у 2019 р., нормованими за шкалою [0; 100]

Мережа вищої освіти Білої Церкви складається з 16 закладів, з них 4 ЗВО ІУ рівня акредитації:

- Білоцерківський національний аграрний університет - державна форма власності, 6606 студентів;
- Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти Державного ЗВО «Університет менеджменту освіти» - державна форма власності, 242 студента;
- Білоцерківський інститут економіки та управління ЗВО Відкритий міжнародний університет «Україна» - приватна форма власності, 334 студенти;
- Білоцерківський центр дистанційно-заочного навчання ЗВО Східноєвропейський університет економіки і менеджменту» - приватна форма власності, 80 студентів.

Крім того, до системи вищої освіти відносяться 12 закладів І-ІІ рівня акредитації (коледжі, технікуми, училища), з яких:

- 8 державних ЗВО, в яких навчаються 3748 студентів;
- 2 комунальні ЗВО, кількість студентів яких дорівнює 1067 осіб;
- 2 приватні ЗВО з кількістю студентів більше 32 осіб.

В цілому міська мережа закладів вищої освіти у 2018/2019 н. р. забезпечила навчання для 12109 студентів.

Біла Церква — великий культурний осередок Київської області. За своїм **культурним потенціалом** місто значно перевищує той «мінімальний культурний кошик», який з 2017 року розробляється Міністерством культури України ⁴¹. «Мінімальний культурний кошик» - це базовий рівень з метою забезпечення соціальних гарантій населення громад на отримання культурних послуг за місцем проживання. Він має формувати мінімальні культурні стандарти, які забезпечують рівний доступ до якісного культурного продукту громадян України незалежно від місця проживання. За висновками Міністерства культури впровадження стандартизації надання якісних послуг у системі культури має сприяти:

- ефективному та економічному використанню матеріальних ресурсів галузі культури;
- захисту інтересів громадян на основі забезпечення реального рівня культурних гарантій доступності до якісного культурного продукту;
- структурній пропорційності розташування закладів культури;
- раціональному розподілу фінансових ресурсів.

Культурний потенціал міста Біла Церква не тільки повністю задовольняє всім вимогам «мінімального культурного кошику», але й за більшістю пунктів їх перевищує (табл. 2.9).

Таблиця 2.9. Культурний потенціал м. Біла Церква і «мінімальний культурний кошик»
(для міст з населенням до 700 тис. чол.)

Мінімальний культурний кошик	Біла Церква
Театр, філармонія	Київський обласний академічний музично-драматичний театр ім. П. К. Саксаганського; Новий театр; Будинок органної та камерної музики, кінотеатр ім. О. Довженка
Кінотеатр	Кінотеатр ім. О. Довженка
Експозиційний простір	Білоцерківський краєзнавчий музей
2 школи мистецтв / на 35 тис. чол.	3 школи мистецтв; 4 музичні школи

⁴¹ «Мінімальний культурний кошик». Мінімальні стандарти забезпечення населення культурними послугами. – Сайт Української бібліотечної асоціації . - <https://ula.org.ua/news/3767-proekt-minimalnoho-kulturnoho-koshyka-vid-ministerstva-kultury-ukrainy>

Мінімальний культурний кошик	Біла Церква
Культурний центр	ПК «Білоцерків МАЗ», ПК «Росава»; ПК ТОВ «Інтер-ГТВ»; БД «Сільмаш»; 6 арт-клубів і арт-просторів
Бібліотека / на 35 тис. чол.	12 бібліотек міської централізованої бібліотечної системи
Центр творчості	Центр творчості дітей та юнацтва «Соняшник»; Будинок художньої творчості; Будинок юних техніків Будинок юних натуралістів тощо
Гуртки, творчі колективи	110 творчі колективи, з них: 25 хореографічних колективів (ансамблі народного танцю «Рось», «Ровесник». Колективи – Белісімо, Бон-воєж, Щасливе дитинство, Вікторія, Суцвіття, Надія, Флай тощо)
Парк культури і відпочинку	Парк культури та відпочинку ім. Т. Шевченка; Парк Слави; Дендропарк «Олександрія»
-	Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський краєзнавчий музей»
-	4 рекреаційні зони (місця масового відпочинку)
-	На обліку перебуває 68 пам'яток культурної спадщини (8 - пам'ятки архітектури національного значення)

Місто Біла Церква внесено до переліку історичних населених місць Київської області. Всього до «Списку історичних населених місць України», затвердженого Постановою КМУ від 26 липня 2001 р. № 878, увійшло 9 населених пунктів Київської області (рис. 2.18).

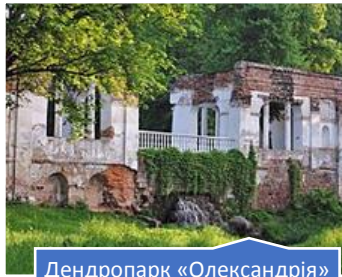
Рис. 2.18. Міста Київської області, внесені до «Списку історичних населених місць України»

В цілому до «Списку історичних населених місць України» внесені 401 населений пункт, серед них тільки 44 за віком існування є старішими ніж м. Біла Церква. Цікаво, що у переліку є 4 населених пункти, які були засновані майже одночасно з Білою Церквою:

- м. Богуслав, Київська область – 1032 рік заснування;
- м. Корсунь-Шевченківський, Черкаської області - 1032 рік заснування;
- м. Белз, Львівської області – 1031 рік заснування;
- смт. Стеблів, Черкаської області – 1036 рік заснування.

У Білій Церкві на державному обліку та під охороною перебувають 68 пам'яток культурної спадщини. Серед них 41 пам'ятка архітектури і містобудування.

Вісім історичних об'єктів є пам'ятками архітектури національного значення:

Дендропарк «Олександрія» та паркові споруди (XVIII-XIX ст.)

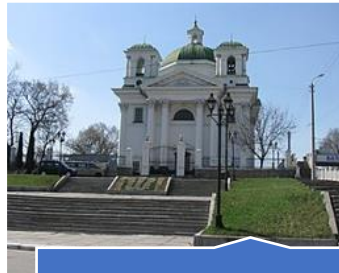
Торгові ряди (поч. XIX ст.)

Микільська церква (1702 р.)

Спaso-Преображенський собор (1839 р.)

Костел святого Івана Хрестителя (1812 р.)

Зимовий палац Браницьких (поч. XIX ст.)

Склади Браницьких (XVIII ст.)

Ансамбль споруд пошти (XIX ст.)

На території міста діє 26 туристичних операторів, 13 готельно-ресторанних комплексів. На сьогодні розпочав роботу кластер «Біла Церква – туристична», що об'єднав зусилля влади і громадських організацій щодо розвитку туризму.

Однак, не зважаючи на значний рекреаційний потенціал, Білу Церкву не можна віднести до міст з розвиненою туристичною інфраструктурою. За 9 місяців 2019 року туристичні об'єкти міста Біла Церква відвідали близько 500 тис. осіб. Левова частка відвідувань (майже 80 %) припадає на дендропарк «Олександрія».

ПОДОЛАННЯ НЕРІВНОСТІ

Середньомісячна заробітна плата по місту Біла Церква за I півріччя 2019 року становила 8273,00 грн., що на 20 % менше аналогічного показника по області (10414 грн.). Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму становить 4,3 рази, що менше відповідного показника по Київській області (5,4 рази).

За рік (з 2018 по 2019 рр.) у місті знизився обсяг заборгованості з виплати заробітної плати – до 4574 тис. грн. (табл. 2.10). Однак, якщо у 2018 р. заборгованість була накопичена економічно-

активними підприємствами, то через рік абсолютна більшість заборгованості (98,8 %) припадає на підприємства, які не вели активну економічну діяльність.

Таблиця 2.10. Заборгованість з виплати заробітної плати у м. Біла Церква і загалом по Київській області у 2018-2019 роках

Заборгованість по зарплаті, тис. грн.	Київська обл.		Біла Церква	
	2018	2019	2018	2019
Економічно активні підприємства	21148,4 (15,3%)	23695,7 (16,4%)	4640,2 (100%)	53,0 (1,2%)
Підприємства – банкрути	116994,5 (84,7%)	116726,3 (80,5)	0	0
Економічно не активні підприємства	0	4521,0 (3,1%)	0	4521,0 (98,8%)
ВСЬОГО	138142,9 (100%)	144943,0 (100%)	4640,2 (100%)	4574,0 (100%)

Станом на 01.10.2019 року в Пенсійному фонді на обліку по місто Біла Церква перебувало на обліку 67900 пенсіонерів, що на 300 осіб більше порівняно з аналогічним періодом минулого року. Середній розмір пенсії по місту становить 3560,80 грн, в порівнянні з 01.10.2018 показник збільшився на 44 %.

Співвідношення пенсіонерів до працездатного населення міста дорівнює 0,3 рази, що менше середньоєвропейського рівня. Наприклад, у таких країнах, як Франція, Австрія, Польща, цей показник знаходиться в межах від 0,34 до 0,42 разів. Розмір середньої пенсії (3560,8 грн.) перевищує розмір відповідного прожиткового мінімуму у 2,48 рази, що виходить за межі порогових значень. Пороговим значенням цього показника за методикою Міністерства економіки визначено інтервал 1,5-2 рази.

Заборгованість із платежів до Пенсійного фонду по м. Біла Церква у 2019 р. становила 51,0 млн грн, з них:

- борг підприємств-банкрутів - 26,0 млн грн,
- борг економічно-активних підприємств – 24,9 млн грн.

Майже 50 % боргу накопили 3 підприємства міста: ПРАТ «Білоцерківський завод гумових технічних виробів», ПРАТ «Техмашремонт», ТОВ «Інтер-ГТВ» (рис. 2.19).

За 3 квартали 2019 р. із заявами про призначення допомог, компенсацій та субсидій на оплату житлово-комунальних послуг звернулось 13367 особи:

- 6611 особи звернулись за отриманням житлових субсидій,
- 7056 осіб – за отриманням державних соціальних допомог.

Загалом на 01.09.2019 р. субсидії на оплату комунальних послуг отримували 8891 домогосподарств, що на 45 % менше, ніж на той же період 2018 року (станом на 01.10.2018р. кількість таких домогосподарств становила 19 581).

При цьому у 2019 р. спостерігається зростання рівня оплати населенням міста житлово-комунальних послуг: якщо рівень оплати ЖКП у 2018 році становив 79,7 %, то у 2019 році він зріс до 97 % ⁴². Слід зазначити, що тенденція щодо зростання рівня оплати ЖКП населенням спостерігається і в інших містах Київської області. В середньому по області цей показник у 2018-2019 роках зріс з 79,3 % до 98,7 % (рис. 2.20).

⁴² Управління статистики Київської обл. Експрес-випуски. - <http://kyivobl.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=290&lang=1>

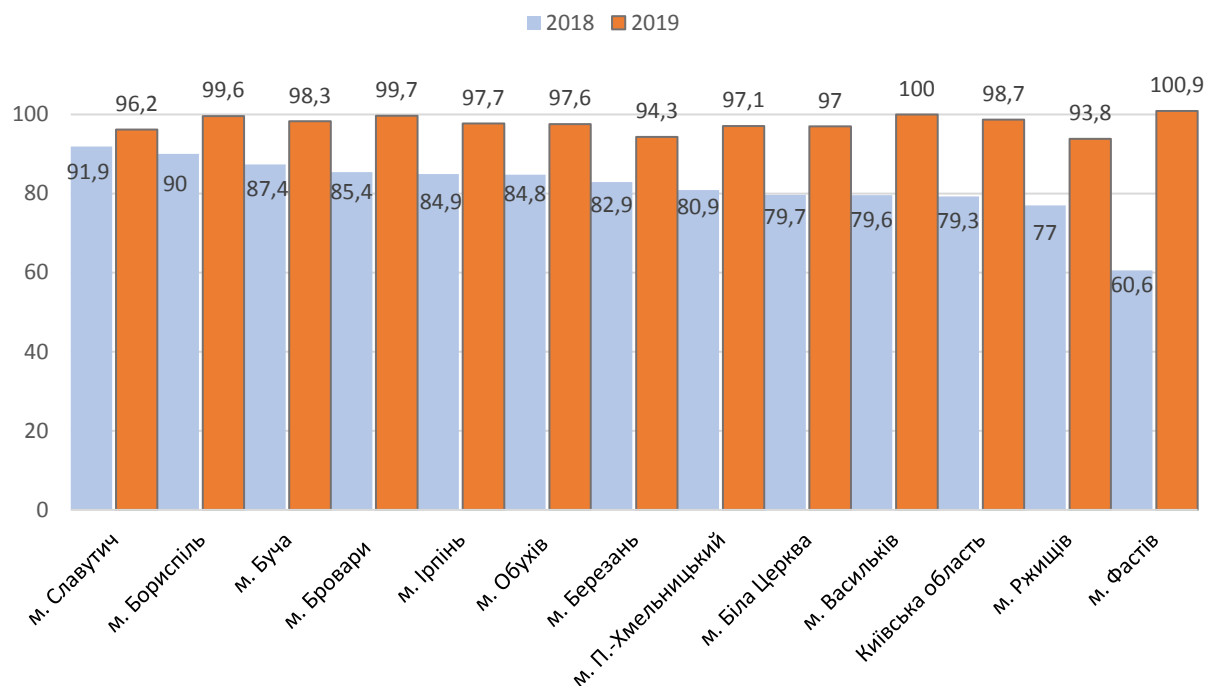

Рис. 2.20. Рівень оплати населенням житлово-комунальних послуг у 2018-2019 рр.

БЕЗПЕКА ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Упродовж 9 місяців 2018 р. із розрахунку на 10 тис. мешканців міста зареєстровано близько 1256 заяв і повідомлень про вчинені кримінальних правопорушень. Кількість дорожньо-транспортних пригод з потерпілими склала 42 випадки, в яких 2 особи загинули та 74 отримали тілесні ушкодження.

У місті була прийнята програма «Безпечне місто Біла Церква», в рамках якої продовжується створення системи відеонагляду для посилення громадської безпеки і безпеки середовища. На базі Першої Білоцерківської гімназії реалізується проект «Розумна та безпечна школа».

Крім того, в Центрі соціально-психологічної реабілітації дітей «Злагода» реалізуються заходи щодо протидії домашньому насильству. Серед цих заходів – реалізація проекту «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні» за підтримки ФН ООН в Україні.

Розділ 3. ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ м. БІЛА ЦЕРКВА

3.1. ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСТА: ЕКСПЕРТНИЙ АНАЛІЗ

Думка експертного середовища м. Біла церква була сформована на основі анкетного опитування, в якому прийняло участь 88 мешканців міста (майже 57 % - жінки, 43 % - чоловіки). За сферою діяльності:

- 16 експертів представляють органи державного управління;
- 20 експертів – представники місцевого бізнесу і промисловості;
- 20 – працівники соціальної сфери (медичні, освітні, культурні установи);
- 36 експертів представляють інші сфери діяльності (студенти, пенсіонери тощо).

Анкетне опитування було проведено у січні-березні 2020 року і охоплювало всі вікові групи активного населення міста (рис. 3.1). Респондентам було запропоновано:

- оцінити в цілому сьогодишню соціально-економічну ситуацію у місті;
- визначити важливість стратегічних пріоритетів з позицій перспективного розвитку міста;
- більш детально розглянути і оцінити потенціальні можливості кожного зі стратегічних пріоритетів.

В результаті аналізу 88-ти анкет були розраховані експертні оцінки поточного стану і перспектив розвитку міста Біла Церква. Теоретичною базою проведених розрахунків є застосування методів індикативного аналізу, зокрема, методу порівняльного кількісного оцінювання⁴³. Згідно методології, одночасно з визначенням реальних оцінок визначаються так звані порогові значення (еталони). Порівняння реальних оцінок з еталонними значеннями надають можливість проаналізувати ступінь досягнення поставленої мети.

⁴³ Власюк О. С. Економіко-математичне моделювання процесів соціально-економічного розвитку України. Київ: ДННУ «Акад. фін. упр.», 2011. - 519 с.

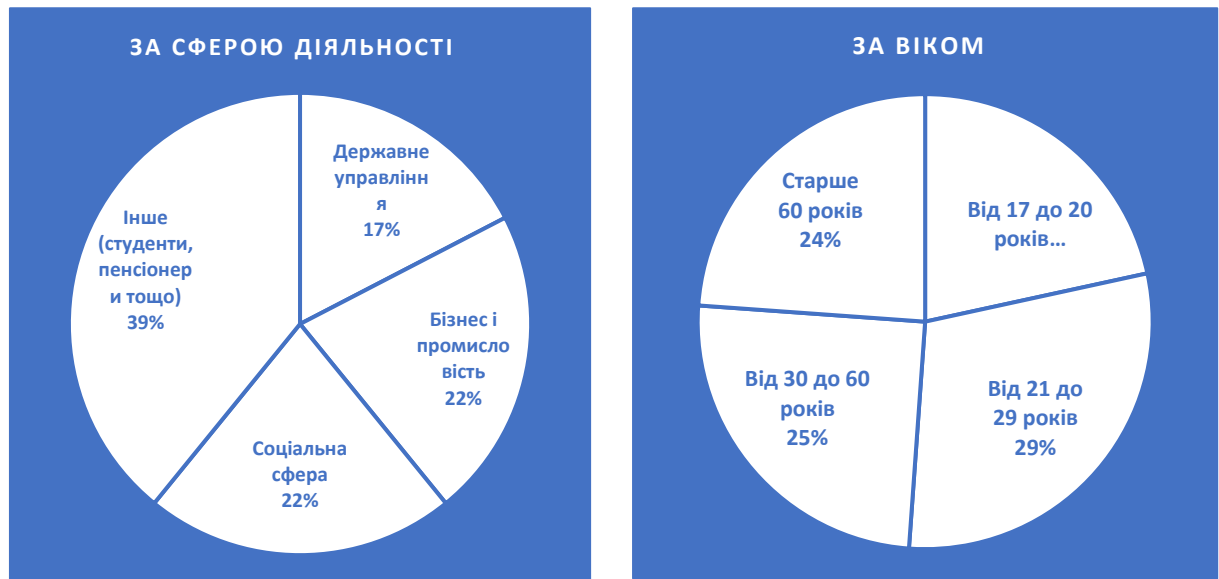

Рис. 3.1. Структура експертного середовища, %

І. Загальна оцінка поточної соціально-економічної ситуації.

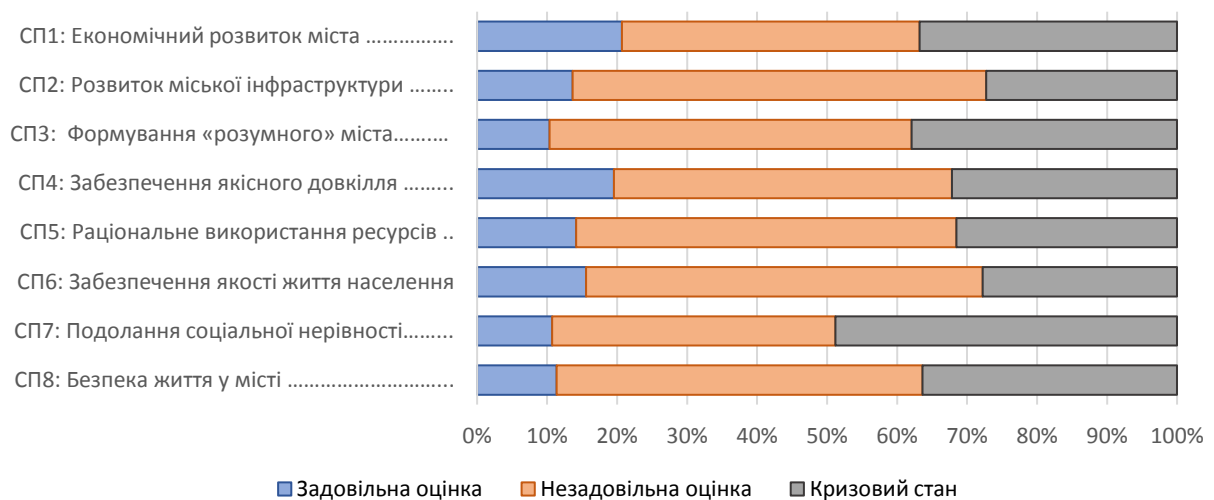
На думку майже 40 % експертів поточна соціально-економічний стан міста, не зважаючи на існування невирішених проблем, в цілому може бути визначений як задовільний, 36 % визнали його незадовільним і ще 26 % вважають, що соціально-економічна ситуація у місті має ознаки кризової (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Загальна оцінка поточного стану

Більш детальний аналіз визначає найбільш проблемні сфери життєдіяльності, які оцінені експертами, як кризові: це проблеми соціальної нерівності, економічного розвитку міста, проблеми, пов'язані з рівнем безпеки життя і формуванням Білої Церкви як «розумного» міста (рис. 3.3).

3.3. Структура загальної оцінки поточного стану СП

II. Оцінка перспектив розвитку міста у майбутньому

Важливим є погляд мешканців Білої Церкви на перспективи розвитку міста. Слід зазначити, що оцінка експертами ступеня важливості перспективних напрямів розвитку міста покладена в основу визначення ваги кожного зі стратегічних пріоритетів і використовуються у подальшому аналізі.

За оцінкою експертів для успішного розвитку міста у майбутньому необхідно в першу чергу звернути увагу на забезпечення економічного розвитку і підвищення якості життя населення. Важливість цих двох напрямів отримала максимальну оцінку (дорівнює 1), що співпадає з пороговим значенням (еталоном).

В цілому можна виділити три групи пріоритетних напрямів за їх важливістю.

Група 1. Найбільш важливими для подальшого розвитку міста є:

- СП1: економічний розвиток міста (розвиток промисловості, бізнесу, створення нових робочих місць, інвестиційно-інноваційна діяльність тощо);
- СП6: Забезпечення якості життя (якісна освіта, медичне обслуговування, культурна, туристична сфери)

Група 2 включає чотири напрями:

- СП2: Розвиток міської інфраструктури (житлово-комунальне господарство, дорожньо-транспортна інфраструктура).
- СП3: Формування Білої Церкви як «розумного» міста - smart city (впровадження IT-технологій у всі сфери життєдіяльності міста)
- СП4: Забезпечення якісного довкілля (якість повітря, води, поводження з відходами, впорядкування зелених зон)
- СП7: Подолання соціальної нерівності (достойний рівень заробітної плати, пенсійного та соціального забезпечення, гендерна рівність)

Група 3 включає 2 напрями, які на думку експертів є найменш важливими з точки зору перспектив розвитку міста:

- СП5: Рациональне використання ресурсів (забезпечення ефективного використання води, газу, тепло- і електроенергії, впровадження енергоефективності та енергозбереження)
- СП8: Безпека життя (поліпшення криміногенної ситуації, забезпечення якісної роботи поліції, судів, пожежної служби та служби порятунку).

Слід зазначити, що погляди відносно перспектив розвитку міста дещо відрізняються для окремих вікових груп населення (рис. 3.4). Однак всі вони визначають, що розвиток економіки є найважливішою умовою подальшого ефективного розвитку міста.

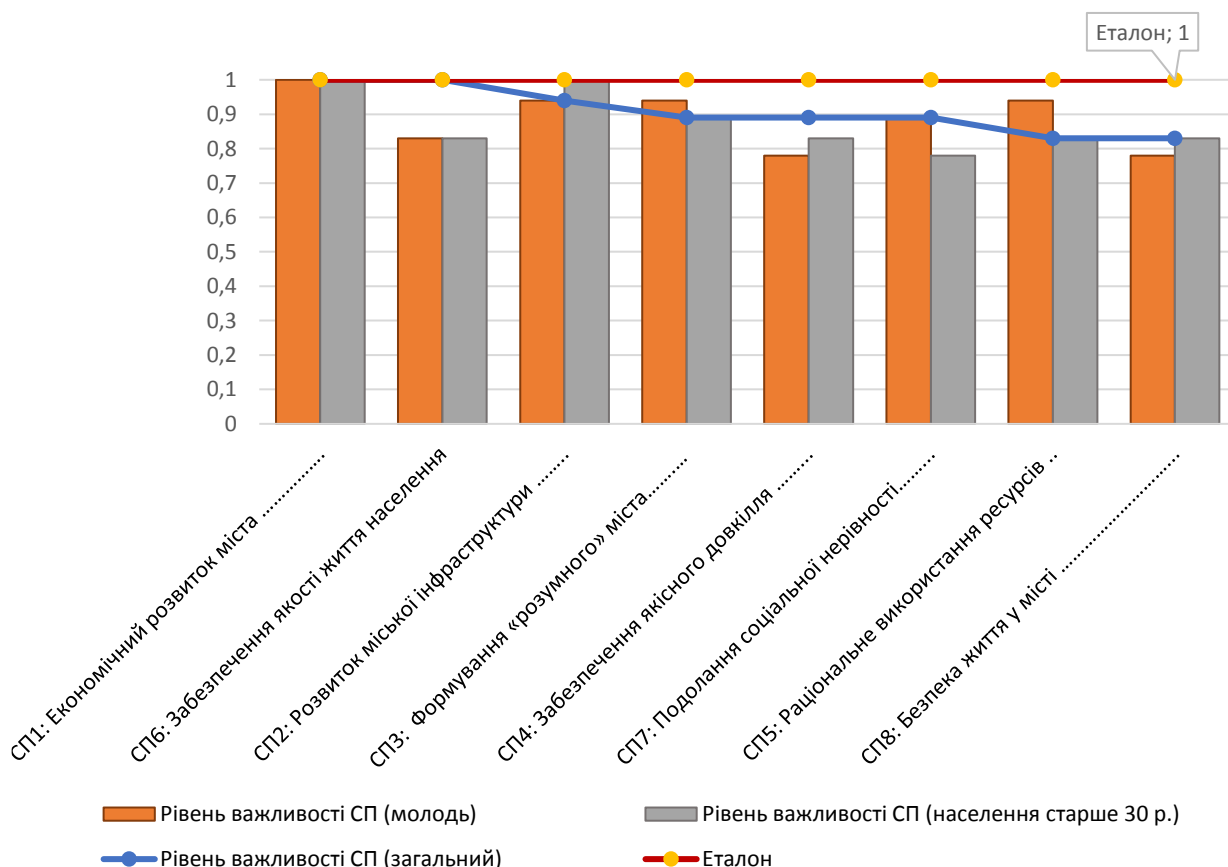
Для молоді віком до 30 років серед найбільш важливих є такі стратегічні пріоритети:

- СП1: Економічний розвиток міста (розвиток промисловості, бізнесу, нові робочі місця, інвестиційно-інноваційна діяльність)
- СП2: Розвиток міської інфраструктури (житлово-комунальне господарство, дорожньо-транспортна інфраструктура)
- СП3: Формування Білої Церкви як «розумного» міста - smart city (впровадження ІТ-технологій у всі сфери життєдіяльності міста)
- СП5: Раціональне використання ресурсів (забезпечення ефективного використання води, газу, тепло- і електроенергії, впровадження енергоефективності та енергозбереження)

На думку експертів більш старшого віку до першої групи найбільш важливих напрямів розвитку міста мають увійти 2 стратегічні пріоритети:

- СП1: Економічний розвиток міста (розвиток промисловості, бізнесу, нові робочі місця, інвестиційно-інноваційна діяльність)
- СП2: Розвиток міської інфраструктури (житлово-комунальне господарство, дорожньо-транспортна інфраструктура) Не надано категорію еталон (на малюнку)

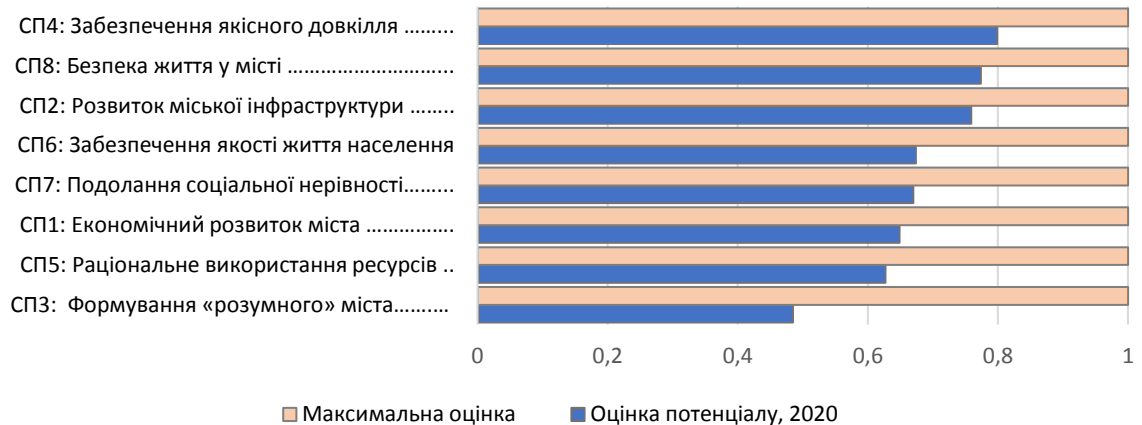
Рис. 3.4. Рейтинг СП за оцінкою їх важливості для перспектив розвитку міста

III. Оцінка потенціальних можливостей кожного зі стратегічних пріоритетів

Соціально-економічний потенціал міста складається з потенціалу кожного зі стратегічних пріоритетів та їх складових елементів. Більш детальний експертний аналіз складових, які впливають на розвиток кожного стратегічного пріоритету, визначив рейтинг стратегічних пріоритетів за ступеню їх внеску до загального потенціалу міста (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Експертна оцінка наявного потенціалу міста за стратегічними пріоритетами

Найбільш високу оцінку від експертів отримав стратегічний пріоритет «Забезпечення якості довкілля». Експерти вважають, що місто має значний потенціал для реалізації заходів саме у цьому напрямку. Однак, слід мати на увазі, що ця оцінка далека від максимального порогового рівня (еталону) – одиниці. Експерти дали високу оцінку таким складовим, як якість повітря та питної води у місті, поводження з відходами, стан дендропарку «Олександрія» та парків, скверів, бульварів міста (рис. 3.6).

На другому місці за оцінкою потенціалу визначений стратегічний пріоритет «безпека життя» - за рахунок високих оцінок роботи поліції, судів у місті, пожежної служби і служб порятунку.

Третє місце у рейтингу займає стратегічний пріоритет «розвиток міської інфраструктури». Не зважаючи на певні проблеми у цій сфері, експертами позитивно оцінюються стан житлових будинків і прибудинкових територій, стан і якість мереж електропостачання та зовнішнього освітлення доріг і вулиць міста.

Четверте місце пріоритету «Забезпечення якості життя населення» забезпечено низькою оцінкою експертами технічного стану дитячих садочків і майданчиків, ефективності функціонування культурних і туристичних закладів, доступності вищої освіти у місті.

На п'ятому місці – стратегічний пріоритет «подолання нерівності». Експерти не задоволені якістю роботи органів пенсійного забезпечення і системи соціального захисту населення, а також низьким рівнем забезпечення вимог гендерної рівності в оплаті праці.

На низькому рівні оцінюється експертами потенційні можливості економічного розвитку міста. Експерти незадоволені умовами діяльності у сфері торгівлі і послуг, обмеженими можливостями для розвитку малих і середніх підприємств. Низькими оцінками експерти вказують на наявність значних проблем у сфері працевлаштування, створенні нових робочих місць.

Низькі оцінки від експертів отримав такий пріоритет, як «раціональне використання енергоресурсів» (низький рівень впровадження системи енергетичного менеджменту та реалізації заходів енергоефективності в житловому секторі).

Останнє місце у рейтингу займає стратегічний пріоритет «формування Білої Церкви як «розумного» міста». За оцінками експертів, на недостатньому рівні реалізуються заходи з впровадження ІТ-технологій у житлово-комунальному господарстві, на транспорті, у сфері безпеки. На низькому рівні оцінюється і відкритість діяльності міської влади – функціонування сервісів «Електронне урядування», «Відкритий бюджет», «Відкриті закупівлі».

Рис. 3.6. Структура експертної оцінки наявного потенціалу міста за стратегічними пріоритетами

СП1: Економічний розвиток міста; 0,649

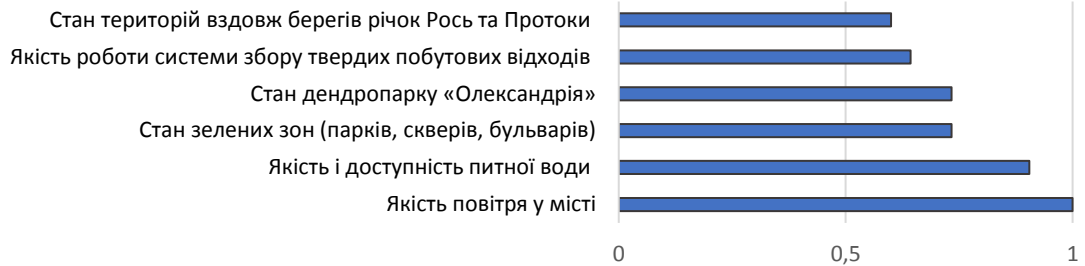
СП2: Розвиток міської інфраструктури; 0,759

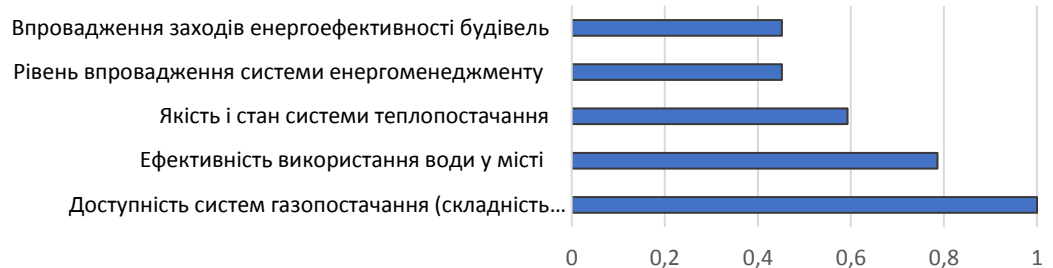
СП3: Формування Білої Церкви як «розумного» міста; 0,485

СП4: Якість довкілля; 0,799

СП5: Раціональне використання ресурсів; 0,627

СП6: Якість життя населення; 0,674

СП7: Подолання нерівності; 0,67

СП8: Безпека життя; 0,774

Головним висновком проведеного аналізу є розрахунок двох груп експертних оцінок стратегічних пріоритетів: оцінки реального потенціалу міста та оцінки перспектив розвитку міста Біла Церква (табл. 3.1).

Таблиця 3.1. Результат аналізу даних анкетного опитування: оцінки СП з позицій поточного стану і перспектив розвитку

<i>Стратегічні пріоритети</i>	<i>Оцінка поточного стану, 2020</i>	<i>Оцінка важливості для перспективного розвитку</i>	<i>Порогове значення (еталон)</i>
СП1: Економічний розвиток міста	0,649	1	1
СП2: Розвиток міської інфраструктури	0,759	0,94	1
СП3: Формування Білої Церкви як «розумного» міста - smart city	0,485	0,89	1
СП4: Якість довкілля	0,799	0,89	1
СП5: Раціональне використання ресурсів	0,627	0,83	1
СП6: Якість життя населення	0,674	1	1
СП7: Подолання нерівності	0,67	0,89	1
СП8: Безпека життя	0,774	0,83	1

Отже, зважаючи на думку експертного середовища пріоритетами стратегічного розвитку міста мають стати забезпечення економічного розвитку міста, підвищення якості життя населення та побудова «розумного» міста на базі широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

3.2. ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВНИ РОЗВИТКУ МІСТА: СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Поряд з експертним опитуванням рейтингова оцінка стану та перспектив розвитку міста Біла Церква здійснювалася на основі аналізу фактичних значень переліку показників (ПП) за 2018 р. та їх прогнозних значень на 2032 р. Такий аналіз дозволяє отримати більш об'єктивну картину соціально-економічного стану і перспектив розвитку міста, оскільки базується на даних офіційної статистики і виключає суб'єктивну складову, яка притаманна експертним оцінюванням.

Розрахунок рейтингових оцінок базується на використанні методу порівняльного кількісного оцінювання⁴⁴. Згідно методології застосування цього методу, одночасно з визначенням реальних оцінок мають бути визначені порогові значення (еталони). Порівняння реальних оцінок з еталонами забезпечує основу для подальшого аналізу отриманих результатів. Методологія аналізу базується на припущенні, що інтегровані оцінки порогових значень дорівнюють 1. Оскільки фактичні значення кожного показника не можуть перевищувати його еталонне значення, розраховані рейтингові оцінки не виходять за межі інтервалу [0,1].

При формуванні переліку значень показників враховувались такі припущення:

- перелік фактичних і прогнозних значень показників був сформований на основі статистичних даних за 2018 р., наданих фахівцями ГС «Нова Біла Церква». У разі відсутності даних за 2018 р. до переліку включалися значення показника за попередні роки;

- перелік прогнозних значень показників на 2032 р. визначався з урахуванням індикаторів Цілей сталого розвитку України, адаптованих до місцевих умов (існуючих тенденцій та потенційних можливостей розвитку міста);

- порогові (еталонні) значення показників є орієнтирами для забезпечення ЦСР на міському рівні. Вони встановлювалися з урахуванням значень індикаторів ЦСР України на 2030 рік⁴⁵, а в разі їх відсутності – відповідних національних та міжнародних норм і стандартів, а також порогових значень показників, прийнятих у вітчизняній і міжнародній практиці.

Фактичні, прогнозні і еталонні значення показників, що використовувалися для рейтингової оцінки наявного потенціалу і перспектив розвитку міста Біла Церква, наведені у табл. 3.2.

Таблиця 3.2. Фактичні, прогнозні та еталонні значення показників для оцінки стану і перспектив розвитку м. Біла Церква

** Еталон: визначений на базі діючих нормативних і порогових значень. Це оптимальне значення, прагнення до якого є умовою успішної реалізації цілей «розумного» сталого розвитку міста*

№	Показники	Поточний стан		Прогноз 2032	Еталон*
		Рік	Факт		
	СП1: Економічний розвиток міста				
1	Питома вага міста в економіці області, %	2018	4,92	12	12
2	Обсяг реалізованої промислової продукції на душу нас., тис. грн.	2018	52,00	75	75
3	Питома вага непрацюючих і збиткових підприємств, %	2018	21,9	10	5

⁴⁴ Власюк О. С. Економіко-математичне моделювання процесів соціально-економічного розвитку України. Київ: ДНУ «Акад. фін. упр.», 2011. 519 с.

⁴⁵ Цілі Сталого Розвитку: Україна. Завдання і індикатори. -

https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/SDG%20leaflet%20ukr_F.pdf

№	Показники	Поточний стан		Прогноз 2032	Еталон*
		Рік	Факт		
4	Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	2018	8,1	15	15
5	Чистий притік прямих іноземних інвестицій, млн. дол.	2017	27,03	34,5	35,0
6	Коефіцієнт покриття імпорту експортом (відношення між обсягами експорту та імпорту), разів	2018	0,54	1	1,2
7	Частка фізичних осіб-підприємців у загальній кількості зайнятих на суб'єктах господарювання, %	2018	44,7	50	62
8	Рівень працевлаштування безробітних, %	9 міс. 2018	24	85	100
9	Рівень укомплектування вакансій, %	9 міс. 2018	40	85	100
10	Кількість потерпілих та загиблих від нещасних випадків на виробництві, % до рівня 2017 року	2018	140	60	50
11	Кількість робочих місць у сфері туризму, одиниць (на 100000 нас.)	2018	н/д	3,0	3,57
СП2: Міська інфраструктура					
1	Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	2016	95	100	100
2	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	2016	95	100	100
3	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем тепlopостачання, %	2016	78	100	100
4	Частка ветхих та аварійних водопровідних мереж, %	2016	87,51	50	30
5	Зношеність теплових мереж, %	2017	60	40	30
6	Частка житла з рівнем зносу більше 50 %	2018	47,6	35	35
7	Частка нового житла, введенного в експлуатацію з 2015 р., у загальній площі житлового фонду, %	2018	1,55	2	2
8	Рівень забезпечення житлом (кв. м /на душу нас.)	9 міс. 2019	21,7	24	25
9	Щільність маршрутної мережі (км/кв.км)	2018	2,8	3,0	3,0
10	Ступінь зносу електротранспорту, % (частка транспортних засобів, що відпрацювали більше нормативного терміну)	2018	62,5	30	30
11	Частка пасажирів, перевезених електротранспортом, %	9 міс. 2019	29,4	60	75
12	Щільність мережі електротранспорту, км/кв. км	2018	1,07	2	4
13	Частка доріг загального користування державного значення з твердим покриттям, що відповідають нормативним вимогам, %	2016	67,3	80	90
14	Частка транспортних засобів, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %	9 міс. 2018	9,76	50	50
«Розумне» місто					
1	Рівень доступу населення до Інтернету, абонентів на 100 нас.	2018	75	100	100
2	Кількість точок суспільного Wi-Fi	2018	н/д	60	60
3	Впровадження ІТ-технологій у сфері водо-, тепlopостачання («розумні» лічильники, ІТ-моніторинг), %	2018	10	80	100
4	Впровадження ІТ-технологій на транспорті, %	9 міс. 2018	80	100	100
5	Частка «розумної» модернізації зовнішнього освітлення (LED-освітлення), %	9 міс. 2019	27,87	80	100

№	Показники	Поточний стан		Прогноз 2032	Еталон*
		Рік	Факт		
6	Впровадження системи «Електронне урядування» (% державних послуг, що надається через Інтернет)	2018	77	100	100
7	Ступінь реалізації електронного сервісу відкритої інформації, %	2018	87	100	100
8	Впровадження ІТ-технологій у сфері безпеки життя (% реалізації системи відеоспостереження)	2018	53	100	100
Якість довкілля					
1	Площа зелених насаджень на душу нас., кв.м	2016	13	15	15
2	Частка зелених зон, за якими здійснюється догляд, %	2016	21,46	70	80
3	Середньорічне перевищення граничної норми (ГДКс.д.) концентрації забруднюючих речовин (за діоксидом азоту), рази	2017	2,3	1	1
4	Коефіцієнт наближення до нормативних мікробіологічних показників якості води **, %	2017	78	70	50
5	Коефіцієнт відповідності граничним нормативам якості води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками **, %	2018	87	70	50
6	Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	2018	0,018	20	50
7	Ступінь заповнення існуючих звалищ (відсоток переповнених та небезпечних), %	2015	95	80	50
Раціональне використання ресурсів					
1	Споживання електроенергії населенням і бюджетними установами, кВт год / душу нас.	2015	830,2	664,2	664,2
2	Енергозбереження у сфері споживання первинних енергоресурсів (МВт*год/душу нас.)	2015	16,5	13,5	13,5
3	Споживання теплоенергії населенням, Гкал/ душу нас.	2015	1,54	1,3	1,3
4	Споживання теплоенергії бюджетними установами, Гкал/ кв.м.	2015	0,13	0,1	0,1
5	Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	2018	н/д	Зрости на 12%	17,1
Якість життя					
1	Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених	9 міс. 2018	0	0	0
2	Смертність дітей у віці до 1 року, випадків на 1000 живонароджених (малюкова смертність)	9 міс. 2018	4,2	3,0	3,0
3	Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	9 міс. 2018	37,94	90	90
4	Зареєстровано захворювань (з встановленням вперше діагнозом) на 10000 населення	9 міс. 2018	3724,4	3100	3000
5	Ліжковий фонд лікарняних закладів на 10000 населення	9 міс. 2018	59,20	68	68
6	Кількість учнів денних закладів загальної середньої освіти у розрахунку на одного вчителя	2018	14,1	12,5	12,5
7	Показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком до 6 років, %.	2018	65	95	95
8	Питома вага учасників ЗНО, що не подолали поріг тестування з української мови, %	2018	9,98	5	5
9	Кількість університетських місць (III-IV акредитації) на 10000 нас.	2018	354	360	360

№	Показники	Поточний стан		Прогноз 2032	Еталон*
		Рік	Факт		
10	Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, %	9 міс. 2019	13,3	30	50
11	Коефіцієнт покриття «мінімального культурного кошику», разів	2017	1,9	2,5	2,5
12	Відсоток місцевого бюджету на фінансування закладів культури, %	2018	2,72	4	4
13	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами на 1000 нас.	9 міс. 2018	36,00	45,0	56,2
Подолання нерівності					
1	Заборгованість з виплати зарплати на душу нас., грн	2018	22,21	0	0
2	Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %	2018	н/д	Знизити на 15%	15
3	Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму, разів	2018	4,34	5	5
4	Середній обсяг соціальної допомоги (без субсидій на ЖКП) на душу населення, грн	9 міс. 2018	802	1000	1002
5	Річна кількість звернень за соціальним захистом на 1000 нас., осіб	9 міс. 2018	78	70	60
6	Загальна кількість отримувачів субсидій з оплати ЖКП на 1000 населення, осіб	9 міс. 2018	95,5	80	80
7	Частка призначених субсидій у загальній кількості звернень про соціальну допомогу протягом року, %	9 міс. 2018	32,8	27,8	27,8
8	Рівень оплати населенням ЖКП, %	2018	79,7	100	100
9	Відношення середньої пенсії до середньої зарплати, рази	9 міс. 2019	0,43	0,5	0,6
10	Частка заборгованості економічно-активних підприємств у загальній заборгованості підприємств до Пенсійного фонду, %	9 міс. 2019	48,8	0	0
11	Співвідношення пенсіонерів до працездатного населення, рази	2018	0,30	0,28	0,28
12	Частка жінок серед депутатів місцевих рад міст обласного значення, %	2018	9,5	30	30
13	Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %	2018	н/д	Зрости на 5%	85
Безпека життя					
1	Кількість смертей та тяжких травм унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення	9 міс. 2018	0,39	0,31	0,31
2	Кількість смертей та отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДтП, на 100 000 населення, % від рівня 2017 року	9 міс. 2018	84,9	65	65
3	Рівень реконструкції місцевої системи централізованого оповіщення населення, %	2018	н/д	60	60
4	Кількість кримінальних правопорушень що віднесені до категорії тяжких та особливо тяжких злочинів у розрахунку на 100 000 осіб	9 міс. 2018	2,8	1,4	1,1
5	Темп росту/зниження рівня загальної злочинності до базового 2017 р., %	9 міс. 2018	70,4	50,4	50
6	Рівень довіри громадян до суду, %	2018	н/д	Зрости на 50%	55

№	Показники	Поточний стан		Прогноз 2032	Еталон*
		Рік	Факт		
7	Кількість кримінальних правопорушень щодо незаконного обігу зброї, одиниць	9 міс. 2018	9	6	6

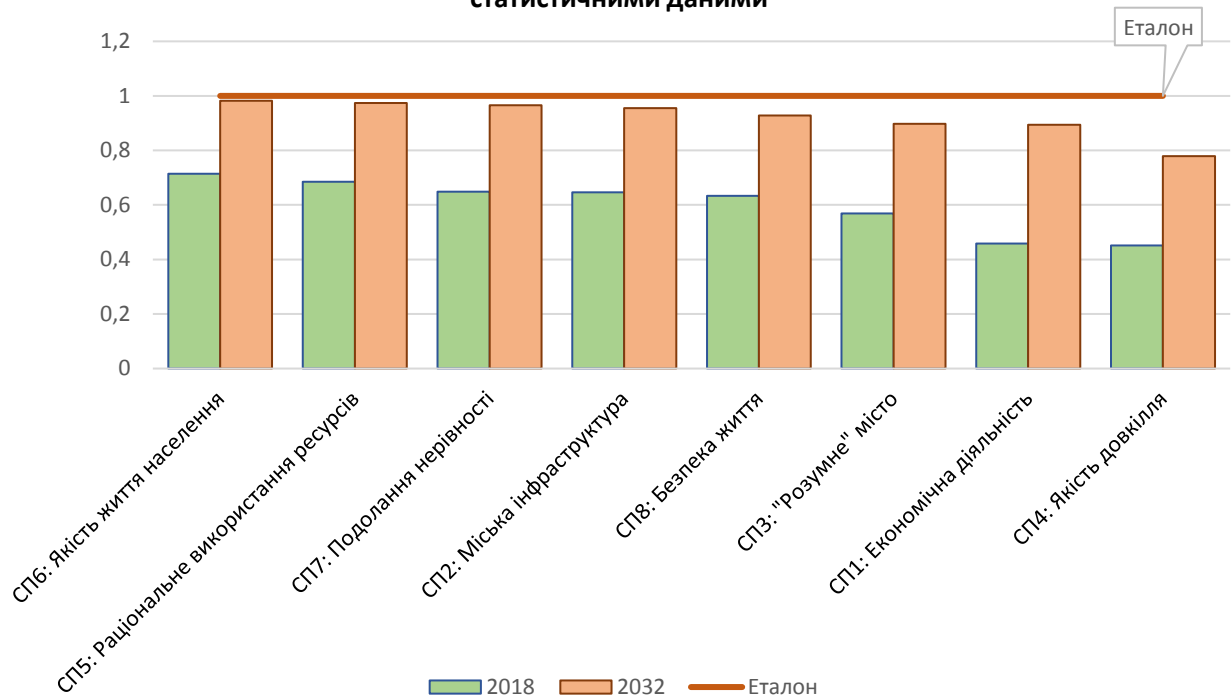
****** Коефіцієнт розраховується як середнє значення відхилень показників від відповідних нормативів. Оптимальне значення – середина інтервалу [0, 100]. Перевищення 100 % означає вихід за межі нормативних вимог.

Результати рейтингового оцінювання наявного потенціалу за 2018 р. і прогнозу розвитку СП на 2032 р для міста Біла Церква на основі статистичної інформації наведені в таблиці 3.3. та на рис. 3.7.

Таблиця 3.3. Результат статистичного оцінювання: оцінки наявного потенціалу за 2018 р. і прогнозу розвитку СП на 2032 р.

Стратегічні пріоритети	Оцінка стану на 2018 р.	Оцінка прогнозу розвитку на 2032 р.	Еталон
СП1: Економічний розвиток	0,458	0,894	1
СП2: Міська інфраструктура	0,646	0,955	1
СП3: "Розумне" місто	0,569	0,898	1
СП4: Якість довкілля	0,451	0,779	1
СП5: Раціональне використання ресурсів	0,685	0,974	1
СП6: Якість життя населення	0,714	0,982	1
СП7: Подолання нерівності	0,649	0,966	1
СП8: Безпека життя	0,633	0,928	1

Рис. 3.7. Оцінки потенціалу за 2018 р. і прогнозу розвитку на 2032 р. за статистичними даними

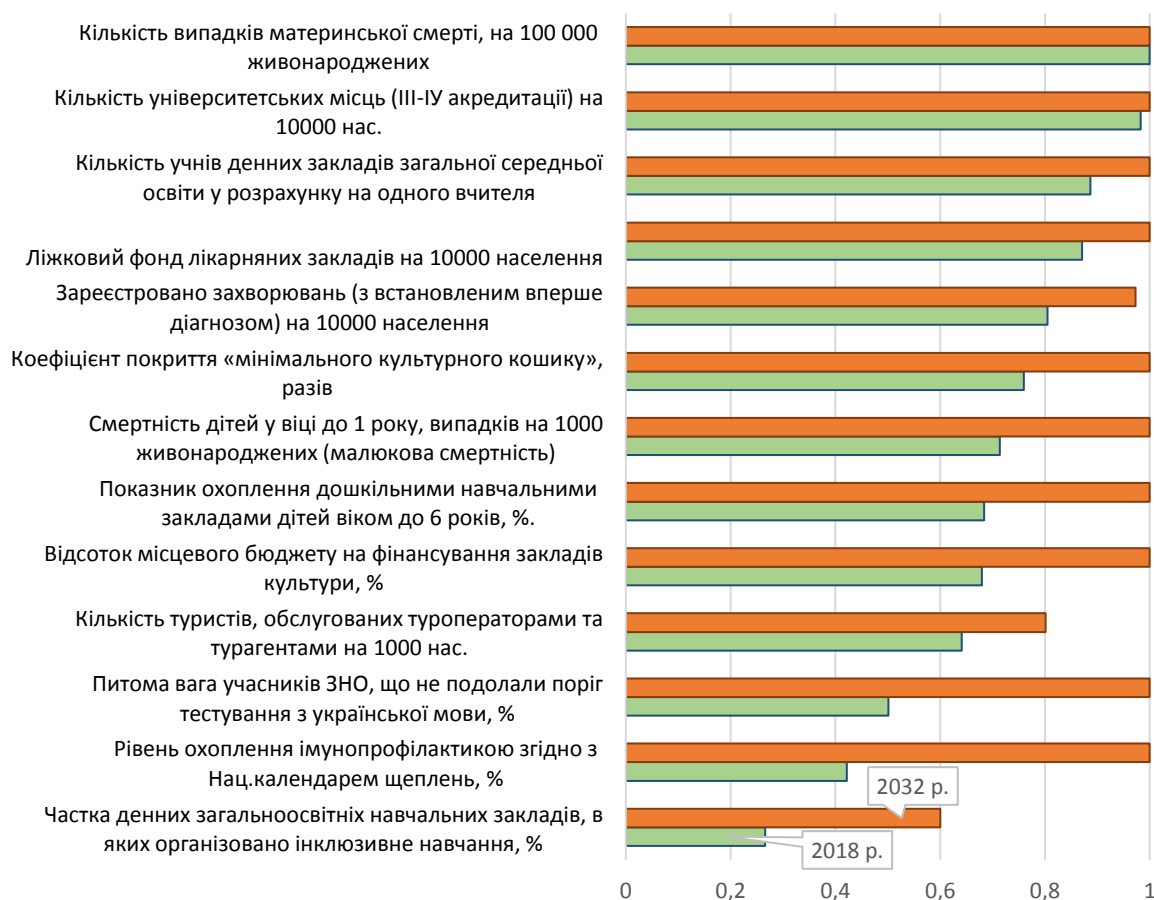

Як свідчить проведений аналіз, оцінки всіх стратегічних пріоритетів значно нижче одиниці. Це означає, що наявний потенціал міста не досягає максимально можливого рівня. Навіть найвища оцінка, яку отримав пріоритет **«якість життя населення»** становить всього 71 % зі 100 % можливих (рис. 3.8). На загальну оцінку поточної ситуації із забезпеченням якості життя населення Білої Церкви позитивно вплинули такі фактори (рис. 3.8):

- у сфері охорони здоров'я: відсутність у 2018 році випадків материнської смертності при пологах, кращі порівняно з іншими містами Київської області показники кількості лікарняних ліжок та зареєстрованих захворювань (з вперше встановленим діагнозом) у розрахунку на 10000 населення;
- у сфері освіти: значна кількість місць у закладах вищої освіти у розрахунку на 10000 населення (в першу чергу за рахунок Білоцерківського національного аграрного університету), близький до порогового значення рівень навантаження на учителів.

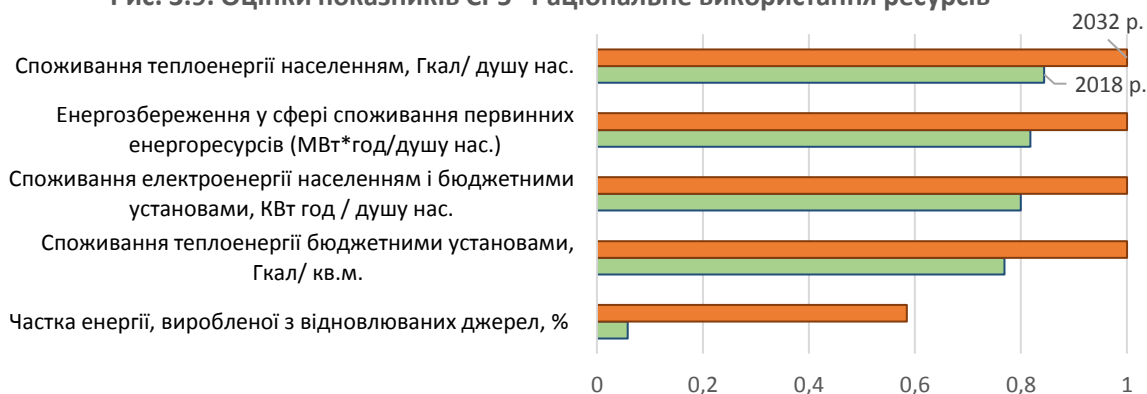
Негативний вплив на оцінку якості життя населення здійснюють такі показники, як результати ЗНО (значна частка учасників, що не подолали поріг тестування), невисокий рівень охоплення імунопрофілактикою населення міста, недостатній рівень впровадження інклюзивної освіти – їх оцінки значно нижче еталонного значення.

Рис. 3.8. Рейтинг оцінок показників СП6 "Якість життя населення" (стан і прогноз розвитку)

Друге місце стратегічного пріоритету **«раціональне використання ресурсів»** забезпечено тим, що оцінки його показників виявилися відносно близькими за прогнозних значень на 2032 р. (які у даному випадку співпадають з еталонними значеннями). Негативно вплинуло на оцінку низький рівень впровадження у місті відновлювальних джерел енергії: реальна оцінка цього показника значно нижче прогнозного значення, хоча прогноз на 2032 р. встановлений на невисокому рівні (рис. 3.9).

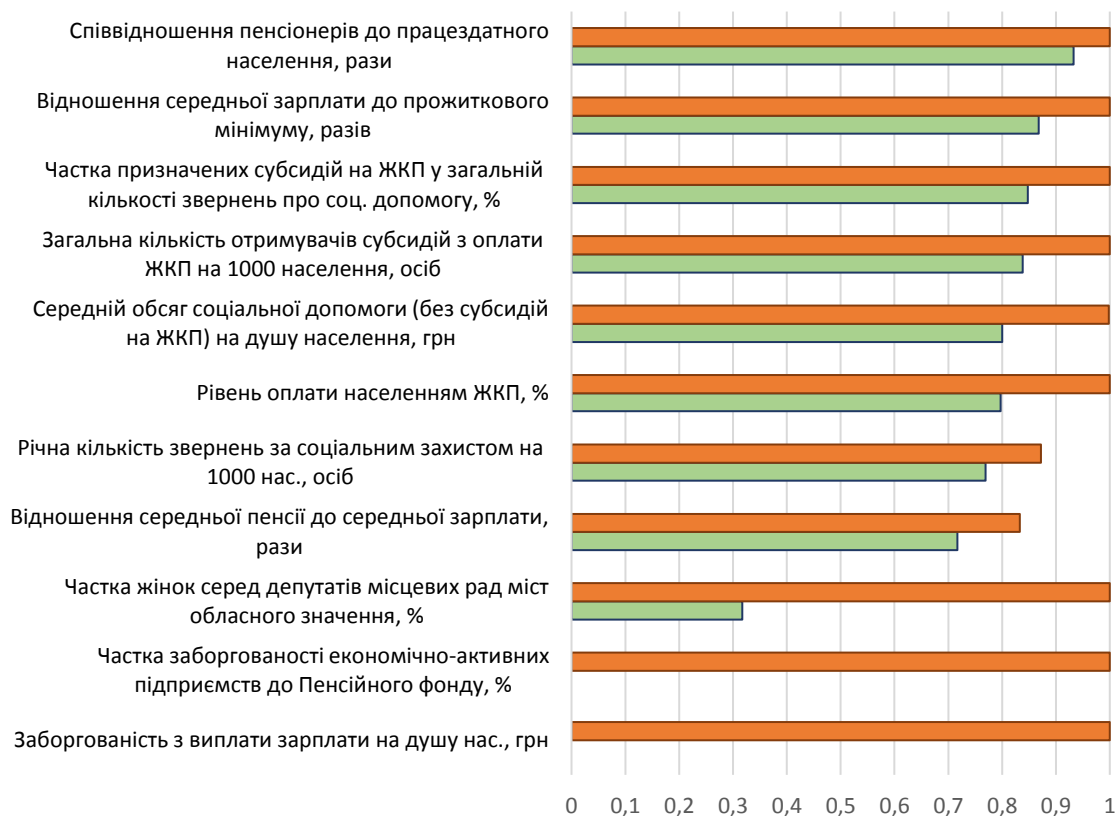
Рис. 3.9. Оцінки показників СП5 "Раціональне використання ресурсів"

На третьому місті у рейтингу – стратегічний пріоритет **«подолання нерівності»** (рис. 3.10). Позитивний вплив на загальну оцінку здійснюють показники, які близькі до еталонних значень: співвідношення пенсіонерів і працездатного населення, відношення середньої зарплати до

прожиткового мінімуму. Негативно впливають показники заборгованості, які виступають в ролі дестимуляторів (чим нижче їх значення, тим вище оцінка). Граничне значення для таких показників дорівнює нулю (на графіку для показників-дестимуляторів використовується зворотній порядок). Низька оцінка цих показників говорить про те, що вони далекі від граничного (нульового) значення.

Рис. 3.10. Оцінки показників СР7 "Подолання нерівності"

Оцінка поточного стану і перспектив розвитку СП **«міська інфраструктура»** визначається такими позитивними факторами, як високий рівень доступу населення до систем централізованого водопостачання та водовідведення, розвинена маршрутна мережа громадського транспорту, високий порівняно з іншими містами рівень забезпечення житлом. Значення цих показників найбільш наближені до прогнозних і порогових значень (рис. 3.11).

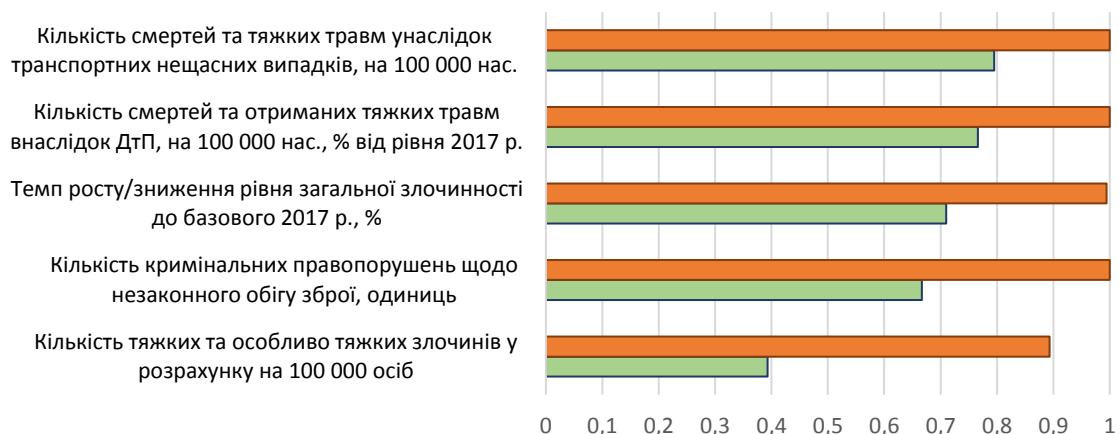
Знижують рівень загальної оцінки міської інфраструктури такі негативні фактори, як недостатнє врахування потреб людей з інвалідністю, нерозвиненість мережі електротранспорту, високий рівень зношеності електротранспорту, комунальних мереж водо- і тепlopостачання.

Рис. 3.11. Оцінка показників СП2 "Міська інфраструктура"

П'яте місце у рейтингу займає стратегічний пріоритет **«безпека життя»**, що можна пояснити сукупним впливом всіх показників, оцінки яких не досягають прогнозних і порогових значень (рис. 3.12).

Рис. 3.12. Оцінка показників СП8 "Безпека життя"

Шосте місце у рейтингу займає стратегічний пріоритет **«формування «розумного» міста»**. Не зважаючи на певні досягнення міської влади щодо відкритості своєї діяльності (сервіси «Відкриті дані», «Електронне урядування»), загальна оцінка цього пріоритету є досить низькою. Це

пояснюється, в першу чергу, низьким рівнем впровадження ІТ-технологій у таких сферах, як безпека життя, зовнішнє освітлення, водо- і тепlopостачання (рис. 3.13).

Рис. 3.13. Оцінка показників СПЗ "Розумне" місто"

Такий важливий стратегічний пріоритет, як **«економічний розвиток міста»** займає передостаннє місце у рейтингу. Це пояснюється тим, що оцінки більшості показників значно нижчого рівня прогнозу на 2032 р. і еталонного значення.

Позитивний вплив на загальну оцінку здійснює відносно високий рівень таких показників, як притік прямих іноземних інвестицій, частка фізичних осіб, що займається приватним бізнесом, обсяг реалізованої промислової продукції на душу населення. Негативно впливають низький рівень працевлаштування безробітних, відносно значна кількість непрацюючих і збиткових підприємств (рис. 3.14).

Рис. 3.14. Оцінки показників СП1 "Економічний розвиток міста"

Найбільш низька оцінка поточного стану і потенціалу розвитку у стратегічного пріоритету **«якість довкілля»**. Найвища оцінка у показника «площа зелених насаджень на душу населення», однак, ступінь догляду за зеленими насадженнями оцінюється на значно нижчому рівні. Існують

значні проблеми з утилізацією твердих побутових відходів – оцінка цього показника дорівнює нулю (рис. 3.15).

Рис. 3.15. Оцінки показників СП4 "Якість довкілля"

Отже, згідно статистичного аналізу проблемними сферами діяльності, які потребують особливої уваги при розробленні стратегії розвитку міста, є забезпечення економічного розвитку та якісного довкілля і реалізація концепції «розумного» міста.

3.3. ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСТА: ПОРІВНЯННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕКСПЕРТНОГО І СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ

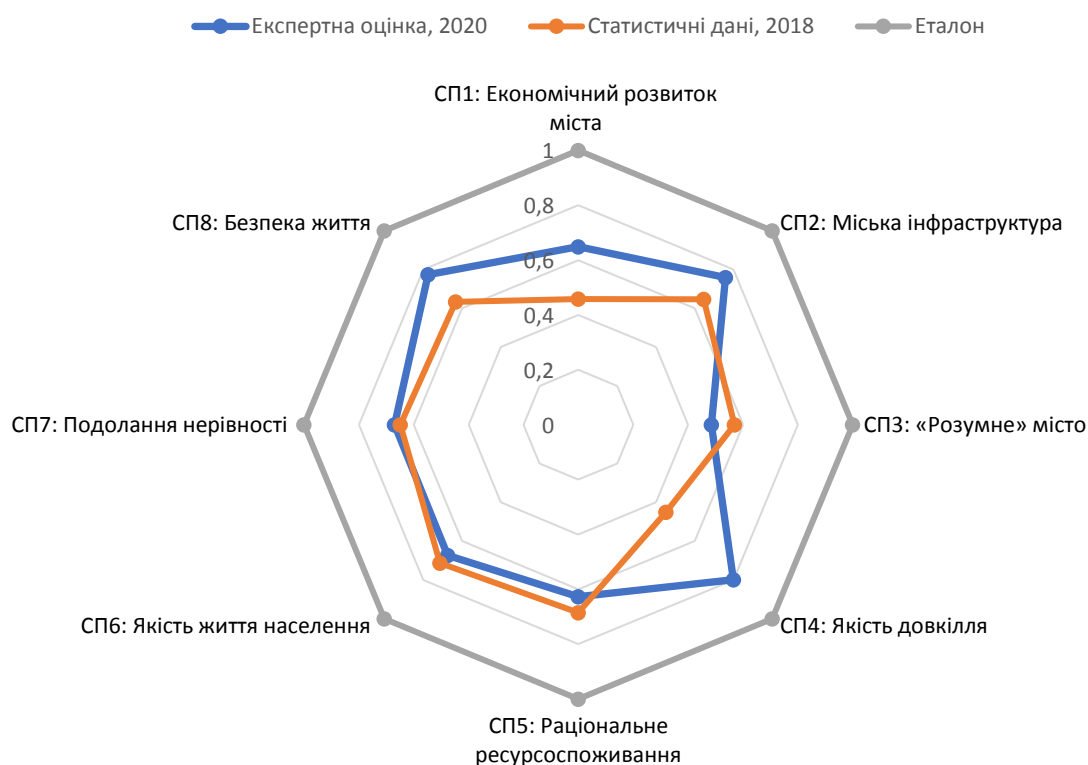
Висновки експертного середовища щодо потенціалу і перспектив розвитку міста Біла Церква за окремими стратегічними пріоритетами відрізняються від результатів, отриманих на базі статистичних даних (табл. 3,4).

Таблиця 3.4. Порівняння оцінок стану і перспектив розвитку м. Біла Церква за експертним опитуванням і статистичними даними

Стратегічні пріоритети	Експертне опитування		Статистичні дані	
	Оцінка поточного стану, 2020	Оцінка важливості для розвитку	Оцінка поточного стану, 2018	Оцінка прогнозу на 2032 р.
СП1: Економічний розвиток міста	0,649	1	0,458	0,894
СП2: Розвиток міської інфраструктури	0,759	0,94	0,646	0,955
СП3: Формування Білої Церкви як «розумного» міста - smart city	0,485	0,89	0,569	0,898
СП4: Якість довкілля	0,799	0,89	0,451	0,779
СП5: Раціональне використання ресурсів	0,627	0,83	0,685	0,974
СП6: Якість життя населення	0,674	1	0,714	0,982
СП7: Подолання нерівності	0,67	0,89	0,649	0,966
СП8: Безпека життя	0,774	0,83	0,633	0,928

Оцінка реального потенціалу міста. Як видно на рис. 3.16, офіційна статистика в цілому оцінює поточну соціально-економічну ситуацію у місті більш стримано, ніж експертне середовище. Найвища оцінка експертного середовища поставлена «якості довкілля» (дорівнює 79,9 %) , відповідно до статистичних даних найвищою є оцінка для «якості життя населення» (71,4 %) .

Рис. 3.16. Оцінка наявного потенціалу міста: порівняння експертних і статистичних даних

Матриця МакКінзі дозволяє більш наглядно проаналізувати існуючі розбіжності (рис. 3.17).

Слід відмітити, що немає жодного пріоритету, який був би однаково високо оцінений, спираючись як на експертні, так і на офіційні дані.

Оцінки, розташовані на головній діагоналі матриці, співпадають. Це відноситься до таких пріоритетів, як «раціональне використання ресурсів» і «подолання нерівності» - і експерти і офіційна статистика оцінюють поточний стан цих сфер діяльності на середньому рівні. Так само, реальний потенціал формуванням «розумного» міста і експертами і статистикою оцінюється однаково - на самому низькому рівні.

А от можливості щодо забезпечення якісного довкілля переоцінені експертами: на їх думку поточна ситуація у цій сфері не викликає занепокоєння і оцінюється на високому рівні, що значно відрізняється від офіційних даних.

З іншого боку, за статистичними даними дещо переоцінені наявні потенційні можливості міста у забезпеченні якості життя населення: серед «статистичних» оцінок цей пріоритет отримав найвищу оцінку. Однак, експертне середовище вважає по-іншому: у рейтингу пріоритетів якість життя населення займає тільки 4-те місце з оцінкою на середньому рівні.

Рис. 3.17. Розподіл СП за оцінками наявного потенціалу (на основі статистичних та експертних даних)

Експертна оцінка поточного стану	Оцінка поточного стану за статистичними даними		
	Високий рівень (Від 0,7 до 0,8)	Середній рівень (від 0,6 до 0,7)	Низький рівень (менше 0,6)
Високий рівень (Від 0,7 до 0,8)		2 СП2 8 СП8	4 СП4
Середній рівень (від 0,6 до 0,7)	6 СП6	5 СП5 7 СП7	1 СП1
Низький рівень (менше 0,6)			3 СП3

Оцінка перспектив розвитку міста. Порівняння експертних і «статистичних» оцінок щодо перспектив розвитку міста вказує на деяке згладжування розбіжностей між ними (рис. 3.18).

За статистичними даними до групи найважливіших пріоритетів розвитку міста до 2032 р. відносяться «якість життя населення» і «розвиток інфраструктури». Це співпадає з поглядами експертного середовища (рис. 3.19). Середній рівень важливості має пріоритет «формування «розумного» міста», що також співпадає з експертною оцінкою.

Що стосується економічного розвитку міста, то статистика явно недооцінює цей напрямок, в той же час він є одним з найважливішим з точки зору експертного середовища.

Навпаки, такий важливий згідно статистичних даних напрямок, як створення умов для подолання нерівності, дещо недооцінений експертами.

Існуючі розбіжності між оцінками експертного і статистичного аналізу має своє пояснення. Рейтинговий аналіз на основі статистичних даних виконувався з урахуванням прогнозу розвитку міста на 2032 р., який орієнтується на ЦСР України. Цей аналіз носить стратегічний характер і спрямований на довгострокову перспективу.

На відміну від цього, експерти оцінювали поточну ситуацію та існуючий потенціал розвитку міста на більш коротку перспективу, виходячи з власного бачення проблем в умовах сьогодення. Їх бачення не враховує стратегічний завдань, сформованих цілями сталого розвитку України.

Врахування існуючих розбіжностей потребує поєднання результатів статистичного і експертного аналізу.

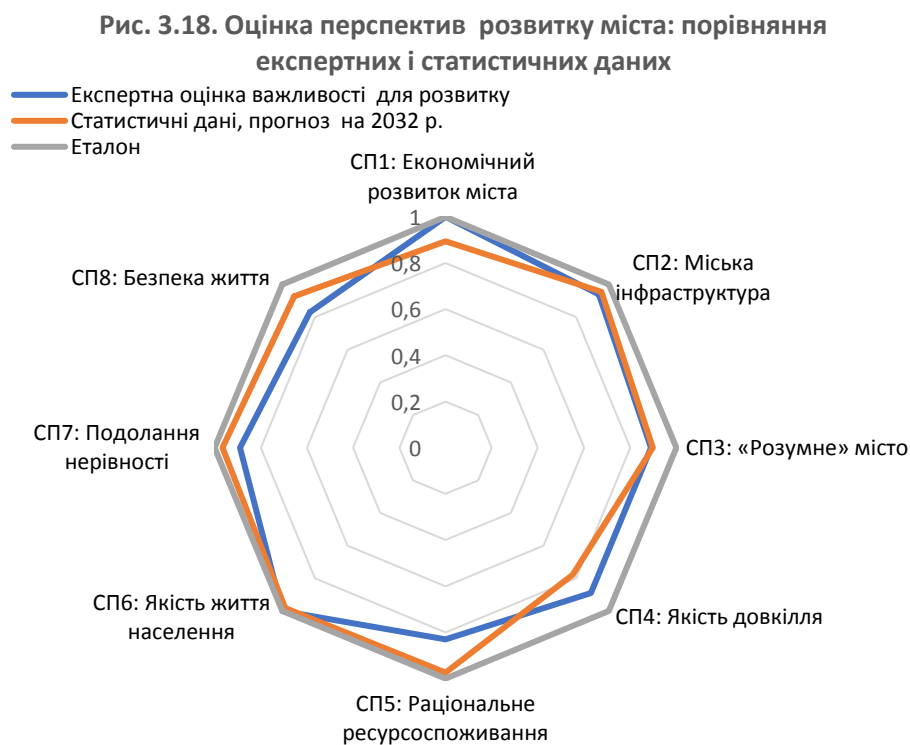

Рис. 3.19. Розподіл СП за оцінками перспектив розвитку міста (на основі статистичних та експертних даних)

Експертна оцінка важливості перспективного розвитку	Оцінка перспектив розвитку на 2032 р. за статистичними даними		
	Високий рівень (Від 1,0 до 0,94)	Середній рівень (від 0,88 до 0,94)	Низький рівень (менше 0,88)
Високий рівень (Від 1,0 до 0,94)	2 СП2 6 СП6	1 СП1	
Середній рівень (від 0,88 до 0,94)	7 СП7	3 СП3	4 СП4
Низький рівень (менше 0,88)	5 СП5	8 СП8	

Розділ 4. ПРІОРИТЕТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ-2032

Комплексний аналіз, виконаний на базі об'єднання результатів статистичного і експертного аналізу, дозволив отримати більш виважені оцінки стану і перспектив розвитку міста Біла Церква. Визначені оцінки враховують як об'єктивні можливості міста щодо досягнення цілей сталого розвитку, так і суб'єктивне «відчуття» поточної ситуації експертним середовищем.

Результат розрахунку комплексних оцінок реального потенціалу і перспектив розвитку міста наведений у табл. 4.1.

Таблиця 4.1. Комплексні оцінки стану і перспектив розвитку міста Біла Церква

Стратегічні напрями і пріоритети	Комплексні оцінки		% зростання у 2032 р.	Еталон
	реального потенціалу, 2018-2020 рр.	прогнозованого розвитку на 2032р.		
Загальна оцінка рівня сталого «розумного» розвитку м. Біла Церква	0,638	0,91	42,6	1
СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ				
СН1: Економічний розвиток міста	0,594	0,93	56,56	1
СН2: Екологічний розвиток міста	0,639	0,867	35,68	1
СН3: Соціальний розвиток міста	0,682	0,933	36,80	1
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ				
СП1: Економічний розвиток міста	0,55	0,95	72,70	1
СП2: Міська інфраструктура	0,705	0,946	34,18	1
СП3: "Розумне" місто	0,527	0,891	69,91	1
СП4: Якість довкілля	0,625	0,833	33,28	1
СП5: Раціональне використання ресурсів	0,654	0,901	37,77	1
СП6: Якість життя населення	0,69	0,991	43,62	1
СП7: Подолання нерівності	0,661	0,929	40,54	1
СП8: Безпека життя	0,696	0,873	25,43	1

Загальна оцінка потенціалу міста щодо забезпечення сталого «розумного» розвитку (за даними 2018-2020 років) становить 63,8 % від максимального значення 100 %. Максимальне значення (еталон), як вже відмічалось, визначалося для переліку показників (ПП) на основі значень індикаторів ЦСР України, національних і міжнародних стандартів тощо. Якби значення показників міста відповідали всім цим стандартам, оцінка потенціалу міста дорівнювала би 100 %.

Однак, як бачимо, навіть у 2032 році при максимальному розвитку свого потенціалу містом буде досягнуто тільки 91 % від еталону. Це пояснюється тим, що при визначенні прогнозних значень показників на 2032 р. враховувались потенційні можливості розвитку міста, тому не всі еталонні значення показників можуть бути досягнуті.

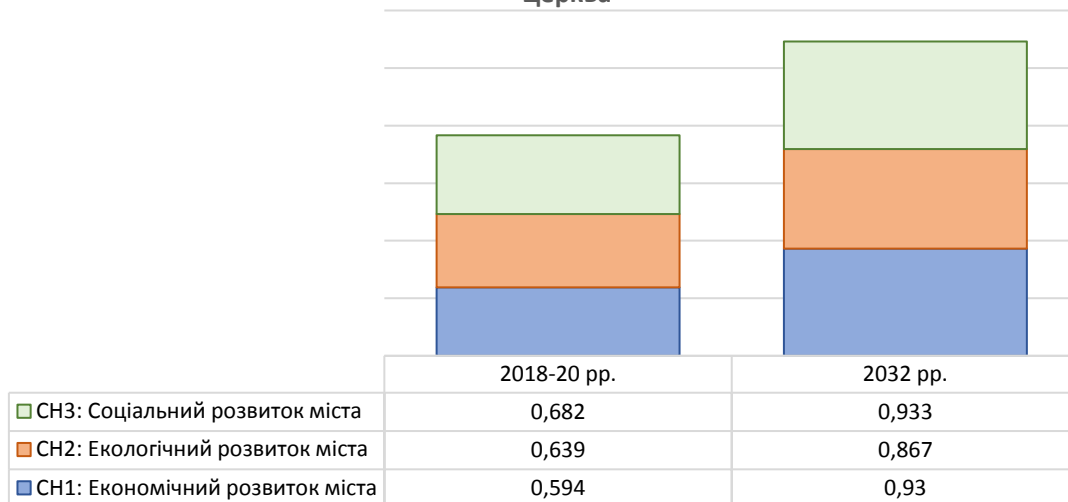
Згідно дереву цілей (рис. 1.7) загальна мета сталого «розумного» розвитку м. Біла Церква забезпечується ефективною реалізацією трьох базових блоків: економічного, екологічного і соціального (рис. 4.1).

Для того, щоби досягти рівня розвитку міста, закладеного у прогнозі на 2032 рік, необхідно забезпечити темпи зростання оцінок:

- економічного розвитку міста - на 56,56 %;
- екологічного розвитку міста – на 35,68 %;
- соціального розвитку міста – на 36,8 %.

Як бачимо, найбільше зростання має бути забезпечено у сфері економічного розвитку. Всі зусилля міста мають бути зосереджені саме на цьому напрямі.

Рис. 4.1. Структура інтегральної оцінки стану і перспектив розвитку м. Біла Церква

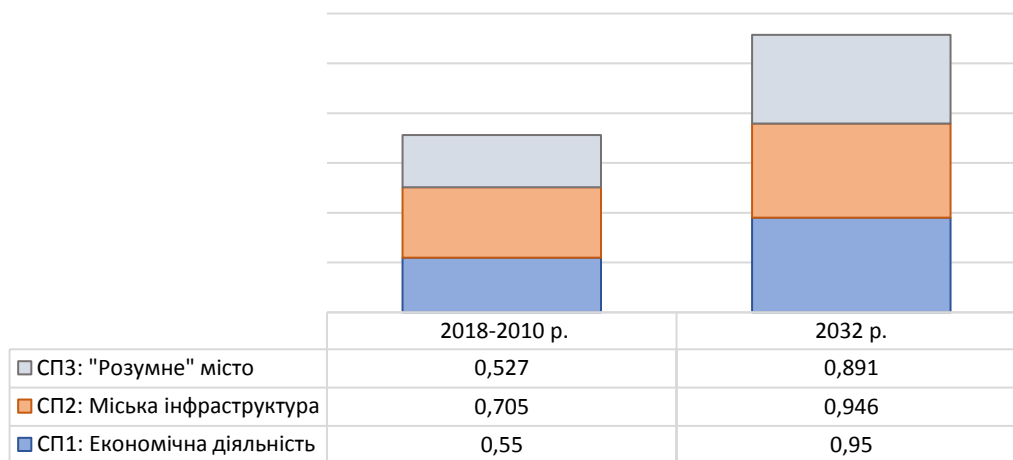
В свою чергу, **економічний розвиток міста** залежить від ефективності економічної (інвестиційної, інноваційної, трудової) діяльності, розвитку міської (житлово-комунальної, дорожньо-транспортної) інфраструктури, швидкості формування всіх ознак «розумного» міста (рис. 4.2).

Для того, щоби досягти рівня економічного розвитку, закладеного у прогнозі на 2032 рік, необхідно мобілізувати потенційні можливості міста, які призведуть до зростання оцінок:

- ефективності економічної діяльності - на 72,7 %;
- розвитку міської інфраструктури – на 34,18 %;
- формування «розумного» міста – на 69,91 %.

Як бачимо, найбільший темп зростання (більше 50 %) має бути забезпечено у напрямках економічної діяльності та реалізації концепції «розумного» міста. Наявний економічний потенціал міста має бути направлений на реалізацію і розвиток саме цих напрямів.

Рис. 4.2. Економічний розвиток міста: структура оцінки

За 12 років (до 2032 р.) показники **екологічного розвитку міста** мають зрости на 35,68 %. Це стосується таких пріоритетних напрямів, як підвищення рівня якості довкілля (якість повітря,

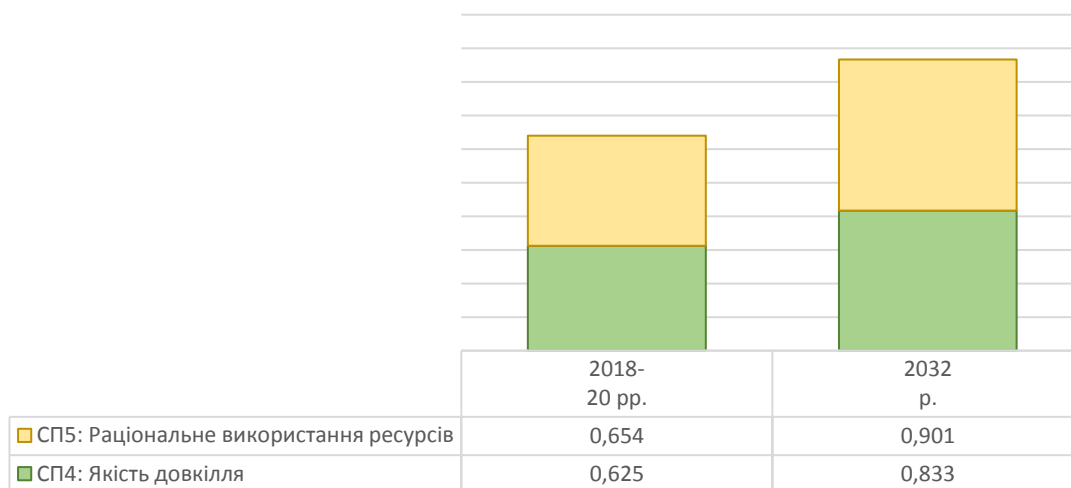
води, поводження з відходами та зеленими зонами) та раціональне використання енергетичних ресурсів (енергозбереження первинних і вторинних енергоресурсів) (рис. 4.3).

Для того, щоби досягти рівня екологічного розвитку, закладеного у прогнозі на 2032 рік, необхідно забезпечення зростання оцінок:

- якості довкілля - на 33,28 %;
- раціонального використання енергоресурсів - на 37,77 %.

Як бачимо, найбільше зростання має бути забезпечено у сфері раціонального використання ресурсів. Наявний економічний потенціал міста має бути направлений на реалізацію заходів з енергозбереження і енергоефективності.

Рис. 4.3. Екологічний розвиток міста: структура оцінки

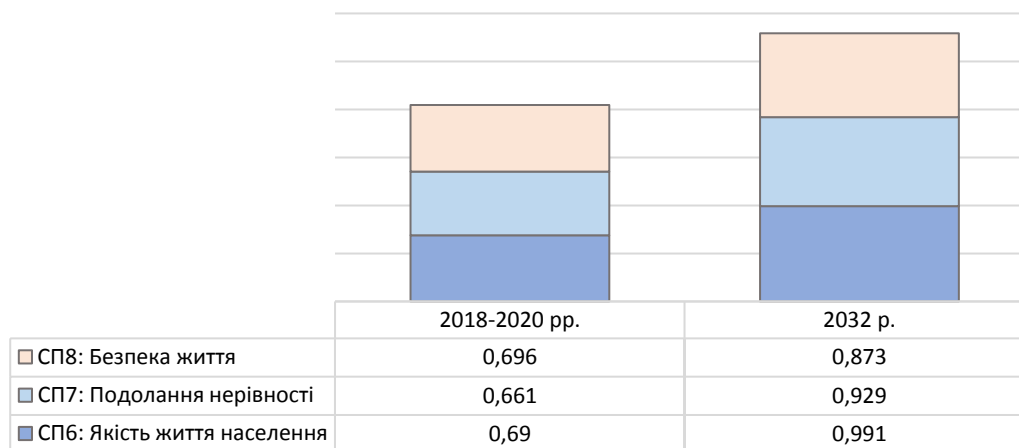
Показники **соціального розвитку міста** до 2032 року мають зрости у середньому на 36,8 % порівняно з сьогоднішнім днем. Це стосується в першу чергу підвищення якості життя населення (якість медичного обслуговування, освіти, культури і туризму), подолання соціальної нерівності (зростання доходів населення, ефективне функціонування системи соціального захисту, дотримання принципів гендерної рівності у доходах), підвищення рівня безпеки життя населення міста (ефективність роботи правоохоронних органів, зниження рівня злочинності у місті) (рис. 4.4).

Для того, щоби досягти рівня соціального розвитку, передбаченого прогнозом на 2032 рік, необхідно забезпечення зростання оцінок:

- якості життя населення - на 43,62 %;
- подолання соціальної нерівності - на 40,54 %;
- рівня безпеки життя – 25,43 %.

Високі темпи зростання однаково стосуються двох напрямів, безпосередньо пов'язаних з життєзабезпеченням населення – якістю життя і подолання соціальної нерівності. Наявний потенціал міста має бути направлений на забезпечення зростання якості і рівня життя населення міста.

Рис. 4.4. Соціальний розвиток міста: структура оцінки

Проведений АВС-аналіз дозволив визначити стратегічні пріоритети, які найбільш впливають на загальний потенціал міста. Це пріоритети, що відносяться до групи А: міська інфраструктура, безпека життя, якість життя і подолання нерівності. Саме їх поточний стан за даними 2018-2020 рр. більш ніж на 50 % визначає реальний потенціал міста (табл. 4.2).

Таблиця 4.2. АВС-аналіз впливу стратегічних пріоритетів на загальний потенціал міста

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ	Оцінка потенціалу 2018-2020 рр.	Частка СП у загальному потенціалі	Частка СП з накопичувальним підсумком	Групи АВС-аналізу
СП2: Міська інфраструктура	0,705	13,8 %	13,8 %	А
СП8: Безпека життя	0,696	13,63 %	27,43 %	А
СП6: Якість життя населення	0,69	13,51 %	40,94 %	А
СП7: Подолання нерівності	0,661	12,94 %	53,88 %	А
СП5: Раціональне використання ресурсів	0,654	12,8 %	66,68 %	В
СП4: Якість довкілля	0,625	12,24 %	78,92 %	В
СП1: Економічна діяльність	0,55	10,77 %	89,69 %	С
СП3: "Розумне" місто	0,527	10,31 %	100 %	С

У майбутньому, якщо будуть досягнуті всі прогностичні показники 2032 року, пріоритети, що впливатимуть на загальний потенціал міста, дещо зміняться: більш ніж половина майбутнього потенціалу має бути забезпечена за рахунок економічного розвитку і розвитку інфраструктури, а також підвищення якості життя і подолання соціальної нерівності населення міста (табл. 4.3).

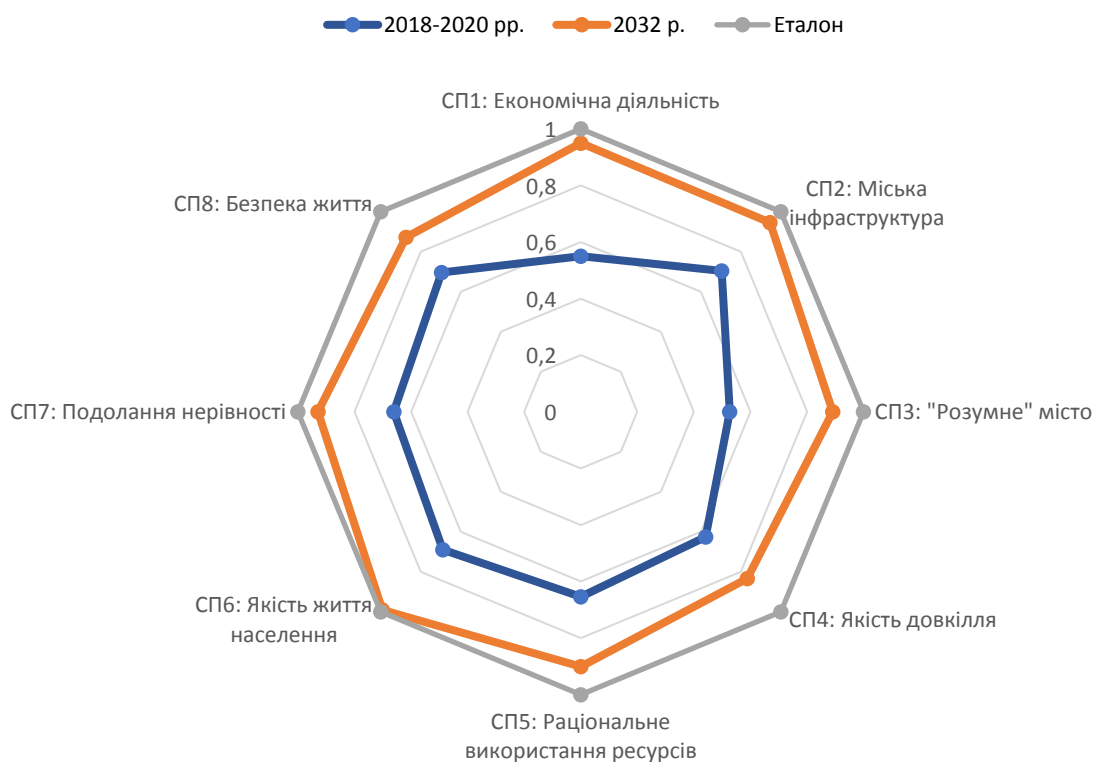
Таблиця 4.3. АВС-аналіз впливу стратегічних пріоритетів на майбутній потенціал міста у 2032 р.

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ	Оцінка майбутнього потенціалу у 2032 р.	Частка СП у майбутньому потенціалі	Частка СП з накопичувальним підсумком	Група АВС-аналізу
СП6: Якість життя населення	0,991	13,55 %	13,55 %	А
СП1: Економічна діяльність	0,95	12,98 %	26,53 %	А
СП2: Міська інфраструктура	0,946	12,93 %	39,46 %	А
СП7: Подолання нерівності	0,929	12,7 %	52,16 %	А
СП5: Раціональне використання ресурсів	0,901	12,32 %	64,48 %	В

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ	Оцінка майбутнього потенціалу у 2032 р.	Частка СП у майбутньому потенціалі	Частка СП з накопичувальним підсумком	Група ABC-аналізу
СП3: "Розумне" місто	0,891	12,19 %	76,67 %	В
СП8: Безпека життя	0,873	11,94 %	88,61 %	С
СП4: Якість довкілля	0,833	11,39 %	100 %	С

Для того, щоби досягти таких результатів місту треба пройти значний шлях у розвитку і вирішити існуючі проблеми. Так, наприклад, щоби досягти у 2032 році прогнозованого рівня розвитку найбільше зусиль необхідно прикласти до створення умов, що забезпечують економічний розвиток міста: за період до 2032 року середнє зростання показників за цим пріоритетом має складати більш ніж 72 %. Менше зусиль потребує досягнення поставленої мети за пріоритетом «безпека життя»: за період до 2032 р. значення показників за цим пріоритетом мають зрости у середньому на 25,4 % (рис. 4.5).

Рис. 4.5. Комплексні оцінки СП: порівняння реального і майбутнього потенціалу міста

Матриця МакКінзі дозволяє встановити взаємозв'язок між реальним потенціалом міста і темпом зростання цього потенціалу, необхідним для досягнення цілей сталого розвитку міста у 2032 році (рис. 4.6).

Рис. 4.6. Розподіл СП за оцінкою реального потенціалу і темпами зростання, необхідними для досягнення цілей сталого розвитку у 2032 р.

Рівень зростання, необхідний для досягнення цілей 2032 р.	Оцінка реального потенціалу міста 2018-2020 рр.		
	Висока (Група А)	Середня (Група В)	Низька (Група С)
Низький (Група С)	8 СП8	4 СП4	
Середній (Група В)	2 СП2 7 СП7	5 СП5	
Високий (Група А)	6 СП6		1 СП1 3 СП3

Результатом проведеного комплексного аналізу є визначення найбільш проблемних напрямів розвитку міста на шляху досягнення цілей сталого розвитку і реалізації концепції «розумного» міста.

Найбільш проблемним для міста Біла Церква очікується просування у напрямках, які безпосередньо пов'язані з двома стратегічними пріоритетами (СП1 і СП3):

- економічний розвиток міста;
- формування м. Біла Церква як «розумного» міста.

При відносно низькому рівні наявного потенціалу необхідно забезпечити максимальне його зростання для досягнення цілей 2032 року. Зважаючи на те, що потенційні можливості міста розвитку цих напрямів на сьогодні є досить обмеженими, їх плануванню необхідно приділити особливу увагу.

До другої групи проблемних напрямів слід віднести стратегічні пріоритети СП6 і СП5:

- якість життя населення;
- раціональне використання ресурсів.

Існують більш значні потенційні можливості для розвитку міста за цими напрямками, однак при цьому необхідно забезпечити досить високі темпи зростання їх показників для досягнення цілей сталого «розумного» розвитку міста.

Третя група об'єднує стратегічні напрями СП2, СП7 і СП4:

- розвиток міської інфраструктури;
- подолання соціальної нерівності;
- забезпечення якісного довкілля.

Наявний потенціал розвитку міста за цими напрямками співставний з темпами зростання їх показників, необхідними для досягнення поставлених цілей.

До четвертої, найменш проблемної групи відноситься стратегічний напрям СП8:

- безпека життя.

Потенціал розвитку за цим напрямом оцінюється на високому рівні, достатньому для забезпечення необхідні темпи зростання його показників у майбутньому.

Для підвищення наочності отриманих висновків будемо використовувати досить простий підхід під умовною назвою «світлофор», який дозволяє за допомогою кольору привернути увагу до головних результатів оцінки.

Для характеристики результатів аналізу встановлено таку відповідність між кольорами світлофору і оцінками:

- Найбільш проблемні напрями сталого розвитку міста позначаються **червоним** кольором, який означає **вищий рівень небезпеки** з точки зору реалізації завдань в межах Стратегії (наявність значних проблем і загроз внутрішнього і зовнішнього характеру, які ускладнюють або роблять неможливим їх реалізацію). Такі напрями потребують посиленої уваги з боку місцевої влади для пошуку шляхів протидії існуючим загрозам

- Напрями, що позначаються **жовтим** кольором відповідають **середньому рівню небезпеки** – існують як певні можливості міста щодо розвитку цих напрямів, так і проблеми, які становлять загрозу їх реалізації. Як можливості, так і проблеми урівноважуються оцінками середнього рівня.

- Найбільш сприятливі у реалізації напрями сталого розвитку позначаються **зеленим** кольором, що відповідає **нижньому рівню небезпеки**. Завдяки існуванню достатніх внутрішніх резервів щодо реалізації заходів за цими напрямами може бути забезпечено швидкий прогрес у виконанні Стратегії загалом. У свою чергу, це забезпечить позитивне сприйняття населенням міста діяльності міської влади у реалізації Стратегії.

Результат застосування «принципу світлофору» до комплексних оцінок наведено у таблиці 4.4.

Таблиця 4.4. Результат комплексної оцінки («принцип світлофору»)

№	Стратегічні пріоритети	Висновки аналізу (принцип світлофору)
1	СП1: Економічний розвиток міста	
2	СП3: Формування м. Біла Церква як «розумного» міста	
3	СП6: Якість життя населення	
4	СП5: Раціональне використання ресурсів	
5	СП2: Розвиток міської інфраструктури	
6	СП7: Подолання соціальної нерівності	
7	СП4: Підвищення якості довкілля	
8	СП8: Безпека життя	

Стратегія сталого «розумного» розвитку м. Біла Церква до 2032 р. базується на реалізації завдань за визначеними стратегічними пріоритетами.

Найважливішим пріоритетом, на якому має бути сконцентрований весь наявний потенціал, - підвищення ефективності економічної діяльності у місті.

I. Стратегічний пріоритет 1: ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТА.

Ціль: мобілізувати наявні ресурси для забезпечення зростання до 2032 року у 1,7 рази економічного потенціалу міста (на 73 %).

Ключові проблеми, які вирішуються в межах цього стратегічного пріоритету:

- Високий рівень безробіття (у тому числі серед молоді);
- Незадовільні умови для розвитку малих і середніх підприємств;
- Зростання кількості непрацюючих і збиткових підприємств у місті;
- Низький рівень ефективності діяльності індустріальних парків.

Завдання в рамках стратегічного пріоритету:

1. Створення умов для залучення інвестицій у реалізацію в місті масштабних інвестиційних проєктів (*реалізація проєктів інвестиційної та інноваційної спрямованості, підвищення ефективності діяльності індустріальних парків*);
2. Реалізація проєктів, спрямованих на підвищення рівня зайнятості населення (*у тому числі за рахунок створення нових робочих місць, покращення якості роботи служби працевлаштування у місті, підвищення рівня працевлаштування безробітних*)
3. Реалізація проєктів, спрямованих на подальший розвиток бізнес-середовища (*підтримка середнього і малого бізнесу, розвиток підприємництва*)

Очікувані результати:

У 2032 році забезпечити умови сталого розвитку міста за рахунок:

- покращення основних показників інвестиційно-інноваційної діяльності майже удвічі порівняно з існуючим станом;
- покращення умов працевлаштування і трудової діяльності у місті більше ніж в 1,5 рази.

Індикатори моніторингу і контролю:

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032р.	Коментар до прогнозу
1	Питома вага міста в економіці області, %	Базовий	12	За світовим досвідом показник має зростати в середньому на 2 % за рік.
2	Обсяг реалізованої промислової продукції на душу нас., тис. грн.	Базовий	75	Показник має зростати на 2% за рік
3	Питома вага непрацюючих і збиткових підприємств, %	Поглиблений	10	Оптимальне значення - 0. З урахуванням умов і можливостей міста – скорочення у 2,2 рази
4	Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	Базовий	15	Згідно ЦСР-Україна - до 2030 р. має зрости до 15%
5	Чистий притік прямих іноземних інвестицій, млн. дол.	Базовий	34,5	Передбачається зростання – майже 2,3% на рік
6	Коефіцієнт покриття імпорту експортом (відношення між обсягами експорту та імпорту)	Поглиблений	1	За методологією Мінекономіки – коефіцієнт має знаходитися в інтервалі [1 - 1,2].
7	Частка фізичних осіб-підприємців у загальній кількості зайнятих на суб'єктах господарювання, %	Базовий	50	Передбачено зростання на 12 %
8	Рівень працевлаштування безробітних, %	Базовий	85	Оптимальне значення – 100 %. З урахуванням реальних можливостей

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032р.	Коментар до прогнозу
				міста – зростання у 3,5 рази
9	Рівень укомплектування вакансій, %	Поглиблений	85	Оптимальне значення – 100 %. Для міста встановлено зростання за 12 років у 2,1 рази
10	Кількість потерпілих та загиблих від нещасних випадків на виробництві, % до рівня 2017 р.	Поглиблений	60	Згідно ЦСР-Україна, у 2030 р. цей показник має становити 50 % від рівня 2015 р.
11	Кількість робочих місць у сфері туризму, одиниць (на 100000 нас.)	Поглиблений	3,0	За ЦСР-Україна показник має зрости з 2,38 до 3,57.

II. Стратегічний пріоритет 3 : ФОРМУВАННЯ м. БІЛА ЦЕРКВА ЯК «РОЗУМНОГО» МІСТА.

Ціль: мобілізувати наявні ресурси для реалізації концепції «розумного» міста і забезпечити до 2032 року зростання у 1,7 рази показників розвитку основних ознак «розумного» міста.

Ключові проблеми, які вирішуються в межах цього стратегічного пріоритету:

- низький рівень впровадження ІТ-технологій у сфері водо- і теплопостачання та безпеки життя;
- недостатня частка «розумної» модернізації зовнішнього освітлення;
- низька питома вага державних послуг, що надається через Інтернет;
- недостатній рівень відкритості інформації.

Завдання в рамках стратегічного пріоритету:

1. Реалізація проектів, спрямованих на розвиток ІТ-інфраструктури (*розвиток мережі стаціонарного та безпроводного Інтернету, суспільного Wi-Fi*)
2. Застосування ІТ-технологій у сфері ЖКГ (*«розумні» лічильники води і тепла, моніторинг енергоспоживання, автоматизована діагностика комунальних мереж тощо*).
3. Розвиток проектів впровадження ІТ-технологій у сфері безпеки життя та на транспорті (*впровадження систем відеоспостереження, тривожних кнопок, моніторинг дорожнього руху та контролю за перехрестями, удосконалення онлайн-додатку «Dozor», впровадження електронного квитка тощо*).
4. Підвищення рівня прозорості діяльності міської влади (*розширення і удосконалення функціонування систем «Електронне урядування», «Відкритий бюджет», «Відкриті дані», «Відкриті закупівлі»*).

Очікувані результати.

У 2032 році забезпечити функціонування всіх ознак «розумного» міста за рахунок зростання в середньому у 2 рази:

- розвитку ІТ-інфраструктури (розвиток стаціонарного і мобільного інтернету, впровадження точок суспільного Wi-Fi)
- впровадження ІТ-технологій у житлово-комунальному і дорожньо-транспортному господарстві;
- обсягу і якості функціонування ІТ-технологій у сфері державного управління.

Індикатори моніторингу і контролю:

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар до прогнозу
1	Рівень доступу населення до Інтернету, абонентів на 100 нас.	Базовий	100	Порогове значення – 100 %
2	Кількість точок суспільного Wi-Fi	Поглиблений	60	3 розрахунку приблизно 3 точки на 10000 нас.
3	Впровадження ІТ-технологій у сфері водо-, теплопостачання («розумні» лічильники, ІТ-моніторинг), %	Поглиблений	80	Порогове значення – 100 %
4	Впровадження ІТ-технологій на транспорті, %	Базовий	100	Порогове значення – 100 %
5	Частка «розумної» модернізації зовнішнього освітлення (LED-освітлення), %	Поглиблений	80	Порогове значення – 100 %
6	Впровадження системи «Електронне урядування» (% державних послуг, що надається через Інтернет)	Базовий	100	Порогове значення – 100 %
7	Ступінь реалізації електронного сервісу відкритої інформації, %	Поглиблений	100	Порогове значення – 100 %
8	Впровадження ІТ-технологій у сфері безпеки життя (% реалізації системи відеоспостереження)	Поглиблений	100	Порогове значення – 100 %

III. Стратегічний пріоритет 6: ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Ціль: забезпечити підвищення загального рівня якості життя населення міста до 2032 року у 1,4 рази.

Ключові проблеми, які мають бути вирішені в межах стратегічного пріоритету:

- низький рівень охоплення імунопрофілактикою населення міста;
- незадовільний технічний стан закладів охорони здоров'я; шкільних і культурних закладів;
- недостатня кількість і незадовільний технічний стан дошкільних навчальних закладів;
- незадовільні результати ЗНО серед учнів шкіл міста (за рейтингом міст України);
- надмірне навантаження на вчителів (порівняно з середнім рівнем для міст України);
- низький рівень організації інклюзивної освіти.

Завдання в рамках стратегічного пріоритету:

1. Реалізація проектів сучасної модернізації бюджетних закладів (виконання ремонтів і комплексної тепломодернізації закладів освіти, культури, охорони здоров'я).
2. Реалізація заходів, спрямованих на зростання ефективності системи охорони здоров'я (підвищення якості медичного обслуговування, зростання рівня охоплення імунопрофілактикою населення міста).
3. Впровадження проектів, спрямованих на подальший розвиток системи освіти (підвищення якості шкільної освіти, кадрового і матеріально-технічного забезпечення, збільшення місць у дошкільних навчальних закладах, розвиток інклюзивного навчання).
4. Впровадження заходів щодо розвитку культурної і рекреаційно-туристичної інфраструктури (підвищення фінансування культурних проектів, спрямованих на зростання ефективності діяльності закладів культури, збереження пом'яток культури, розширення структури туризму із залученням всіх видів рекреаційних ресурсів).

Очікувані результати

Забезпечити до 2032 року зростання всіх складових якісного життя населення міста майже у 1,5 рази:

- Покращення ситуації у сфері охорони здоров'я;

- Підвищення доступності і якості освіти;
- Розвиток сфері культури і туризму.

Індикатори моніторингу і контролю:

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар до прогнозу
1	Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених	Базовий	0	За ЦСР-Україна за 10 років цей показник має знизитися на 5 %. Порогове значення – 0.
2	Смертність дітей у віці до 1 року, випадків на 1000 живонароджених (малюкова смертність)	Базовий	3,0	За ЦСР-Україна за 10 років цей показник має знизитися на 30 %
3	Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	Базовий	90	За ЦСР-Україна за 10 років цей показник має зрости в середньому по Україні - до 90-98 %
4	Зареєстровано захворювань (з встановленням вперше діагнозом) на 10000 населення	Поглиблений	3100	За 10 років показник має знизитися на 15-20%
5	Ліжковий фонд лікарняних закладів на 10000 населення	Поглиблений	68	За 10 років забезпечити зростання на 15%
6	Кількість учнів денних закладів загальної середньої освіти у розрахунку на одного вчителя	Базовий	12,5	Середнє навантаження на вчителя по містах України – 12,5 учнів на 1 вчителя
7	Показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком до 6 років, %.	Базовий	95	Згідно ЦСР- ООН до 2030 р. має бути забезпечено повний доступ дітей до систем дошкільної освіти з тим, щоби вони були підготовлені до школи. В українських реаліях – 95 %
8	Питома вага учасників ЗНО, що не подолали поріг тестування з української мови, %	Поглиблений	5	За 12 років знизити на 50 %
9	Кількість університетських місць (III-IV акредитації) на 10000 нас.	Поглиблений	360	Показники Білої Церкви значно перевищують середньоукраїнський рівень, тому оптимальним визначено збереження існуючого рівня і незначне його підвищення до 2032 р. – приблизно на 2 %
10	Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, %	Поглиблений	30	За ЦСР-Україна – за 10 років довести до 50 %. Для Білої Церкви встановлено 30%
11	Коефіцієнт покриття «мінімального культурного кошику», разів	Поглиблений	2,5	Довести перевищення «мінімального культурного кошику» у 2,5 – 3 рази
12	Відсоток місцевого бюджету на фінансування закладів культури, %	Базовий	4	За передовим досвідом українських міст – більше 3 %
13	Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами на 1000 нас.	Поглиблений	45,0	Згідно прогнозу Світової туристичної організації (СТО), середньорічний темп зростання кількості туристів у світі становить 4%.

IV. Стратегічний пріоритет 5: РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ

Ціль: забезпечити підвищення рівня енергозбереження до 2032 року в середньому в 1,4 рази.

Ключові проблеми, які вирішуються в межах стратегічного пріоритету:

- Низький рівень використання відновлювальних джерел енергії;
- Недостатня ефективність заходів енергозбереження у бюджетній сфері;
- Низький рівень впровадження заходів енергоефективності у житлово-комунальному господарстві

Завдання в рамках стратегічного пріоритету:

1. Реалізація проектів, спрямованих на зростання ефективності використання енергоресурсів (використання відновлювальних джерел енергії, впровадження систем ефективного енергоменеджменту).
2. Реалізація проектів енергоефективності бюджетних установ і житлових будинків (створення умов для стимулювання капітальних ремонтів і термомодернізації житлових будинків, виконання заходів енергоефективності в будівлях бюджетної сфери).

Очікувані результати.

У 2032 році рівень споживання первинних і вторинних енергетичних ресурсів має знизитися у 1,3-1,4 рази від сьогоденного рівня.

Індикатори моніторингу і контролю.

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар до прогнозу
1	Споживання електроенергії населенням і бюджетними установами, кВт год / душу нас.	Базовий	664,2	Згідно ЦСР-Україна скорочення за рахунок заходів енергоефективності - на 20%
2	Енергозбереження у сфері споживання первинних енергоресурсів (МВт*год/душу нас.)	Базовий	13,5	За ЦСР-України за рахунок енергозбереження має бути істотне скорочення споживання (на 20%).
3	Споживання теплоенергії населенням, Гкал/ душу нас.	Поглиблений	1,3	Згідно ЦСР-Україна скорочення за рахунок заходів енергоефективності на 20%
4	Споживання теплоенергії бюджетними установами, Гкал/ кв.м.	Поглиблений	0,1	Згідно ЦСР-Україна скорочення за рахунок заходів енергоефективності на 20%
5	Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	Поглиблений	12	Згідно ЦСР-України – 17,1 %

У. Стратегічний пріоритет 2: РОЗВИТОК МІСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Ціль: забезпечити зростання ефективності функціонування систем міської інфраструктури у 2032 році у 1,3 рази (у середньому щорічне зростання показників ефективності на 2,8 %)

Ключові проблеми, які мають бути вирішені в межах стратегічного пріоритету:

- Високий рівень зношеності комунальних мереж водо- і теплопостачання;
- Значна частка житла з рівнем зносу більше 50 %;
- Низький рівень введення в експлуатацію нового житла у місті;
- Незадовільний стан вулично-дорожньої інфраструктури

- Проблеми технічного стану міського електротранспорту;
- Недостатня розвиненість мережі електротранспорту;
- Незадовільна якість роботи, служб з благоустрою, житлово-комунального обслуговування.

Завдання в рамках стратегічного пріоритету:

1. Розвиток житлово-комунальної інфраструктури (проекти, спрямовані забезпечення населення житлом, зростання темпів нового житлового будівництва, ремонту і модернізації існуючого житлового фонду, модернізації мереж водо- і теплопостачання).
2. Розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури (реалізація проектів ремонту і модернізації вулично-дорожньої інфраструктури, оновлення і розвитку міського електротранспорту)

Очікувані результати.

У 2032 році найбільш значні результати мають бути досягнуті у сфері дорожньої і транспортної інфраструктури – показники ефективності цієї інфраструктури мають зрости у середньому в 1,5 рази. Якість житлово-комунальної інфраструктури має зрости приблизно в 1,3 рази.

Індикатори моніторингу і контролю:

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар до прогнозу
1	Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	Базовий	100	Порогове значення – 100 %
2	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	Базовий	100	Порогове значення – 100 %
3	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем теплопостачання, %	Базовий	100	Порогове значення – 100 %
4	Частка ветхих та аварійних водопровідних мереж, %	Поглиблений	50	Середній рівень по Україні – 30 %
5	Зношеність теплових мереж, %	Поглиблений	40	Середній рівень по Україні - 30-40%
6	Частка житла з рівнем зносу більше 50 %	Базовий	35	Темп зниження - в середньому на 3 % за рік
7	Частка нового житла, введенного в експлуатацію з 2015 р., у загальній площі житлового фонду, %	Поглиблений	2	Щорічне зростання на 2,4 %
8	Рівень забезпечення житлом (кв. м /на душу нас.)	Базовий	24	За методикою Мінекономіки – норматив становить 25 кв. м. на душу нас.
9	Щільність маршрутної мережі (км/кв.км)	Базовий	3,0	Згідно ДБН Б.2.2-1-01 норматив 2,5 – 3 км/кв.км
10	Ступінь зносу електротранспорту, % (частка транспортних засобів, що відпрацювали більше нормативного терміну)	Поглиблений	30	За українським досвідом – 30 %
11	Частка пасажирів, перевезених електротранспортом, %	Поглиблений	60	За ЦСР-Україна – 75%
12	Щільність мережі електротранспорту, км/кв. км	Поглиблений	2	За досвідом українських міст
13	Частка доріг загального користування державного значення з твердим	Базовий	80	За міжнародними стандартами – 100 %. З урахуванням місцевих

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар до прогнозу
	покриттям, що відповідають нормативним вимогам, %			умов - 80 %
14	Частка транспортних засобів, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %	Поглиблений	50	Згідно вимог ЦСР-України – 50 %

VI. Стратегічний пріоритет 7: ПОДОЛАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ НЕРІВНОСТІ.

Ціль: до 2032 року забезпечити зростання показників ефективності у цій сфері в 1,4 рази (на 40 %).

Ключові проблеми, які мають бути вирішені в межах стратегічного пріоритету:

- Накопичення заборгованості з виплати заробітної плати;
- Відносно значна частка населення з доходами нижче прожиткового мінімуму;
- Низький рівень доходів пенсіонерів у місті (значний розрив між середньою пенсією і середньою зарплатою);
- Значна частка населення, що потребує соціального захисту (зокрема, залежить від субсидій на оплату житлово-комунальних послуг);
- Незадовільна якість роботи служб соціального захисту і пенсійного забезпечення.

Завдання в рамках стратегічного пріоритету:

1. Впровадження заходів, спрямованих на зростання доходів населення (*реалізація проектів, спрямованих на активізацію економічної діяльності підприємств та розвиток малого бізнесу, що сприятиме зростанню доходів за рахунок ліквідації всіх видів заборгованості підприємств, зростання зарплати працівників, можливості займатися підприємництвом*)
2. Впровадження заходів, спрямованих на зменшення витрат населення (*за рахунок підвищення якості роботи служб соціальної допомоги і захисту; реалізації проектів, стимулюючих енергоефективність житлових будинків, що призведе до економії витрат на житлово-комунальні послуги*).

Очікувані результати.

Виконання у повному обсязі завдань даного стратегічного пріоритету має призвести у 2032 році до значного підвищення рівня доходів населення, поліпшення ситуації з гендерною рівністю, підвищення ефективності функціонування системи соціального захисту.

Індикатори моніторингу і контролю:

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар до прогнозу
1	Заборгованість з виплати зарплати на душу нас., грн	Поглиблений	0	Порогове значення - 0
2	Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %	Базовий	15	Згідно ЦСР-Україна у 2030 р. має становити 15%
3	Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму, разів	Базовий	5	За методикою Мінекономіки - більше 3 разів.
4	Середній обсяг соціальної допомоги (без субсидій на ЖКП) на душу населення, грн	Поглиблений	1000	За 12 років збільшити на 25 %
5	Річна кількість звернень за соціальним захистом на 1000 нас., осіб	Поглиблений	70	Знизити кількість звернень за рахунок зростання рівня доходів населення на 30 % за 12 років

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар до прогнозу
6	Загальна кількість отримувачів субсидій з оплати ЖКП на 1000 населення, осіб	Поглиблений	80	За даними ЦСР-України чисельність бідних має зменшитися щорічно на 1,5%, тому кількість отримувачів субсидій має також зменшуватися.
7	Частка призначених субсидій на ЖКП у загальній кількості звернень про соціальну допомогу протягом року, %	Поглиблений	27,8	Знизити частку субсидій на ЖКП за рахунок зростання доходів населення на 1,5 % за рік
8	Рівень оплати населенням ЖКП, %	Поглиблений	100	Порогове значення – 100 %
9	Відношення середньої пенсії до середньої зарплати, рази	Базовий	0,5	Згідно ЦСР-Україна за 12 р. таке співвідношення має зрости на 16%.
10	Частка заборгованості економічно-активних підприємств у загальній заборгованості підприємств до Пенсійного фонду, %	Поглиблений	0	Порогове значення - 0
11	Співвідношення пенсіонерів до працездатного населення, рази	Базовий	0,28	Порогове значення: має бути менше третини
12	Частка жінок серед депутатів місцевих рад міст обласного значення, %	Базовий	30	Згідно ЦСР-України має досягти 30 %
13	Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %	Поглиблений	85	Згідно ЦСР-Україна у 2030р. має дорівнювати 85%.

VII. Стратегічний пріоритет 4: ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ДОВКІЛЛЯ.

Ціль: забезпечити покращення екологічної ситуації у місті до 2032 року за рахунок зростання значень показників якості довкілля у 1,3 рази (на 33 %).

Ключові проблеми, які мають бути вирішені в межах стратегічного пріоритету:

- Незадовільний стан існуючих сміттєзвалищ, низький рівень утилізації твердих побутових відходів;
- Незадовільний догляд за зеленими зонами;
- Перевищення граничних норм концентрації забруднюючих речовин у повітрі міста.

Завдання в рамках стратегічного пріоритету:

1. Удосконалення системи поводження з відходами (упорядкування існуючих звалищ, підвищення ефективності збору, утилізації і переробки твердих побутових відходів).
2. Реалізація проектів по благоустрою та догляду за зеленими зонами міста (місць масового відпочинку населення, дендропарку «Олександрія», парків, скверів і бульварів міста).
3. Реалізація екологічних проектів, спрямованих на покращення якості атмосферного повітря і питної води у місті.

Очікувані результати в рамках стратегічного пріоритету.

Реалізація заходів Стратегії-2032 має призвести до поліпшення якості повітря і води у місті приблизно у 1,3 рази. Особливо відчутні зміни мають вплинути на поводження з відходами – ефективність діяльності у цій сфері має зрости в 1,6 рази. Ситуація з доглядом за зеленими зонами має стати в 1,4 рази краще теперішнього стану.

Індикатори моніторингу і контролю:

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар по прогнозу
1	Площа зелених насаджень на душу нас., кв.м	Поглиблений	15	Нормативи ГСН адаптовані до умов міста – 15 кв.м на 1 людину
2	Частка зелених зон, за якими здійснюється догляд, %	Поглиблений	70	З урахуванням місцевих умов - довести до 80 %
3	Середньорічне перевищення граничної норми (ГДКс.д.) концентрації забруднюючих речовин (за діоксидом азоту), рази	Базовий	1	Оптимальне значення - має дорівнювати середньодобовій гранично допустимій концентрації (ГДК с.д.)
4	Коефіцієнт наближення до нормативних мікробіологічних показників якості води, %	Базовий	70	Розраховано як середнє значення відхилень показників від відповідних нормативів. Перевищення 100% означає вихід за межі нормативних вимог
5	Коефіцієнт відповідності граничним нормативам якості води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками, %	Базовий	70	Характеризує ступінь наближення якості питної води до нормативу. Перевищення 100 % означає вихід за межі нормативних вимог.
6	Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	Базовий	20	Згідно ЦСР-України – 50 %. З урахуванням місцевих умов – досягти 20 %
7	Ступінь заповнення існуючих звалищ (відсоток переповнених та небезпечних), %	Поглиблений	80	Оптимальний для міста рівень – 80 %

VIII. Стратегічний пріоритет 8: БЕЗПЕКА ЖИТТЯ.

Ціль: забезпечити зростання до 2032 року рівня безпеки життя у місті у 1,2 рази (на 25 %).

Ключові проблеми, які вирішуються в межах стратегічного пріоритету:

- Незадовільні темпи зниження рівня злочинності у місті;
- Незадовільний рівень безпеки життя на дорогах;
- Низький рівень реконструкції місцевої системи централізованого оповіщення населення.

Завдання в рамках стратегічного пріоритету:

1. Реалізація проектів, направлених на підвищення рівня безпеки життя у місті (за рахунок зростання безпеки життя на дорогах, зростання довіри до правоохоронних органів, реконструкції місцевої системи централізованого оповіщення населення).

Очікувані результати.

Реалізація завдань Стратегії-2032 має призвести до зростання у 2032 році рівня безпеки на дорогах у місті у 1,2 рази. Ефективність боротьби правоохоронних органів зі злочинністю має зрости у 1,4 рази.

Індикатори моніторингу і контролю:

№	Показник	Тип	Прогноз на 2032 р.	Коментар до прогнозу
1	Кількість смертей та тяжких травм унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення	Поглиблений	0,31	Враховуючи ЦСР-Україна за 10 років показник має знизитися на 20%
2	Кількість смертей та отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДтП, на 100 000 населення, % від рівня 2017 року	Поглиблений	65	Враховуючи ЦСР-Україна показник щорічно має знизитися на 2,5 %
3	Рівень реконструкції місцевої системи централізованого оповіщення населення, %	Поглиблений	60	Згідно ЦСР-Україна у 2030р. має бути реконструйовано 60%
4	Кількість кримінальних правопорушень що віднесені до категорії тяжких та особливо тяжких злочинів у розрахунку на 100 000 осіб	Базовий	1,4	Згідно ЦСР-Україна, за 10 років показник має знизитися на 50-60%
5	Темп росту/зниження рівня загальної злочинності, до базового 2017, %	Поглиблений	50,4	Враховуючи подібні показники ЦСР-Україна, за 10 років показник має знизитися на 20%
6	Рівень довіри громадян до суду, %	Поглиблений	50	Згідно ЦСР-Україна має досягнути 50 %
7	Кількість кримінальних правопорушень щодо незаконного обігу зброї, одиниць	Базовий	6	Згідно ЦСР-Україна на 10 років має знизитися на 30%

Розділ 5. РЕАЛІЗАЦІЯ НАЙБІЛЬШ ПРОБЛЕМНИХ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРІОРИТЕТІВ СТРАТЕГІЇ-2032

Згідно проведеного аналізу, до групи найбільш проблемних у реалізації напрямів сталого «розумного» розвитку міста Біла Церква входять два пріоритети: «економічний розвиток міста» і «формування м. Біла Церква як «розумного» міста. Позначення їх червоним кольором означає **вищий рівень небезпеки** з точки зору реалізації завдань в межах Стратегії-2032 (наявність значних проблем і загроз внутрішнього і зовнішнього характеру, які значно ускладнюють їх реалізацію).

Забезпечення реалізації завдань в межах цих пріоритетів потребує більш деталізованого аналізу для пошуку шляхів протидії існуючим загрозам. Такий аналіз базується на розширенні переліку показників (ПП) за рахунок ключових показників ефективності (КПЕ), розроблених глобальною ініціативою «Об'єднання зусиль з метою побудови «розумних» сталих міст» (U4SSC).

Як відмічалось, ключові показники ефективності (КПЕ) забезпечують уніфікований підхід до оцінки потенціалу міст і лежать в основі підготовки Профілів «розумних» сталих міст. Профілі міст, підготовлені базуючись на цих показниках, в свою чергу, можуть бути використані для відбору найбільш пріоритетних інфраструктурних проектів за результатами аналізу важливості їх реалізації у досягненні ЦСР в межах відповідного стратегічного напрямку.

Нижче наведено додаткові показники (КПЕ, запропоновані для застосування ЄЕК ООН), які доцільно використовувати для відбору пріоритетних інвестиційних проектів для включення їх у Міський Інфраструктурний план.

I. Стратегічний пріоритет СП1: Економічний розвиток міста.

Для підготовки сегменту Профілю міста, що відповідає стратегічному пріоритету СП1, визначений перелік показників необхідно доповнити такими ключовими показниками ефективності (табл. 1.5):

1. Витрати на науково-дослідні роботи (Частка витрат на НДР у ВРП міста)

Згідно поясненням U4SSC, науково-дослідна робота – це творча робота, яка здійснюється на систематичній основі з метою зростання запасу знань та їх використання для розробки нових можливостей (фундаментальні та прикладні дослідження в галузі природничих, суспільних, гуманітарних наук і інженерної діяльності). Значення показників можуть бути отримані за даними місцевих органів влади або шляхом інтерпретації національної статистичної інформації. Показник відповідає індикатору 9.5.1. «Частка витрат на виконання наукових досліджень і розробок у ВВП» ЦСР-України.

2. Кількість нових патентів на 100 тис. населення

Згідно поясненням U4SSC, патенти підтверджують ефективність міста у сфері впровадження результатів наукових досліджень. Ефективна патентна діяльність сприяє розвитку науки і демонструє економічну міцність міста, рівень інноваційності міського середовища. Дані можуть бути отримані шляхом інтерпретації даних ДП «Укрпатент» або від науково-дослідних установ.

3. Частка малих і середніх підприємств (МСП) у загальній кількості

Діяльність малих (до 50-ти робітників) і середніх (до 250 робітників) підприємств є важливим фактором забезпечення економічного зростання, створення робочих місць, інноваційної діяльності, конкурентоспроможності і соціального інтеграції. Значення показників можуть бути отримані на основі даних про реєстрацію підприємств в місті.

4. Рівень безробіття (Частка безробітних у загальній чисельності робочої сили міста)

За пояснення U4SSC, рівень безробіття є індикатором економічного благополуччя міста. Зростання безробіття сигналізує про слабку економіку з низькими темпами зростання і низьким рівнем доходів населення. Джерелом даних є офіційна статистика, крім того, реєстр безробітних також може використовуватися для збору даних про рівень безробіття. Показник відповідає індикатору 8.3.1. «Рівень зайнятості населення віком 20-64 роки» ЦСР-Україна.

5. Рівень безробіття серед молоді

Безробіття серед молоді залежить від економічного розвитку міста – у період економічного спаду нових молодих працівників звільняють у першу чергу. Показник відповідає індикатору 8.4.1. «Частка молоді, яка не працює, не навчається і не набуває професійних навичок, у загальній чисельності осіб віком 15–24 роки» ЦСР-Україна.

6. Зайнятість у секторі ІТ

Цей показник включає осіб, що зайняті у компаніях, які відносяться до сектору ІКТ – сфери виробництва програмного продукту і надання послуг по здійсненню збору, передачі і відображення даних в електронному вигляді. Враховуючи, що інфраструктура «розумного» міста залежить від інформаційно-комунікаційних технологій, ІТ-сектору важливо мати необхідну робочу силу для виконання досліджень і розробок і створення сприятливих умов для розвитку інформаційної інфраструктури. Джерела отримання даних – управління роботи з персоналом ІТ-компаній, департаменти статистики, управління з питань зайнятості.

Розширений перелік показників в межах стратегічного пріоритету СП1 «Економічний розвиток міста» представлений в табл. 5.1.

Кожен з цих показників вказує ту сферу діяльності, в якій мають бути реалізовані відповідні проекти. Аналіз значень таких показників забезпечить основу для визначення пріоритетності цих проектів для досягнення цілей економічного розвитку міста.

Таблиця 5.1. Розширений перелік показників для визначення пріоритетних проектів в межах реалізації СП1

№	Показники	Група показника	Тип показника	Відповідність*
Інвестиційна діяльність				
1	Питома вага міста в економіці області, %	Базовий	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 8.1.1 (адаптація до умов міста)
2	Обсяг реалізованої промислової продукції на душу нас., тис. грн.	Базовий	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 8.1.1 (адаптація до умов міста)
3	Питома вага непрацюючих і збиткових підприємств, %	Поглиблений	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 8.1.1 (адаптація до умов міста)
4	Чистий притік прямих іноземних інвестицій, млн. дол.	Базовий	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 17.1.2
5	Коефіцієнт покриття імпорту експортом (відношення між обсягами експорту та імпорту)	Поглиблений	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 17.1.2. (адаптація до умов міста)
Інноваційна діяльність				
6	Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	Базовий	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 9.5.2.
7	Витрати на науково-дослідні роботи, %	Базовий	Структурний	КПЕ: показник 18. ЦСР-Україна: індикатор 9.5.1.
8	Кількість нових патентів на 100 тис. нас.	Базовий	Структурний	КПЕ: показник 19.
9	Частка малих і середніх підприємств у загальній кількості, %	Поглиблений	Структурний	КПЕ: показник 20.

№	Показники	Група показника	Тип показника	Відповідність*
	Трудова діяльність			
10	Частка фізичних осіб-підприємців у загальній кількості зайнятих на суб'єктах господарювання, %	Базовий	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 8.6.1 (адаптація до умов міста)
11	Рівень безробіття, %	Базовий	Структурний	КПЕ: показник 21. ЦСР-Україна: індикатор 8.3.1.
12	Рівень безробіття серед молоді, %	Базовий	Структурний	КПЕ: показник 22. ЦСР-Україна: індикатор 8.4.1
13	Рівень працевлаштування безробітних, %	Базовий	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 8.3.1. (адаптація до умов міста)
14	Рівень укомплектування вакансій, %	Поглиблений	Сталий	ЦСР-Україна: індикатор 8.3.1. (адаптація до умов міста)
15	Кількість потерпілих та загиблих від нещасних випадків на виробництві, % до рівня 2017 р.	Поглиблений	Сталий	ЦСР-Україна: індикатори 8.5.1; 8.5.2.
16	Кількість робочих місць у сфері туризму, одиниць (на 100000 нас.)	Поглиблений	Структурний	КПЕ: показник 23. ЦСР-Україна: індикатор 11.6.1.
17	Зайнятість у секторі ІТ	Поглиблений	Структурний	КПЕ: показник 24.

* Більш детально див. Табл. 1.5 та Додаток 2

II. Стратегічний пріоритет СПЗ: Формування Білої Церкви як «розумного» міста.

Для підготовки сегменту Профілю міста, що відповідає стратегічному пріоритету СПЗ, визначений перелік показників необхідно доповнити такими ключовими показниками ефективності (табл. 1.5):

1. Частка абонентів стаціонарного (провідного) широкосмугового Інтернету

Згідно поясненням ініціативи U4SSC, цей показник корелюється з показниками економічного процвітання і розвитку. У даному випадку мається на увазі доступ мешканців міста до інформації з метою її використання в економічній діяльності (професійна підготовка, освіта, наукові дослідження, управління бізнесом тощо). Абоненти мобільного зв'язку не враховуються. Дані можуть бути отримані на основі екстраполяції національних статистичних даних, а також на основі інформації місцевих постачальників Інтернет-послуг і телекомунікаційних компаній.

2. Частка абонентів безпроводного широкосмугового Інтернету

Цей показник свідчить про ступінь прогресу в забезпеченні доступності технологій мобільного зв'язку. Більш високе значення показника означає, що все більша чисельність населення має доступ до технологій для отримання і передачі інформації. Джерелом даних можуть стати дані місцевих постачальників Інтернет-послуг і телекомунікаційних компаній.

3. Рівень охоплення безпроводним широкосмуговим зв'язком (Частка площі міста, яка обслуговується безпроводним широкосмуговим зв'язком)

Доступ до сервісів «розумного» міста в багатьох випадках здійснюється за допомогою мобільних додатків. Для їх ефективного використання необхідне високошвидкісне мобільне підключення до Інтернету. Таким чином, розвиток у місті безпроводного широкосмугового зв'язку має ключове значення для формування «розумного» міста. Необхідно забезпечити 100-відсоткове охоплення міста принаймні для 3G-мережі. Дані можуть бути отримані у місцевих постачальників послуг мобільного зв'язку.

4. Частка «розумних» лічильників води в загальній кількості встановлених лічильників

Збереження водних ресурсів має ключове значення для сталого розвитку міста. «Розумні» лічильники – це електронні прилади, які дозволяють в режимі реального часу отримати і передати

дані про споживання води, що сприяє більш ефективному моніторингу споживання води. Джерелом інформації є міські компанії водопостачання.

5. Частина системи водопостачання, яка контролюється ІКТ

Застосування ІТ-технологій у сфері ЖКГ забезпечує підвищення ефективності функціонування систем водопостачання, дозволяють знизити рівень втрат води. Джерелом інформації є міські компанії водопостачання.

6. Частина дренажних систем/ систем зливової каналізації, які контролюються ІКТ

Застосування ІТ-технологій забезпечує оптимальні засоби контролю в міських каналізаційних мережах. Дані можуть бути отримані від місцевих органів влади, які відповідають за роботу каналізаційних мереж.

7. Частина «розумних» електролічильників

Впровадження «розумних» електролічильників дозволяє здійснювати більш наглядні вимірювання в режимі реального часу для оцінки навантаження на електромережі, регулювання споживання і пікового попиту. Дані можуть бути надані місцевими електропостачальними компаніями.

8. Моніторинг ІКТ в галузі електропостачання

Застосування ІТ-технологій в системі електропостачання дозволяє здійснювати нагляд за всією системою. Основні функції контролю передбачають контроль за роботою підстанцій, за подачею електроенергії, за навантаженням у кінцевого споживача. Інформаційно-комунікаційні технології контролю довели свою ефективність у забезпеченні безперебійної роботи системи електропостачання. Джерелом даних мають бути місцеві електропостачальні компанії.

9. Глибина регулювання попиту (частина споживачів електроенергії, які мають потенціал з регулювання попиту).

Під терміном «регулювання попиту» розуміється створення умов (за рахунок регулювання ціни, впровадження стимулюючих виплат тощо) для зміни звичних моделей споживання з метою економії енергоресурсів, або зниження навантаження у разі, коли надійність системи електропостачання знаходиться під загрозою. В цьому випадку споживачі можуть відігравати важливу роль у забезпеченні сталого функціонування електричних мереж шляхом скорочення споживання електроенергії у періоди максимального навантаження. Впровадження програм регулювання попитом дозволяє забезпечити баланс між попитом і пропозицією. Дані про можливості та обсяг впровадження програм регулювання попиту можуть бути надані місцевими електропостачальними компаніями.

10. Динамічна інформація про громадський транспорт

Динамічна інформація для кожної зупинки громадського транспорту має містити як мінімум час прибуття та очікування наступного транспорту, час, необхідний для поїздки до інших пунктів слідування. Ця інформація у режимі реального часу має бути виведена на екрани на зупинках, а також доступна на веб-сайтах і мобільних додатках. Дані можуть бути отримані від транспортних підприємств, які працюють у місті.

11. Моніторинг дорожнього руху

Моніторинг головних вулиць міста за допомогою відеокамер і відповідних датчиків забезпечує контроль та регулювання транспортних потоків. Дані про частку основних вулиць, які знаходяться під наглядом, можуть бути отримані від транспортних відділів міської влади.

12. Контроль за перехрестями

Використання адаптивних заходів контролю за дорожнім рухом і встановлення пріоритетів на перехрестях дозволяє світлофорам реагувати на характер руху. Адаптивний контроль

передбачає використання вбудованих датчиків, які міняють сигнал світлофору на основі фізичних потоків транспорту, що скоротить час роботи на холостому ходу для автомобілів та оптимізує транспортні потоки. Інформацію про частку перехресть з адаптивним контролем руху мають надавати органи міської влади, відповідальні за дорожній рух.

13. Відкриті дані

Електронне відкриття масивів даних сприяє забезпеченню прозорості, підзвітності діяльності органів влади та участі громадськості в управлінні містом. Інформацію про відсоток відкриття інвентаризованих масивів даних мають надати органи влади, відповідальні за впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в державному управлінні.

14. Електронне урядування

Метою електронного урядування є покращення відношень між владою і населенням за рахунок розширення державних послуг, що надаються електронним шляхом, та розширення участі громадськості у прийнятті управлінських рішень. Електронне урядування сприяє підвищенню ефективності державного управління, удосконаленню онлайнового доступу до інформації, створенню сприятливих умов для надання послуг мешканцям і підприємствам міста на зручних умовах і у будь-який зручний для них час. Інформацію про частку державних послуг, що надаються в он-лайн режимі, мають надати органи влади, відповідальні за впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в державному управлінні.

15. Електронна система закупівель в державному секторі

Перенесення закупівель у державному секторі на електронні платформи сприяє підвищенню ефективності діяльності органів державного управління і розширенню бази постачальників для доступу до потенційних державних заказів. Дані можуть бути отримані через органи державного управління, що відповідають за державні закупівлі.

Розширений перелік показників в межах стратегічного пріоритету СПЗ «Формування Білої Церкви як «розумного» міста» представлений в табл. 5.2.

Кожен з цих показників вказує на ту сферу діяльності, в якій мають бути заплановані та реалізовані відповідні проекти. Аналіз значень таких показників забезпечить основу для визначення пріоритетності цих проектів для досягнення цілей «розумного» розвитку міста.

Таблиця 5.2. Розширений перелік показників для визначення пріоритетних проектів в межах реалізації СПЗ

№	Показники	Група показника	Тип показника	Відповідність*
	ІТ-інфраструктура			
1	Рівень доступу населення до Інтернету, абонентів на 100 нас.	Базовий	Розумний	КПЕ: показник 1. ЦСР-Україна: індикатор 9.6.1
2	Частка абонентів стаціонарного (провідного) широкосмугового Інтернету	Базовий	Розумний	КПЕ: показник 2. ЦСР-Україна: індикатор 4.5.2.
3	Частка абонентів безпроводного широкосмугового Інтернету	Базовий	Розумний	КПЕ: показник 3. ЦСР-Україна: індикатор 4.5.2.
4	Рівень охоплення безпроводним широкосмуговим зв'язком	Базовий	Розумний	КПЕ: показник 3.
5	Кількість точок суспільного Wi-Fi	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 5.
	Комунальна інфраструктура			

№	Показники	Група показника	Тип показника	Відповідність*
6	Частка «розумних» лічильників води в загальній кількості встановлених лічильників	Базовий	Розумний	КПЕ: показник 6.
7	Частка системи водопостачання, яка контролюється ІКТ	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 7.
8	Частка дренажних систем/ систем зливової каналізації, які контролюються ІКТ	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 8.
9	Частка «розумних» електролічильників	Базовий	Розумний	КПЕ: показник 9.
10	Моніторинг ІКТ в галузі електропостачання	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 10.
11	Глибина регулювання попиту	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 11.
Транспортна інфраструктура				
12	Динамічна інформація про громадський транспорт	Базовий	Розумний	КПЕ: показник 12.
13	Моніторинг дорожнього руху	Базовий	Розумний	КПЕ: показник 13.
14	Контроль за перехрестями	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 14.
15	Частка «розумної» модернізації зовнішнього освітлення (LED-освітлення), %	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 13. (адаптація до умов міста)
Безпека життя				
16	Впровадження ІТ-технологій у сфері безпеки життя (% реалізації системи відеоспостереження)	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 13. (адаптація до умов міста)
Державний сектор				
17	Впровадження системи «Електронне урядування» (% державних послуг, що надається через Інтернет)	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 16.
18	Ступінь реалізації електронного сервісу відкритої інформації, %	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 15.
19	Електронна система закупівель в державному секторі	Поглиблений	Розумний	КПЕ: показник 17.

* Більш детально див. Табл. 1.5 та Додаток 2

Розділ 6. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ-2032

Міжнародний досвід свідчить, що будь яка Стратегія розвитку має базуватися на модернізації існуючої економічної, соціальної, управлінської інфраструктури. Створення такої інфраструктури є необхідною умовою для успішної реалізації стратегії.

З огляду на зазначене, основою «Стратегії сталого «розумного» розвитку м. Біла Церква до 2032 року» має стати реалізація інфраструктурних та інших інвестиційних проектів, направлених на створення сучасної інфраструктури міста. Визначений у попередньому розділі перелік завдань об'єднує відповідні інфраструктурні та інші інвестиційні проекти. Реалізація цих проектів сприятиме розв'язанню проблем, які існують у досягненні кожного з визначених стратегічних пріоритетів (табл. 6.1).

Згідно «принципу світлофору» червоним кольором позначаються завдання, які є найбільш важливими для досягнення цілей сталого «розумного» розвитку. Одночасно вони є і найбільш складними для виконання, з огляду на обмежені внутрішні резерви і можливості міста.

Завдання, позначені жовтим кольором, мають нижчий порівняно з «красними» завданнями рівень пріоритетності і складності. Хоча за пріоритетністю вони поступаються «червоним» завданням, однак їх реалізація є більш доступною для міста з огляду на наявний потенціал.

Таблиця 6.1. Перелік завдань «Стратегії сталого «розумного» розвитку м. Біла Церква до 2032 р.» за їх важливістю у досягненні стратегічних пріоритетів

№	Стратегічні пріоритети	Завдання в межах стратегічних пріоритетів	Важливість реалізації
1	СП1	Створення сприятливих умов для реалізації масштабних інвестиційних проектів (реалізація проектів інвестиційної та інноваційної спрямованості, підвищення ефективності діяльності індустриальних парків)	
2	СП1	Реалізація проектів, спрямованих на підвищення рівня зайнятості населення (у тому числі за рахунок створення нових робочих місць, покращення якості роботи служби працевлаштування у місті, підвищення рівня працевлаштування безробітних)	
3	СП1	Реалізація проектів, спрямованих на подальший розвиток бізнес-середовища (підтримка середнього і малого бізнесу, розвиток підприємництва)	
4	СП3	Реалізація проектів, спрямованих на розвиток IT-інфраструктури (розвиток мережі стаціонарного та безпроводного Інтернету, суспільного WiFi)	
5	СП3	Застосування IT-технологій у сфері ЖКГ («розумні» лічильники води і тепла, моніторинг енергоспоживання, автоматизована діагностика комунальних мереж тощо)	
6	СП3	Впровадження IT-технологій у сфері безпеки життя та на транспорті (впровадження систем відеоспостереження, тривожних кнопок, моніторинг дорожнього руху та контролю за перехрестями, удосконалення онлайн-додатку «Dozor», впровадження електронного квитка тощо)	
7	СП3	Підвищення рівня прозорості діяльності міської влади (розширення і удосконалення функціонування систем «Електронне урядування», «Відкритий бюджет», «Відкриті дані», «Відкриті закупівлі»)	

№	Стратегічні пріоритети	Завдання в межах стратегічних пріоритетів	Важливість реалізації
8	СП6	Реалізація проектів сучасної модернізації бюджетних закладів (виконання ремонтів і комплексної тепломодернізації закладів освіти, культури, охорони здоров'я). Реалізація заходів, спрямованих на зростання ефективності системи охорони здоров'я (підвищення якості медичного обслуговування, зростання рівня охоплення імунопрофілактикою населення міста)	
9	СП6	Впровадження проектів, спрямованих на подальший розвиток системи освіти (підвищення якості шкільної освіти, кадрового і матеріально-технічного забезпечення, збільшення місць у дошкільних навчальних закладах, розвиток інклюзивного навчання)	
10	СП6	Впровадження заходів щодо розвитку культурної і рекреаційно-туристичної інфраструктури (підвищення фінансування культурних проектів, спрямованих на зростання ефективності діяльності закладів культури, збереження пом'яток культури, розширення структури туризму із залученням всіх видів рекреаційних ресурсів)	
11	СП5	Реалізація проектів, спрямованих на зростання ефективності використання енергоресурсів (використання відновлювальних джерел енергії, впровадження систем ефективного енергоменеджменту)	
12	СП5	Реалізація проектів енергоефективності бюджетних установ і житлових будинків (створення умов для стимулювання капітальних ремонтів і термомодернізації житлових будинків, виконання заходів енергоефективності в будівлях бюджетної сфери)	
13	СП2	Розвиток житлово-комунальної інфраструктури (проекти, спрямовані забезпечення населення житлом, зростання темпів нового житлового будівництва, ремонту і модернізації існуючого житлового фонду, модернізації мереж водо- і теплопостачання)	
14	СП2	Розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури (реалізація проектів ремонту і модернізації вулично-дорожньої інфраструктури, оновлення і розвитку міського електротранспорту)	
15	СП7	Впровадження заходів, спрямованих на зростання доходів населення (реалізація проектів, спрямованих на активізацію економічної діяльності підприємств та розвиток малого бізнесу, що сприятиме зростанню доходів за рахунок ліквідації всіх видів заборгованості підприємств, зростання зарплати працівників, можливості займатися підприємництвом)	
16	СП7	Впровадження заходів, спрямованих на зменшення витрат населення (за рахунок підвищення якості роботи служб соціальної допомоги і захисту; реалізації проектів, стимулюючих енергоефективність житлових будинків, що призведе до економії витрат на житлово-комунальні послуги)	
17	СП4	Удосконалення системи поводження з відходами (упорядкування існуючих звалищ, підвищення ефективності збору, утилізації і переробки твердих побутових відходів)	

№	Стратегічні пріоритети	Завдання в межах стратегічних пріоритетів	Важливість реалізації
18	СП4	Реалізація проектів по благоустрою та догляду за зеленими зонами міста (<i>місць масового відпочинку населення, дендропарку «Олександрія», парків, скверів і бульварів міста</i>)	
19	СП4	Реалізація екологічних проектів, спрямованих на покращення якості атмосферного повітря і питної води у місті	
20	СП8	Реалізація проектів, направлених на підвищення рівня безпеки життя у місті (<i>за рахунок зростання безпеки життя на дорогах, зростання довіри до правоохоронних органів, реконструкції місцевої системи централізованого оповіщення населення</i>)	

Першим кроком для реалізації стратегічних пріоритетів сталого «розумного» розвитку міста Біла Церква до 2032 року має стати розроблення **Міського інфраструктурного плану** (далі – План).

При підготовці такого Плану мають бути проаналізовані всі потенційні інвестиційні проекти, що пропонуються для реалізації в місті публічними інституціями або бізнесом, а також концепції таких проектів та передпроектні дослідження з точки зору їх впливу на досягнення цільових показників Стратегії-2032. Залежно від результатів проведеного аналізу та з урахуванням наявних обмежень фінансових ресурсів (кошти місцевого бюджету, запозичення від МФО, приватні інвестиції) і людського потенціалу, необхідного для реалізації обраних проектів, вони мають бути пріоритезовані та включені до Міського інфраструктурного плану.

Зазначений План також має містити оцінку можливих механізмів реалізації включених до Плану проектів (публічні закупівлі, реалізація комунальними підприємствами за рахунок запозичень від МФО, державно-приватне партнерство), запропоновану етапність виконання реалізації проектів (з огляду на їх соціальну, бюджетну та економічну ефективність), та заходи, які необхідно здійснити для їх запуску, з визначенням відповідальних за їх реалізацію осіб.

Підготовка та реалізація Міського інфраструктурного плану має стати завданням №1 у реалізації Стратегії-2032 та супроводжуватися заходами, які дадуть можливість:

- запровадити у місті сучасні інноваційні технології управління сталим розвитком на базі кращих світових практик;
- підвищити компетенцію міської влади у сфері реалізації інфраструктурних програм в рамках Стратегії сталого «розумного» розвитку міста та обізнаність громадськості й експертного середовища у цій сфері;
- забезпечити активну участь суспільства та бізнесу (вітчизняного та міжнародного) у реалізації Стратегії на засадах довіри та співробітництва влади, бізнесу та громадськості у досягненні цілей сталого розвитку до 2032 року.

При аналізі проектів, що планується включити до Міського інфраструктурного плану, особливу увагу необхідно звернути на такі пріоритетні напрями, як економічний розвиток міста і реалізація концепції «розумного» міста.

Крім того, міста проведений аналіз дав змогу виділити питання, недооцінка яких сьогодні може виявиться лише у наступні роки, та стане перешкодою для досягнення цільових орієнтирів Стратегії-2032 за цілим рядом індикаторів.

Для того, щоби попередити негативний розвиток ситуації у майбутньому, керівництво міста має звернути увагу на:

- підтримку проектів, які стимулюють розвиток промислового виробництва та підприємництва, сприяють створенню нових робочих місць (особливо для молоді), забезпечують підвищення рівня зайнятості населення;
- розроблення та реалізацію проектів у напрямку розвитку IT-інфраструктури та її впровадження у всі сфери життєдіяльності міста (державне управління, житлово-комунальна, транспортна, безпекова сфери);
- підтримку проектів, які стимулюють ощадливе використання енергоресурсів, підтримують впровадження заходів енергоефективності в бюджетній сфері і житловому секторі;
- розвиток системи медичного забезпечення (поліпшення кадрового і матеріально-технічного забезпечення медичних установ міста, забезпечення лікувальних закладів сучасним діагностичним обладнанням, посилення уваги до первинної медичної допомоги та профілактики окремих захворювань тощо);
- стимулювання розвитку освіти (підвищення якості освіти, запровадження підходу «освіта протягом життя», знаходження додаткових ресурсів для фінансування освітніх заходів).

Місцева влада має надавати сприяння реалізації проектів у всіх зазначених вище сферах шляхом покращення інформаційного, методологічного та інституційного забезпечення комунальних підприємств та бізнесу, які виходять з відповідними ініціативами. Таке сприяння має надаватися, у чому числі, засобами IT-інфраструктури.

Невід'ємною складовою Міського інфраструктурного плану має бути перелік показників (ПП), які виступають індикаторами досягнення цілей сталого розвитку.

План має бути затверджений не пізніше, ніж через рік після схвалення Стратегії-2032. В процесі його підготовки слід провести дослідження не лише щодо існуючих інвестиційних проектів. Також мають бути розроблені (попередньо оцінені) нові проекти (проектні пропозиції), які є актуальними для розвитку міста на засадах «розумності» і сталості, але поки що не сформовані навіть у вигляді ідей та концепцій.

З огляду на широкий «фронт робіт» з підготовки проектних пропозицій і проектів, їх комплексного аналізу та пріоритезації, для підготовки Плану доцільно залучити вітчизняних та міжнародних експертів, а також представників міжнародних організацій. Найбільш проблемними питаннями, до яких важливо залучити експертну підтримку, є такі:

- структурування проектів державно-приватного партнерства, які спрямовані на досягнення цілей сталого розвитку;
- експертна оцінка інвестиційних проектів, які пропонується включити до Плану, зокрема, щодо їх впливу на ЦСР; забезпечення їх пріоритезації та виявлення оптимальних механізмів їх фінансування;
- сприяння залученню стратегічно спрямованого бізнесу до участі в проектах державно-приватного партнерства, включених до Плану.

Стратегія сталого «розумного» розвитку м. Біла Церква є одним з небагатьох вітчизняних прикладів підготовки та втілення у життя стратегічних міжнародних документів, орієнтованих на досягнення ЦСР. Зважаючи на важливість розповсюдження цього підходу на інші міста України, пропонується звернутися із запитом про співпрацю щодо розбудови механізмів її реалізації до міжнародних організацій в Україні та за її межами.

Реалізація положень Стратегії-2032 здійснюватиметься за рахунок використання наявного ресурсного потенціалу (матеріальних, фінансових, людських, інтелектуальних, інформаційних ресурсів тощо), залучення провідних українських та міжнародних експертів, а також міжнародних організацій, таких як Європейська Економічна Комісія ООН, Світовий банк, Міжнародна Фінансова Корпорація, Європейський банк реконструкції та розвитку тощо.

Фінансовими джерелами реалізації Стратегії можуть бути кошти місцевого та державного бюджетів, залучені кошти донорів в рамках проектів міжнародної технічної допомоги, кошти приватного бізнесу (вітчизняного та міжнародного), що будуть спрямовані на реалізацію проектів державно-приватного партнерства, кредити міжнародних фінансових організацій.

Етапи реалізації стратегії. Стратегія-2032 реалізовуватиметься у два етапи:

I етап (2020 – 2021 рр.) – розв’язання найболючіших проблем у життєдіяльності міста на засадах сталості та «розумності», створення підґрунтя для досягнення Цілей сталого розвитку у 2032 році. Протягом першого етапу мають бути реалізовані завдання:

- Організація та проведення ознайомлювальних, освітніх та роз’яснювальних заходів з питань реалізації Стратегії та формування Міського інфраструктурного плану, популяризація цих заходів серед громадськості;
- Підготовка попереднього економічного обґрунтування інфраструктурних проектів (концептуальних записок), проведення їх експертної оцінки, розроблення проекту Міського Інфраструктурного плану;
- Експертна оцінка проекту Плану, суспільне обговорення, схвалення на сесії міської ради.

II етап (2021 - 2032 рр.) – поступова трансформація Білої Церкви у стале і «розумне» місто. Протягом другого етапу мають бути реалізовані завдання:

- Визначення відповідальних осіб за реалізацію Міського інфраструктурного плану. Презентація заходів з реалізації Плану представникам бізнесу та мешканцям міста; роз’яснення підходів до оцінки успішності його виконання;
- Реалізація Стратегії та Міського Інфраструктурного плану з щорічним звітуванням про їх виконання перед мешканцями міста (аналіз досягнення визначених у цих документах показників; проблеми, що виникли при виконання окремих передбачених цими документами заходів; необхідність внесення змін до цільових показників (за наявності) або схвалення управлінських рішень, що сприятимуть виконанню тих чи інших заходів Стратегії або Плану);

Контроль за реалізацією Стратегії-2032 здійснюється на основі переліку показників (ПП), які входять до структури Міського інфраструктурного плану. Ці показники, як індикатори досягнення цілей сталого розвитку, забезпечують функціонування постійно діючого моніторингу виконання Стратегії-2032. Щорічне порівняння поточних значень показників зі встановленими індикаторами має слугувати орієнтирами досягнення містом цілей сталого «розумного» розвитку і забезпечити необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень стосовно коригування Міського інфраструктурного плану і внесення відповідних змін до Стратегії.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Національні завдання Цілей Сталого розвитку України, що мають безпосереднє відношення до сталого розвитку міста

ЦСР	Національні завдання Цілей Сталого Розвитку країни	Стратегічні напрями (СН)
 1 ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ	- Скоротити в 4 рази рівень бідності, зокрема шляхом ліквідації її крайніх форм - Збільшити охоплення бідного населення адресними програмами соціальної підтримки - Підвищити життєстійкість соціально вразливих верств населення	СН3: Суспільство
 3 МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я І БЛАГОПОЛУЧЧЯ	- Знизити материнську смертність - Мінімізувати смертність, якій можна запобігти, серед дітей віком до 5 років - Знизити передчасну смертність від неінфекційних захворювань - Знизити рівень отримання тяжких травм і смертності внаслідок ДТП, у тому числі за рахунок використання інноваційних практик реанімування, лікування та реабілітації постраждалих унаслідок ДТП - Забезпечити загальну якісну імунізацію населення з використанням інноваційних препаратів - Здійснити реформу фінансування системи охорони здоров'я	СН3: Суспільство
 4 ЯКІСНА ОСВІТА	- Забезпечити доступність якісної шкільної освіти для всіх дітей та підлітків - Забезпечити доступність якісного дошкільного розвитку для всіх дітей - Забезпечити доступність професійної освіти - Збільшити поширеність серед населення знань і навичок, необхідних для отримання гідної роботи та підприємницької діяльності - Ліквідувати гендерну нерівність серед шкільних учителів - Створити у школах сучасні умови навчання, включаючи інклюзивне, на основі інноваційних підходів	СН1: Економіка СН3: Суспільство
 5 ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ	- Заохочувати спільну відповідальність за ведення господарства та виховання дитини - Забезпечити рівні можливості представництва на вищих рівнях прийняття рішень у політичному та суспільному житті - Розширити економічні можливості жінок	СН3: Суспільство

ЦСР	Національні завдання Цілей Сталого Розвитку країни	Стратегічні напрями (СН)
 6 ЧИСТА ВОДА ТА НАЛЕЖНІ САНИТАРНІ УМОВИ	- Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання - Забезпечити доступність сучасних систем водовідведення, будівництво та реконструкцію водозабірних та каналізаційних очисних споруд із застосуванням новітніх технологій та обладнання - Зменшити обсяги скидання неочищених стічних вод, насамперед з використанням інноваційних технологій водоочищення на державному та індивідуальному рівнях - Підвищити ефективність водокористування	СН1: Економіка СН2: Екологія
 7 ДОСТУПНА ТА ЧИСТА ЕНЕРГІЯ	- Розширити інфраструктуру та модернізувати мережі для забезпечення надійного та сталого енергопостачання на основі впровадження інноваційних технологій - Збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у національному енергетичному балансі, зокрема за рахунок введення додаткових потужностей об'єктів, що виробляють енергію з відновлюваних джерел	СН1: Економіка СН2: Екологія
 8 ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ	- Забезпечити стійке зростання ВВП на основі модернізації виробництва, розвитку інновацій, підвищення експортного потенціалу, виводу на зовнішні ринки продукції з високою часткою доданої вартості - Підвищувати ефективність виробництва на засадах сталого розвитку та розвитку високотехнологічних конкурентних виробництв - Підвищити рівень зайнятості населення - Скоротити частку молоді, яка не працює, не навчається і не набуває професійних навичок - Сприяти забезпеченню надійних та безпечних умов праці для всіх працюючих, зокрема шляхом застосування інноваційних технологій у сфері охорони праці та промислової безпеки - Створити інституційні та фінансові можливості для самореалізації потенціалу економічно активної частини населення та розвитку креативної економіки	СН1: Економіка
 9 ПРОМИСЛОВІСТЬ, ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА	- Розвивати якісну, надійну, сталу та доступну інфраструктуру, яка базується на використанні інноваційних технологій, у т. ч. екологічно чистих видів транспорту - Забезпечити розширення використання електротранспорту та відповідної мережі інфраструктури - Забезпечити доступність дорожньо-транспортної інфраструктури, яка базується на використанні інноваційних технологій, зокрема через розширення форм участі держави у різних інфраструктурних проектах - Сприяти прискореному розвитку середньо та високотехнологічних секторів переробної промисловості, які формуються на основі використання ланцюгів «освіта – наука – виробництво» та кластерного підходу за напрямками: розвиток інноваційної екосистеми; розвиток інформаційно- телекомунікаційних технологій (ІКТ); застосування ІКТ в АПК, енергетиці, транспорті та промисловості; високотехнологічне машинобудування; створення нових матеріалів; розвиток фармацевтичної та біоінженерної галузей - Створити фінансову та інституційну системи (інноваційну інфраструктуру), що забезпечуватимуть розвиток наукових досліджень та науковотехнічних (експериментальних) розробок - Забезпечити доступність Інтернету, особливо у сільській місцевості	СН1: Економіка

ЦСР	Національні завдання Цілей Сталого Розвитку країни	Стратегічні напрями (СН)
	- Забезпечити прискорене зростання доходів найменш забезпечених 40% населення - Проводити політику оплати праці на засадах рівності та справедливості - Провести реформу пенсійного страхування на засадах справедливості та прозорості	СН3: Суспільство
	- Забезпечити доступність житла - Забезпечити розвиток поселень і територій виключно на засадах комплексного планування та управління за участю громадськості - Забезпечити збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору - Забезпечити своєчасне оповіщення населення про надзвичайні ситуації з використанням інноваційних технологій - Зменшити негативний вплив забруднюючих речовин, у т. ч. на довкілля міст, шляхом використання інноваційних технологій - Забезпечити розробку і реалізацію стратегій місцевого розвитку, спрямованих на економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції	СН1: Економіка СН2: Екологія СН3: Суспільство
	- Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі інноваційних технологій та виробництв - Зменшити обсяг утворення відходів і збільшити обсяг їх переробки та повторного використання на основі інноваційних технологій та виробництв	СН2: Екологія
	- Скоротити поширеність насильства - Збільшити виявлення постраждалих від торгівлі людьми та всіх форм експлуатації - Підвищити рівень довіри до суду та забезпечити рівний доступ до правосуддя - Скоротити незаконний обіг зброї, боєприпасів та вибухових матеріалів - Підвищити ефективність діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування	СН3: Суспільство
	- Мобілізувати додаткові фінансові ресурси на основі заохочення інвестицій - Розвивати партнерські відносини влади і бізнесу для досягнення Цілей сталого розвитку	СН1: Економіка

ФОРМУВАННЯ ПЕРЕЛІКУ ПОКАЗНИКІВ (ПП) НА ОСНОВІ АДАПТАЦІЇ ДО УМОВ РОЗВИТКУ м. БІЛА ЦЕРКВА

Таблиця 1. Національні індикатори ЦСР та відповідні показники розвитку м. Біла Церква за Стратегічним напрямом «ЕКОНОМІКА»

Стратегічні пріоритети	№	Індикатори досягнення ЦСР-Україна, Ключові показники ефективності (КПЕ)	Перелік показників (ПП) оцінки сталого розвитку м. Біла Церква
Економічна діяльність	1	Індикатор 8.1.1. Індекс фізичного обсягу ВВП, %	Питома вага міста в економіці області, % (за обсягом реалізованої продукції) Обсяг реалізованої промислової продукції на душу нас., тис. грн. Питома вага непрацюючих і збиткових підприємств, %
	2	Індикатор 9.5.2. Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %
	3	Індикатор 17.1.2. Чистий притік прямих іноземних інвестицій (за даними платіжного балансу), млн. дол. США	Чистий притік прямих іноземних інвестицій, млн. дол. Коефіцієнт покриття імпорту експортом (відношення між обсягами експорту та імпорту), разів
	4	Індикатор 8.6.1. Кількість зайнятих працівників у суб'єктів середнього та малого підприємництва, млн осіб	Частка фізичних осіб-підприємців у загальній кількості зайнятих на суб'єктах господарювання, %
	5	Індикатор 8.3.1. Рівень зайнятості населення віком 20–64 роки	Рівень працевлаштування безробітних, % Рівень укомплектування вакансій, %
	6	Індикатор 8.5.3. Частка працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, у загальнообліковій кількості штатних працівників, %	Кількість потерпілих та загиблих від нещасних випадків на виробництві, % до рівня 2017 року
	7	Індикатор 11.6.1. Кількість робочих місць у сфері туризму, тис. одиниць	Кількість робочих місць у сфері туризму, одиниць (на 100000 нас.)
Міська інфраструктура	8	Індикатор 6.1.5. Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, %	Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, % Частка ветхих та аварійних водопровідних мереж, %
	9	Індикатор 6.2.2. Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, %
	10	Індикатор 7.1.3. Втрати тепла в тепломережах, %	Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем тепlopостачання, % Зношеність теплових мереж, %
	11	КПЕ: Неформальні поселення (частка населення, що живуть у нетрях, неформальних поселеннях тощо)	Частка житла з рівнем зносу більше 50 % Рівень забезпечення житлом (кв. м /на душу нас.) Частка нового житла, введенного в експлуатацію з 2015 р., у загальній площі житлового фонду, %
	12	Індикатор 9.1.3. Кількість перевезених пасажирів, млн осіб	Частка пасажирів, перевезених електротранспортом, %
	13	КПЕ: Мережа громадського транспорту	Щільність маршрутної мережі громадського транспорту (км/кв.км)
	14	Індикатор 9.1.4. Ступінь зносу основних засобів за ВЕД «транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність», %	Ступінь зносу електротранспорту, % (частка транспортних засобів, що відпрацювали більше нормативного терміну)
	15	Індикатор 9.2.1. Частка електротранспорту у внутрішньому сполученні, %	Щільність мережі електротранспорту, км/кв.км

Стратегічні пріоритети	№	Індикатори досягнення ЦСР-Україна, Ключові показники ефективності (КПЕ)	Перелік показників (ПП) оцінки сталого розвитку м. Біла Церква
	16	Індикатор 9.3.1. Частка доріг загального користування державного значення з твердим покриттям, що відповідають нормативним вимогам, %	Частка доріг загального користування державного значення з твердим покриттям, що відповідають нормативним вимогам, %
	17	Індикатор 9.3.2. Частка об'єктів громадського та цивільного призначення, благоустрою, транспортної інфраструктури, дорожнього сервісу, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %	Частка транспортних засобів, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %
«Розумне» місто	18	Індикатор 9.6.1. Рівень охоплення населення Інтернет-послугами, абонентів на 100 жителів	Рівень доступу населення до Інтернету, абонентів на 100 жителів
	19	КПЕ: Доступ домогосподарств до Інтернету	
	20	Індикатор 4.5.2. Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалось послугами Інтернету, %	
	21	КПЕ: Кількість точок суспільного Wi-Fi	Кількість точок суспільного Wi-Fi
	22	КПЕ: Впровадження ІТ-технологій у сфері водо-, тепlopостачання («розумні» лічильники води, ІТ-моніторинг), %	Впровадження ІТ-технологій у сфері водо-, тепlopостачання («розумні» лічильники води, ІТ-моніторинг), %
	23	КПЕ: Впровадження ІТ-технологій на транспорті, %	Впровадження ІТ-технологій на транспорті, %
	24	КПЕ: Динамічна інформація про громадський транспорт	Частка «розумної» модернізації зовнішнього освітлення (LED-освітлення), %
	25	КПЕ: Моніторинг дорожнього руху, контроль за перехрестями	Впровадження ІТ-технологій у сфері безпеки життя (% реалізації системи відеоспостереження)
	26	КПЕ: Електронний уряд (кількість державних послуг, що надається через Інтернет)	Впровадження системи «Електронне урядування» (за % державних послуг, що надається через Інтернет)
	27	КПЕ: Відкриті дані (частка оприлюднених відкритих масивів даних)	Ступінь реалізації електронного сервісу відкритої інформації, %
	28	КПЕ: Електронна система закупівель в державному секторі	

Таблиця 2. Національні індикатори ЦСР та відповідні показники розвитку м. Біла Церква за Стратегічним напрямом «ЕКОЛОГІЯ»

Стратегічні пріоритети	№	Індикатори досягнення ЦСР-Україна, Ключові показники ефективності (КПЕ)	Перелік показників (ПП) оцінки сталого розвитку м. Біла Церква
Якість довкілля	1	Індикатор 11.5.1. Обсяг викидів у атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами, % до рівня 2015 року	Середньорічне перевищення граничної норми (ГДКс.д.) концентрації забруднюючих речовин (за діоксидом азоту), рази
	2	6.1.1. Безпечність та якість питної води за мікробіологічними показниками (по % нестандартних проб)	Коефіцієнт наближення до нормативних мікробіологічних показників якості води, %)
	3	6.1.3. Безпечність та якість питної води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками	Коефіцієнт відповідності граничним нормативам якості води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками, %
	4	Індикатор 12.4.2. Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, %	Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, % Ступінь заповнення існуючих звалищ (відсоток переповнених та небезпечних), %
	5	КЕП: Зелені зони на 100000 нас.	Площа зелених насаджень на душу нас., кв.м Частка зелених зон, за якими здійснюється догляд, %
Раціональне використання ресурсів	6	Індикатор 7.1.1. Виробництво електроенергії, млрд кВт-год	Споживання електроенергії населенням і бюджетними установами, кВт год / душу нас.
	7	Індикатор 7.4.1. Енергоємність ВВП (витрати первинної енергії на одиницю ВВП)	Енергозбереження у сфері споживання первинних енергоресурсів (МВт*год/душу нас.)
	8	КПЕ: Споживання теплової енергії у житловому секторі (на душу нас.)	Споживання теплоенергії населенням, Гкал/ душу нас.
	9	КПЕ: Енергоспоживання в громадських установах за рік на 1 кв.м загальної площі	Споживання теплоенергії бюджетними установами, Гкал/ кв. м
	10	Індикатор 7.3.1. Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %

Таблиця 1.3. Національні індикатори ЦСР та відповідні показники розвитку м. Біла Церква за Стратегічним напрямом «СУСПІЛЬСТВО»

Стратегічні пріоритети	№	Індикатори досягнення ЦСР-Україна, Ключові показники ефективності (КПЕ)	Перелік показників (ПП) оцінки сталого розвитку м. Біла Церква
Якість життя	1	Індикатор 3.1.1. Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених	Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 народжених живими
	2	Індикатор 3.2.1. Смертність дітей у віці до 5 років, випадків на 1000 живонароджених	Смертність дітей у віці до 1 року, випадків на 1000 живонароджених (малюкова смертність)
	3	Індикатор 3.7.1. Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %	Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), %
	4	Індикатор 3.3.1. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ, на 100 000 населення	Зареєстровано захворювань (з встановленим вперше діагнозом) на 10000 населення
	5	КПЕ: Кількість койко-місць у стаціонарах (на 100000 нас.)	Ліжковий фонд лікарняних закладів на 10000 населення
	6	Індикатор 4.1.2. Кількість учнів денних закладів загальної середньої освіти у розрахунку на одного вчителя	Кількість учнів денних закладів загальної середньої освіти у розрахунку на одного вчителя
	7	Індикатор 4.2.1. Показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 5 років, %.	Показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком до 6 років, %.
	8	Індикатор 4.4.2. Населення за рівнем освіти та статтю, %	Кількість університетських місць (III-IV акредитації) на 10000 нас.
	9	Індикатор 4.1.1. Частка випускників закладів загальної середньої освіти поточного року, які досягли визначених рівнів навчальних досягнень з української мови	Питома вага учасників ЗНО, що не подолали поріг тестування з української мови, %
	10	Індикатор 4.7.3. Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, %	Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, %
	11	КПЕ: Культурна інфраструктура (кількість установ на 100000 нас.)	Коефіцієнт покриття «мінімального культурного кошику», разів Кількість туристів на 10000 нас.
	12	КПЕ: Витрати на культуру в бюджеті міста	Відсоток місцевого бюджету на фінансування закладів культури, %
Подолання нерівності	13	Індикатор 1.1.1. Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %	Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, %
	14	Індикатор 1.1.2. Частка осіб, добове споживання яких є нижчим за 5,05 доларів США за ПКС, %	Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму, разів Заборгованість з виплати зарплати на душу нас., грн
	15	Індикатор 1.2.1. Частка бідних, які охоплені державною соціальною підтримкою, в загальній чисельності бідного населення, %	Середній обсяг соціальної допомоги (без субсидій на ЖКП) на душу населення, грн Річна кількість звернень за соціальним захистом на 1000 нас., осіб

Стратегічні пріоритети	№	Індикатори досягнення ЦСР-Україна, Ключові показники ефективності (КПЕ)	Перелік показників (ПП) оцінки сталого розвитку м. Біла Церква
	16	Індикатор 1.3.2. Частка витрат на харчування в сукупних витратах домогосподарств, %	Загальна кількість отримувачів субсидій з оплати ЖКП на 1000 населення, осіб Частка призначених субсидій у загальній кількості звернень про соціальну допомогу протягом року, %
	17	КПЕ: Витрати на житло	Рівень оплати населенням ЖКП, %
	18	Індикатор 10.5.1. Співвідношення середнього розміру пенсії та середньої заробітної плати в економіці (за наявності 35 років сплати внесків), %	Відношення середньої пенсії до середньої зарплати, рази Частка заборгованості економічно-активних підприємств у загальні заборгованості підприємств до Пенсійного фонду, % Співвідношення пенсіонерів до працездатного населення, рази
	19	Індикатор 5.4.2. Частка жінок серед депутатів обласних рад та місцевих рад міст обласного значення, %	Частка жінок серед депутатів місцевих рад міст обласного значення, %
	20	Індикатор 5.6.1. Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %	Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %
	21	КПЕ: Гендерна рівність у розподілі доходів	
Безпека життя	22	Індикатор 3.6.1. Кількість смертей унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення	Кількість смертей та тяжких травм унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення
	23	Індикатор 3.6.2. Кількість отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДтП, на 100 000 населення, % (від рівня 2015 року)	Кількість смертей та отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДтП, на 100 000 населення, % (від рівня 2017 року)
	24	Індикатор 11.4.1. Рівень реконструкції загальнодержавної системи централізованого оповіщення населення, %	Рівень реконструкції загальнодержавної системи централізованого оповіщення населення, %
	25	Індикатор 16.1.1. Кількість кримінальних правопорушень за ст. 115 – 118, 121 КК України (очевидні умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні ушкодження), у розрахунку на 100 000 осіб	Кількість кримінальних правопорушень що віднесені до категорії тяжких та особливо тяжких злочинів у розрахунку на 100 000 осіб
	26	Індикатор 16.5.3. Кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом зброї,	Кількість кримінальних правопорушень щодо незаконного обігу зброї, одиниць Темп росту/зниження рівня загальної злочинності до базового 2017 р., %
	27	Індикатор 16.3.1. Рівень довіри громадян до суду, %	Рівень довіри громадян до суду, %

Порівняння переліку показників Стратегії-2032 з індикаторами Стратегії-2025

Нова Стратегія-2032: Перелік показників (ПП)	Діюча Стратегія-2025: Індикатори
СП1: Економічна діяльність	
○ Питома вага міста в економіці області, % ○ Обсяг реалізованої промислової продукції на душу нас., тис. грн. ○ Питома вага непрацюючих і збиткових підприємств, % ○ Частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, % ○ Чистий притік прямих іноземних інвестицій, млн. дол. ○ Коефіцієнт покриття імпорту експортом (відношення між обсягами експорту та імпорту), разів ○ Частка фізичних осіб-підприємців у загальній кількості зайнятих на суб'єктах господарювання, % ○ Рівень працевлаштування безробітних, % ○ Рівень укомплектування вакансій, % ○ Кількість потерпілих та загиблих від нещасних випадків на виробництві, % до рівня 2017 року ○ Кількість робочих місць у сфері туризму, одиниць (на 100000 нас.)	• Кількість відкритих компаній більша, ніж закритих. • Збільшення збирання місцевих податків щонайменше на 75% до 2025 року. • Частка власних надходжень у міському бюджеті у 2020 р. не нижче ніж 40%. • Середні темпи зростання ВРП на душу населення у 2016-2020 рр. удвічі швидші за темпи зростання ВРП на душу населення Київської області та не нижче ніж 3% на рік. • Залучено інвесторів на 250 млн доларів США (5 млрд грн). • Відкрито щонайменше один індустріальний технопарк. • Створено близько 7 тис. нових робочих місць протягом наступних 5 років. • Створено спеціальний офіс при міській владі для підтримки бізнесу: конкурентоспроможність; експорт; стратегії тощо. • Створення менторської системи для генеральних директорів. • Відкрито щонайменше один інкубатор, що функціонує відповідно до ключових показників ефективності; • Кількість трудових мігрантів (зокрема молодих людей) зменшено наполовину до 2025 року. • Схвалено та впроваджено окрему програму, присвячену підтримці підприємництва.
СП2: Міська інфраструктура	
○ Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, % ○ Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем водовідведення, % ○ Частка міського населення, яке має доступ до централізованих систем теплопостачання, % ○ Частка ветхих та аварійних водопровідних мереж, % ○ Зношеність теплових мереж, % ○ Частка житла з рівнем зносу більше 50 % ○ Частка нового житла, введенного в експлуатацію з 2015 р., у загальній площі житлового фонду, % ○ Рівень забезпечення житлом (кв. м /на душу нас.) ○ Щільність маршрутної мережі (км/кв.км)	• Адміністрація працює згідно зі стратегією розвитку. • Коригування процесів, процедур і структури до потреб стратегії • Розроблено статут міста, який починає функціонувати з 2016. • Програма відновлення соціальної/муніципальної інфраструктури (системи послуг), зокрема впровадження енергоефективності, готова та виконується.

Нова Стратегія-2032: Перелік показників (ПП)	Діюча Стратегія-2025: Індикатори
○ Ступінь зносу електротранспорту, % ○ Частка пасажирів, перевезених електротранспортом, % ○ Щільність мережі електротранспорту, км/кв. км ○ Частка доріг загального користування з твердим покриттям, що відповідають нормативним вимогам, % ○ Частка транспортних засобів, облаштованих з урахуванням потреб інвалідів, %	
СПЗ: «Розумне» місто	
○ Рівень доступу населення до Інтернету, абонентів на 100 нас. ○ Кількість точок суспільного Wi-Fi ○ Впровадження ІТ-технологій у сфері водо-, теплопостачання («розумні» лічильники, ІТ-моніторинг), % ○ Впровадження ІТ-технологій на транспорті, % ○ Частка «розумної» модернізації зовнішнього освітлення (LED-освітлення), % ○ Впровадження системи «Електронне урядування» (% державних послуг, що надається через Інтернет) ○ Ступінь реалізації електронного сервісу відкритої інформації, % ○ Впровадження ІТ-технологій у сфері безпеки життя (% реалізації системи відеоспостереження)	• Рівень задоволеності громадян вимірюється кожні 2 роки. • Щороку розробляються принаймні 10 нових соціальних інноваційних ідей для зміцнення громадянського суспільства. • Проводяться спільні заходи/дії, організовані різними ГО (не менш ніж 10 щороку). • Усі рішення, пов'язані з державними фінансами/тендерами, відкриті й прозорі для громадськості в електронній формі та на порталі міста. • Відкриті конкурси на заміщення вакантних посад у державних установах • Міський голова обирається не більш ніж на 2 терміни поспіль. • Покращення збирання та аналізу даних і використання їх у процесі ухвалення рішень • Громадська рада створена та працює, починаючи з 2016 року. • Призначення на посади до державних служб за відкритим конкурсом • Звіт з виконаної роботи всіх державних установ подається разом із планом на наступний рік • Починаючи із 2017 року громадський бюджет (бюджет участі) становить 5% від міського бюджету • Починаючи з 2017 державне управління працює за принципом «єдиного вікна» (Єдиний дозвільний центр) ЦНАП • У 2016 році всі державні закупівлі здійснюються в електронному режимі • До 2017 р. в Білій Церкві розроблено та запущено програму електронного уряду (електронна система обслуговування) для надання міських послуг • Впроваджено розумні системи та рішення, які покращують міські публічні послуги, дозволяють раціонального використовувати ресурси міста та модернізовувати інфраструктуру • Відкрито дані, зроблено портал міста, де громадяни можуть отримувати повну інформацію про діяльність влади та міста • Щоквартальна звітність мера перед громадянами міста з поточних питань • Щорічне звітування мера перед громадянами щодо реалізації Стратегії розвитку міста.

Нова Стратегія-2032: Перелік показників (ПП)	Діюча Стратегія-2025: Індикатори
	• Запровадження сучасних електронних систем моніторингу дорожнього руху. • Індикатори сталого розвитку (щороку, п'ять років). • Створений і ефективно функціонує міський інформаційно-аналітичний ресурсний центр сталого розвитку
СП4: Якість довкілля	
○ Площа зелених насаджень на душу нас., кв.м ○ Частка зелених зон, за якими здійснюється догляд, % ○ Середньорічне перевищення граничної норми (ГДКс.д.) концентрації забруднюючих речовин (за діоксидом азоту), рази ○ Коефіцієнт наближення до нормативних мікробіологічних показників якості води, % ○ Коефіцієнт відповідності граничним нормативам якості води за органолептичними, фізико-хімічними та санітарно-токсикологічними показниками, % ○ Частка спалених та утилізованих відходів у загальному обсязі утворених відходів, % ○ Ступінь заповнення існуючих звалищ (відсоток переповнених та небезпечних), %	• Уся екологічна інформація оприлюднюється, рішення обговорюються та контролюються на відповідній сторінці сайту платформи сталого розвитку міста. • Усі незаконні звалища локалізовано та знищено до кінця 2016 року • До 2025 більшість відходів утилізується • Забезпечено контроль дотримання стандартів якості: повітря, води, зелених зон (щорічні звіти). • Працюють система еколого-економічного моніторингу та ситуаційний центр (у межах платформи або в іншій організаційній моделі).
СП5: Раціональне споживання ресурсів	
○ Споживання електроенергії населенням і бюджетними установами, КВт год / душу нас. ○ Енергозбереження у сфері споживання первинних енергоресурсів (МВт*год/душу нас.) ○ Споживання теплоенергії населенням, Гкал/ душу нас. ○ Споживання теплоенергії бюджетними установами, Гкал/ кв.м. ○ Частка енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %	• Запровадження стандартів ЄС економії електричної та теплової енергії в комунальних закладах
СП6: Якість життя	
○ Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених ○ Смертність дітей у віці до 1 року, випадків на 1000 живонароджених (малюкова смертність) ○ Рівень охоплення імунопрофілактикою згідно з Національним календарем щеплень (відповідно до медичних показань), % ○ Зареєстровано захворювань (з встановленням вперше діагнозом) на 10000 населення ○ Ліжковий фонд лікарняних закладів на 10000 населення	• Принаймні одну всеосяжну міжнародно визнану пілотну освітню програму розроблено й впроваджено, щоб показати позитивні результати у період 2016-2025 рр. • Інноваційні ідеї виявлено, заохочено й впроваджено (10 щороку). • Створення на базі бібліотек сучасних освітніх і культурних центрів. • Закріплення у Статуті територіальної громади м. Білої Церкви статей та розділів про забезпечення умов найбільшого сприяння розвитку культури в місті (на основі пропозицій професійної експертної групи). Реформування відділу культури

Нова Стратегія-2032: Перелік показників (ПП)	Діюча Стратегія-2025: Індикатори
○ Кількість учнів денних закладів загальної середньої освіти у розрахунку на одного вчителя ○ Показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком до 6 років, %. ○ Питома вага учасників ЗНО, що не подолали поріг тестування з української мови, % ○ Кількість університетських місць (III-IV акредитації) на 10000 нас. ○ Частка денних загальноосвітніх навчальних закладів, в яких організовано інклюзивне навчання, % ○ Коефіцієнт покриття «мінімального культурного кошику», разів ○ Відсоток місцевого бюджету на фінансування закладів культури, % ○ Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами на 1000 нас.	Білоцерківської міської ради. • Створення Міського громадського комітету з питань розвитку культури • Створення міського Центру культури • Кількість туристів зростає до 500 тис. осіб у 2020 р. і 1 млн осіб у 2025 р
СП7: Подолання нерівності	
○ Заборгованість з виплати зарплати на душу нас., грн ○ Частка населення, чиї середньодушові еквівалентні сукупні витрати є нижчими за фактичний (розрахунковий) прожитковий мінімум, % ○ Відношення середньої зарплати до прожиткового мінімуму, разів ○ Середній обсяг соціальної допомоги (без субсидій на ЖКП) на душу населення, грн ○ Річна кількість звернень за соціальним захистом на 1000 нас., осіб ○ Загальна кількість отримувачів субсидій з оплати ЖКП на 1000 населення, осіб ○ Частка призначених субсидій у загальній кількості звернень про соціальну допомогу протягом року, % ○ Рівень оплати населенням ЖКП, % ○ Відношення середньої пенсії до середньої зарплати, рази ○ Частка заборгованості економічно-активних підприємств у загальній заборгованості підприємств до Пенсійного фонду, % ○ Співвідношення пенсіонерів до працездатного населення, рази ○ Частка жінок серед депутатів місцевих рад міст обласного значення, % ○ Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %	• Зрівняння з Київською областю за рівнем середньої заробітної плати до 2020 р.
СП8: Безпека життя	
○ Кількість смертей та тяжких травм унаслідок транспортних нещасних випадків, на 100 000 населення ○ Кількість смертей та отриманих тяжких травм внаслідок транспортних нещасних випадків/ДТП, на 100 000 населення, % від рівня 2017 року ○ Рівень реконструкції місцевої системи централізованого оповіщення населення, %	• Підвищення довіри до міської поліції в соціологічних опитуваннях • Підвищення оцінок безпеки міста громадянами в соціологічних опитуваннях

Нова Стратегія-2032: Перелік показників (ПП)	Діюча Стратегія-2025: Індикатори
○ Кількість кримінальних правопорушень що віднесені до категорії тяжких та особливо тяжких злочинів у розрахунку на 100 000 осіб ○ Темп росту/зниження рівня загальної злочинності до базового 2017 р., % ○ Рівень довіри громадян до суду, % ○ Кількість кримінальних правопорушень щодо незаконного обігу зброї, одиниць	

